

RAPORT ROCZNY 2012
BANKU HANDLOWEGO W WARSZAWIE S.A.

MARZEC 2013

WYBRANE DANE FINANSOWE	w tys. zł		w tys. EUR**	
	2012	2011	2012	2011
Przychody z tytułu odsetek	2 047 013	1 894 419	490 467	457 578
Przychody z tytułu prowizji	660 110	664 877	158 163	160 594
Zysk brutto	1 254 082	900 119	300 480	217 415
Zysk netto	1 008 698	721 294	241 685	174 221
Całkowite dochody	1 348 762	683 657	323 165	165 131
Zmiana stanu środków pieniężnych	489 684	(2 257 442)	117 329	(545 263)
Aktywa razem	42 873 788	41 542 014	10 487 204	9 405 455
Zobowiązania wobec banków	2 097 033	5 543 891	512 948	1 255 183
Zobowiązania wobec klientów	26 882 179	24 130 225	6 575 554	5 463 282
Kapitał własny	7 343 728	6 355 587	1 796 323	1 438 957
Kapitał zakładowy	522 638	522 638	127 841	118 330
Liczba akcji (w szt.)	130 659 600	130 659 600	130 659 600	130 659 600
Wartość księgowa na jedną akcję (w zł/EUR)	56,21	48,64	13,75	11,01
Zysk na jedną akcję zwykłą (w zł/EUR)	7,72	5,52	1,85	1,33
Rozwodniony zysk na jedną akcję (w zł/EUR)	7,72	5,52	1,85	1,33
Zadeklarowana lub wypłacona dywidenda na jedną akcję (w zł/EUR)*	5,79	2,76	1,42	0,62

*Przedstawione wskaźniki dotyczą odpowiednio: zadeklarowanej dywidendy z podziału zysku za 2012 rok oraz wypłaconej w 2012 roku dywidendy z podziału zysku za 2011 rok.

**Kursy użyte do przeliczenia złotych na euro: pozycje sprawozdania z sytuacji finansowej wg średniego kursu NBP na dzień 31 grudnia 2012 roku – 4,0882 zł (na dzień 31 grudnia 2011 roku: 4,4168 zł); pozycje rachunku zysków i strat oraz sprawozdania z przepływów pieniężnych wg kursu stanowiącego średnią arytmetyczną kursów NBP na koniec każdego miesiąca 2012 roku – 4,1736 zł (2011 roku: 4,1401 zł).

ROCZNE JEDNOSTKOWE SPRAWOZDANIE FINANSOWE
BANKU HANDLOWEGO W WARSZAWIE S.A.
ZA ROK OBROTOWY KOŃCZĄCY SIĘ 31 GRUDNIA 2012 ROKU

MARZEC 2013

SPIS TREŚCI

Rachunek zysków i strat	7
Zestawienie całkowitych dochodów	7
Sprawozdanie z sytuacji finansowej	8
Zestawienie zmian w kapitale własnym	9
Sprawozdanie z przepływów pieniężnych	10
Noty objaśniające do sprawozdania finansowego	11
1. Informacje ogólne o Banku	11
2. Znaczące zasady rachunkowości	11
3. Sprawozdawczość dotycząca segmentów działalności	24
4. Wynik z tytułu odsetek	25
5. Wynik z tytułu prowizji	26
6. Przychody z tytułu dywidend	26
7. Wynik na handlowych instrumentach finansowych i rewaluacji	27
8. Wynik na inwestycyjnych dłużnych papierach wartościowych	27
9. Wynik na pozostałych przychodach i kosztach operacyjnych	27
10. Koszty działania i koszty ogólnego zarządu	28
11. Amortyzacja rzeczowych aktywów trwałych oraz wartości niematerialnych	28
12. Wynik z tytułu zbycia aktywów niefinansowych	29
13. Wynik odpisów z tytułu utraty wartości aktywów finansowych oraz rezerw na udzielone zobowiązania finansowe i gwarancyjne	29
14. Podatek dochodowy	29
15. Zysk przypadający na jedną akcję	30
16. Zestawienie zmian w pozostałych całkowitych dochodach	30
17. Kasa, operacje z Bankiem Centralnym	31
18. Należności od banków	31
19. Aktywa i zobowiązania finansowe przeznaczone do obrotu	32
20. Dłużne papiery wartościowe dostępne do sprzedaży	33
21. Inwestycje kapitałowe	34
22. Należności od klientów	36
23. Rzeczowe aktywa trwałe	37
24. Wartości niematerialne	39
25. Test utraty wartości dla wartości firmy	39

26.	Aktywa i zobowiązania z tytułu podatku dochodowego _____	40
27.	Inne aktywa _____	42
28.	Aktywa trwałe przeznaczone do sprzedaży _____	42
29.	Zobowiązania wobec banków _____	43
30.	Zobowiązania wobec klientów _____	43
31.	Zobowiązania z tytułu emisji dłużnych papierów wartościowych _____	44
32.	Rezerwy _____	44
33.	Inne zobowiązania _____	45
34.	Aktywa i zobowiązania finansowe według umownych terminów zapadalności/wymagalności	45
35.	Kapitały _____	46
36.	Transakcje repo oraz reverse repo _____	47
37.	Wartość godziwa _____	48
38.	Zobowiązania warunkowe _____	53
39.	Aktywa stanowiące zabezpieczenie _____	54
40.	Działalność powiernicza _____	55
41.	Leasing operacyjny _____	55
42.	Sprawozdanie z przepływów pieniężnych _____	56
43.	Jednostki powiązane _____	56
44.	Transakcje z członkami Zarządu i Rady Nadzorczej Banku _____	58
45.	Świadczenia na rzecz pracowników _____	58
46.	Zdarzenia po dacie bilansowej _____	63
47.	Zarządzanie ryzykiem _____	63

Rachunek zysków i strat

	Za okres	2012	2011
<i>w tys. zł</i>	<i>Nota</i>		
Przychody z tytułu odsetek i przychody o podobnym charakterze	4	2 047 013	1 894 419
Koszty z tytułu odsetek i podobne koszty	4	(590 669)	(492 104)
Wynik z tytułu odsetek	4	1 456 344	1 402 315
Przychody z tytułu opłat i prowizji	5	660 110	664 877
Koszty z tytułu opłat i prowizji	5	(88 461)	(81 350)
Wynik z tytułu prowizji	5	571 649	583 527
Przychody z tytułu dywidend	6	38 565	26 271
Wynik na handlowych instrumentach finansowych i rewaluacji	7	373 188	318 702
Wynik na inwestycyjnych dłużnych papierach wartościowych	8	279 451	30 142
Pozostałe przychody operacyjne	9	34 036	54 777
Pozostałe koszty operacyjne	9	(53 006)	(42 653)
Wynik na pozostałych przychodach i kosztach operacyjnych	9	(18 970)	12 124
Koszty działania i koszty ogólnego zarządu	10	(1 338 422)	(1 336 206)
Amortyzacja rzeczowych aktywów trwałych oraz wartości niematerialnych	11	(54 906)	(52 518)
Wynik z tytułu zbycia aktywów niefinansowych	12	78	2 073
Wynik odpisów z tytułu utraty wartości aktywów finansowych oraz rezerw na udzielone zobowiązania finansowe i gwarancyjne	13	(52 895)	(86 311)
Zysk brutto		1 254 082	900 119
Podatek dochodowy	14	(245 384)	(178 825)
Zysk netto		1 008 698	721 294
Średnia ważona liczba akcji zwykłych (w szt.)	15	130 659 600	130 659 600
Zysk na jedną akcję (w zł)	15	7,72	5,52
Rozwodniony zysk na jedną akcję (w zł)	15	7,72	5,52

Zestawienie całkowitych dochodów

	Za okres	2012	2011
<i>w tys. zł</i>	<i>Nota</i>		
Zysk netto		1 008 698	721 294
Pozostałe całkowite dochody:			
Wycena aktywów finansowych dostępnych do sprzedaży (netto)	16	340 064	(37 637)
Całkowite dochody ogółem		1 348 762	683 657

Noty objaśniające zamieszczone na stronach 11-88 stanowią integralną część rocznego jednostkowego sprawozdania finansowego.

Sprawozdanie z sytuacji finansowej

	Stan na dzień	31.12.2012	31.12.2011
w tys. zł	Nota		
AKTYWA			
Kasa, operacje z Bankiem Centralnym	17	1 357 308	979 616
Należności od banków	18	1 451 370	548 182
Aktywa finansowe przeznaczone do obrotu	19	6 838 483	5 801 713
Dłużne papiery wartościowe dostępne do sprzedaży	20	15 003 003	17 625 355
Inwestycje kapitałowe	21	258 441	303 626
Należności od klientów	22	15 768 922	14 049 241
Rzeczowe aktywa trwałe	23	370 483	406 632
Wartości niematerialne	24	1 377 632	1 290 296
Aktywa z tytułu podatku dochodowego	26	220 804	318 015
odroczone		220 804	318 015
Inne aktywa	27	214 788	193 676
Aktywa trwałe przeznaczone do sprzedaży	28	12 554	25 662
Aktywa razem		42 873 788	41 542 014
PASYWA			
Zobowiązania wobec banków	29	2 097 033	5 543 891
Zobowiązania finansowe przeznaczone do obrotu	19	5 846 404	4 840 447
Zobowiązania wobec klientów	30	26 882 179	24 130 225
Zobowiązania z tytułu emisji dłużnych papierów wartościowych	31	-	25 336
Rezerwy	32	28 596	34 857
Zobowiązania z tytułu podatku dochodowego	26	54 774	72 919
bieżące		54 774	72 919
Inne zobowiązania	33	621 074	538 752
Zobowiązania razem		35 530 060	35 186 427
KAPITAŁY			
Kapitał zakładowy	35	522 638	522 638
Kapitał zapasowy	35	2 944 585	2 944 585
Kapitał z aktualizacji wyceny	35	257 579	(82 485)
Pozostałe kapitały rezerwowe	35	2 610 228	2 249 555
Zyski zatrzymane		1 008 698	721 294
Kapitały razem		7 343 728	6 355 587
Pasywa razem		42 873 788	41 542 014

Noty objaśniające zamieszczone na stronach 11-88 stanowią integralną część rocznego jednostkowego sprawozdania finansowego.

Zestawienie zmian w kapitale własnym

<i>w tys. zł</i>	Kapitał zakładowy	Kapitał zapasowy	Kapitał z aktualizacji wyceny	Pozostałe kapitały rezerwowe	Zyski zatrzymane	Kapitał własny razem
Stan na 1 stycznia 2012 roku	522 638	2 944 585	(82 485)	2 249 555	721 294	6 355 587
Całkowite dochody ogółem	-	-	340 064	-	1 008 698	1 348 762
Dywidendy wypłacone	-	-	-	-	(360 621)	(360 621)
Transfer na kapitały	-	-	-	360 673	(360 673)	-
Stan na 31 grudnia 2012 roku	522 638	2 944 585	257 579	2 610 228	1 008 698	7 343 728

Nota: 16, 35

<i>w tys. zł</i>	Kapitał zakładowy	Kapitał zapasowy	Kapitał z aktualizacji wyceny	Pozostałe kapitały rezerwowe	Zyski zatrzymane	Kapitał własny razem
Stan na 1 stycznia 2011 roku	522 638	2 944 585	(44 848)	2 251 691	748 026	6 422 092
Całkowite dochody ogółem	-	-	(37 637)	-	721 294	683 657
Wycena programu nagród kapitałowych, w tym:	-	-	-	(2 789)	-	(2 789)
zmiana wyceny	-	-	-	(5 900)	-	(5 900)
odroczony podatek dochodowy	-	-	-	3 111	-	3 111
Dywidendy wypłacone	-	-	-	-	(747 373)	(747 373)
Transfer na kapitały	-	-	-	653	(653)	-
Stan na 31 grudnia 2011 roku	522 638	2 944 585	(82 485)	2 249 555	721 294	6 355 587

Nota: 16, 35, 45

Noty objaśniające zamieszczone na stronach 11-88 stanowią integralną część rocznego jednostkowego sprawozdania finansowego.

Sprawozdanie z przepływów pieniężnych

	Za okres	2012	2011
<i>w tys. zł</i>			
A. Przepływy środków pieniężnych z działalności operacyjnej			
I. Zysk netto		1 008 698	721 294
II. Korekty do uzgodnienia zysku netto ze środkami pieniężnymi netto z działalności operacyjnej:		158 652	(2 128 249)
Bieżący i odroczone podatki dochodowe ujęte w wyniku finansowym		245 384	178 825
Amortyzacja		54 906	52 518
Zmiana stanu odpisów z tytułu utraty wartości aktywów finansowych		52 894	85 416
Zmiana stanu rezerw		45 020	895
Wynik z tytułu odsetek		(1 456 344)	(1 402 315)
Przychody z tytułu dywidend od podmiotów podporządkowanych		(33 422)	(20 697)
Wynik ze sprzedaży inwestycji		(75)	(917)
Odsetki otrzymane		1 895 856	1 460 000
Odsetki zapłacone		(589 169)	(493 102)
Inne korekty		11 752	(139 214)
Przepływy wynikające z zysków z działalności operacyjnej przed uwzględnieniem zmian aktywów i zobowiązań z działalności operacyjnej		226 802	(278 591)
Zmiana stanu aktywów operacyjnych (wyluczając środki pieniężne)		(413 654)	(6 605 035)
Zmiana stanu należności od banków		(790 557)	1 697 415
Zmiana stanu należności od klientów		(1 773 955)	(2 379 273)
Zmiana stanu dłużnych papierów wartościowych dostępnych do sprzedaży		3 200 122	(4 220 810)
Zmiana stanu inwestycji kapitałowych		1 792	(531)
Zmiana stanu aktywów finansowych przeznaczonych do obrotu		(1 042 789)	(1 754 930)
Zmiana stanu aktywów przeznaczonych do sprzedaży		(3 667)	(18 308)
Zmiana stanu innych aktywów		(4 600)	71 402
Zmiana stanu zobowiązań operacyjnych (wyluczając środki pieniężne)		345 504	4 755 377
Zmiana stanu zobowiązań wobec banków		(3 417 209)	2 596 987
Zmiana stanu zobowiązań wobec klientów		2 750 692	151 875
Zmiana stanu zobowiązań z tytułu emisji dłużnych papierów wartościowych		(25 325)	13 802
Zmiana stanu zobowiązań przeznaczonych do obrotu		1 005 957	2 036 010
Zmiana stanu innych zobowiązań		31 389	(43 297)
Przepływy pieniężne z działalności operacyjnej		1 167 350	(1 406 955)
Podatek dochodowy zapłacony		(246 431)	(82 016)
III. Przepływy pieniężne netto z działalności operacyjnej		920 919	(1 488 971)
B. Przepływy środków pieniężnych z działalności inwestycyjnej			
Nabycie rzeczowych aktywów trwałych		(32 092)	(41 646)
Zbycie rzeczowych aktywów trwałych		779	8 261
Nabycie wartości niematerialnych		(85 914)	(22 329)
Zbycie aktywów trwałych przeznaczonych do sprzedaży		15 760	-
Dywidendy otrzymane		33 422	20 697
Inne wpływy związane z działalnością inwestycyjną		43 372	70
Przepływy netto związane z działalnością inwestycyjną		(24 673)	(34 947)
C. Przepływy pieniężne z działalności finansowej			
Dywidendy wypłacone		(360 621)	(747 373)
Wpływy z tytułu zaciągnięcia długoterminowych kredytów od podmiotów sektora finansowego		-	24 730
Wydatki z tytułu spłaty długoterminowych kredytów od podmiotów sektora finansowego		(29 898)	(34 423)
Przepływy pieniężne netto z działalności finansowej		(390 519)	(757 066)
D. Różnice kursowe z przeliczenia środków pieniężnych		(16 043)	23 542
E. Zwiększenie/(zmniejszenie) środków pieniężnych netto		489 684	(2 257 442)
F. Środki pieniężne na początek okresu		1 044 107	3 301 549
G. Środki pieniężne na koniec okresu (patrz nota 42)		1 533 791	1 044 107

Noty objaśniające zamieszczone na stronach 11-88 integralną część rocznego jednostkowego sprawozdania finansowego.

Noty objaśniające do sprawozdania finansowego

1. Informacje ogólne o Banku

Bank Handlowy w Warszawie S.A. („Bank”) ma siedzibę w Warszawie przy ul. Senatorskiej 16, 00-923 Warszawa. Bank został powołany aktem notarialnym z dnia 13 kwietnia 1870 roku i jest zarejestrowany w Rejestrze Przedsiębiorców w Krajowym Rejestrze Sądowym prowadzonym przez Sąd Rejonowy dla m. st. Warszawy, XII Wydział Gospodarczy w Warszawie, pod numerem KRS: 0000001538.

Bankowi nadano numer statystyczny REGON 000013037 oraz numer identyfikacji podatkowej NIP 526-030-02-91.

Czas trwania Banku jest nieoznaczony.

Kapitał zakładowy Banku wynosi 522 638 400 zł i podzielony jest na 130 659 600 akcji zwykłych na okaziciela, o wartości nominalnej 4,00 zł każda. Akcje Banku są notowane na Warszawskiej Giełdzie Papierów Wartościowych.

Bank jest członkiem Citigroup Inc. Jednostką dominującą dla Banku jest Citibank Overseas Investments Corporation podmiot zależny od Citibank N.A.

Bank działa na podstawie obowiązujących przepisów oraz Statutu Banku.

Bank jest uniwersalnym bankiem komercyjnym, oferującym szeroki zakres usług bankowych w obrocie krajowym i zagranicznym, dla osób fizycznych i prawnych.

2. Znaczące zasady rachunkowości

Oświadczenie o zgodności

Roczne jednostkowe sprawozdanie finansowe Banku zostało sporządzone zgodnie z wymogami Międzynarodowych Standardów Sprawozdawczości Finansowej („MSSF”), które zostały zatwierdzone przez Unię Europejską i innymi obowiązującymi przepisami.

Roczne jednostkowe sprawozdanie finansowe zostało zatwierdzone przez Zarząd Banku do publikacji 14 marca 2013 roku. Ostateczne zatwierdzenie sprawozdania finansowego nastąpi przez Walne Zgromadzenie Banku.

Ponadto, roczne skonsolidowane sprawozdanie finansowe Grupy Kapitałowej zostało sporządzone zgodnie z wymogami Międzynarodowych Standardów Sprawozdawczości Finansowej, które zostały zatwierdzone przez Unię Europejską i innymi obowiązującymi przepisami.

Roczne skonsolidowane sprawozdanie finansowe zostało zatwierdzone przez Zarząd Banku do publikacji 14 marca 2013 roku. Ostateczne zatwierdzenie sprawozdania finansowego nastąpi przez Walne Zgromadzenie Banku.

Podstawy sporządzenia sprawozdania finansowego

Roczne jednostkowe sprawozdanie finansowe Banku zostało przygotowane za okres od 1 stycznia 2012 roku do 31 grudnia 2012 roku. Porównywalne dane finansowe zostały zaprezentowane za okres od 1 stycznia 2011 roku do 31 grudnia 2011 roku.

Sprawozdanie finansowe zostało sporządzone w złotych polskich w zaokrągleniu do tysiąca złotych.

W sprawozdaniu zastosowano koncepcję wartości godziwej dla aktywów finansowych i zobowiązań finansowych wycenianych według wartości godziwej przez rachunek zysków i strat, w tym instrumentów pochodnych, oraz aktywów finansowych klasyfikowanych jako dostępne do sprzedaży, z wyjątkiem tych, dla których nie można wiarygodnie ustalić wartości godziwej. Pozostałe składniki aktywów i zobowiązań wykazywane są w wartości zamortyzowanego kosztu (kredyty i pożyczki, zobowiązania finansowe inne niż wyceniane według wartości godziwej przez rachunek zysków i strat) lub cenie nabycia pomniejszonej o odpisy z tytułu utraty wartości.

Standardy i Interpretacje oczekujące na zatwierdzenie przez Unię Europejską, które mogą mieć wpływ na sprawozdanie finansowe Banku:

- MSSF 9 „Instrumenty finansowe” i związane z jego wdrożeniem zmiany do MSSF 7 „Instrumenty finansowe: ujawnienie informacji” – W listopadzie 2009 roku Rada Międzynarodowych Standardów Rachunkowości opublikowała MSSF 9 „Instrumenty finansowe”, który wprowadza zmiany w stosunku do MSR 39 w zakresie klasyfikacji i wyceny aktywów finansowych. Kluczowa zmiana to klasyfikacja aktywów finansowych do dwóch kategorii – wycenianych do wartości godziwej przez wynik finansowy oraz wycenianych według zamortyzowanego kosztu. Standard będzie obowiązywał od 1 stycznia 2015 roku z możliwością wcześniejszego zastosowania.

Bank jest w trakcie oszacowywania wpływu zastosowania standardów oczekujących na zatwierdzenie przez Unię Europejską.

Dodatkowo standardy, które zostały zatwierdzone przez Unię Europejską, ale nie weszły w życie:

- MSSF 13 „Wycena wartości godziwej” – Standard opublikowany został w maju 2011 roku i będzie obowiązywał od 1 stycznia 2013 roku z możliwością wcześniejszego zastosowania. Definiuje on wartość godziwą, ustala ramy dla wyceny w wartości godziwej oraz określa wymagania co do ujawnień dla wycen według wartości godziwej;
- MSR 19 (2011) „Świadczenia pracownicze” – Standard będzie obowiązywał od 1 stycznia 2013 roku. Zmiany wymagają, aby zyski i straty aktuarialne były ujmowane bezpośrednio w pozostałych całkowitych dochodach eliminując możliwość ujmowania wszystkich zmian zobowiązań z tytułu określonych świadczeń w wyniku finansowym, co jest aktualnie dozwolone zgodnie z MSR 19.

Bank nie oczekuje, że powyższe zmiany i nowy standard będą miały istotny wpływ na sprawozdanie finansowe.

Inne standardy, zmiany do obowiązujących standardów oraz interpretacje Komitetu ds. Interpretacji Międzynarodowej Sprawozdawczości Finansowej ostatnio przyjęte lub oczekujące na przyjęcie nie mają związku z działalnością Banku albo ich wpływ na sprawozdanie finansowe nie byłby istotny.

Sporządzenie sprawozdania finansowego zgodnie z MSSF wymaga od kierownictwa Banku dokonania pewnych szacunków oraz przyjęcia związanych z nimi założeń, które mają wpływ na kwoty prezentowane w sprawozdaniu finansowym.

Szacunki i związane z nimi założenia dokonywane są w oparciu o dostępne dane historyczne oraz szereg innych czynników, które w danych warunkach uznane zostaną za właściwe i które stanowią podstawę do dokonania szacunków odnośnie wartości bilansowych aktywów i zobowiązań, których wartości nie można określić w sposób jednoznaczny na podstawie innych źródeł. Rzeczywiste wartości mogą się jednak różnić od wartości szacunkowych.

Szacunki i związane z nimi założenia podlegają bieżącym przeglądom. Korekty szacunków ujmowane są w okresie, w którym dokonano zmiany szacunku, jeżeli korekta dotyczy tylko tego okresu lub w okresie, w którym dokonano zmiany i okresach przyszłych, jeżeli korekta wpływa zarówno na bieżący jak i przyszłe okresy.

Waluty obce

Pozycje sprawozdania z sytuacji finansowej i zobowiązania warunkowe udzielone i otrzymane wyrażone w walutach obcych przelicza się na złote polskie według kursu średniego ustalonego dla danej waluty przez Prezesa Narodowego Banku Polskiego („NBP”) na dzień sporządzenia sprawozdania z sytuacji finansowej.

Transakcje wyrażone w walutach obcych przy początkowym ujęciu przelicza się na walutę funkcjonalną (złoty polski) według kursu obowiązującego w dniu transakcji.

Różnice kursowe wynikające z rewaluacji walutowych pozycji sprawozdania z sytuacji finansowej oraz rozliczenia transakcji walutowych zaliczane są do wyniku z pozycji wymiany.

Dla przeliczenia walut obcych stosuje się kurs średni ustalony dla danej waluty przez Prezesa Narodowego Banku Polskiego („NBP”) na dzień sporządzenia sprawozdania z sytuacji finansowej.

Kursy podstawowych walut zastosowane przy sporządzaniu niniejszego sprawozdania finansowego są następujące:

w zł	31 grudnia 2012	31 grudnia 2011
1 USD	3,0996	3,4174
1 CHF	3,3868	3,6333
1 EUR	4,0882	4,4168

Aktywa i zobowiązania finansowe

Klasyfikacja

Bank klasyfikuje instrumenty finansowe do następujących kategorii:

- składniki aktywów lub zobowiązań finansowych wyceniane w wartości godziwej przez wynik finansowy;
- pożyczki i należności;
- aktywa finansowe dostępne do sprzedaży;
- pozostałe zobowiązania finansowe.

W okresie objętym sprawozdaniem Bank nie klasyfikował aktywów do kategorii inwestycji utrzymywanych do terminu zapadalności. Bank dokonuje klasyfikacji aktywów finansowych do poszczególnych kategorii w dacie początkowego ujęcia.

(a) Składniki aktywów finansowych lub zobowiązań finansowych wyceniane w wartości godziwej przez wynik finansowy

Kategoria obejmuje (i) aktywa i zobowiązania finansowe klasyfikowane jako przeznaczone do obrotu oraz (ii) aktywa finansowe przeznaczone w momencie ich początkowego ujęcia do wyceny według wartości godziwej z zyskami lub stratami ujmowanymi w rachunku zysków i strat.

Składnik aktywów lub zobowiązań finansowych zalicza się do tej kategorii, jeżeli nabyty został przede wszystkim w celu sprzedaży lub odkupienia w krótkim terminie, jest częścią portfela określonych instrumentów finansowych, którymi zarządza się łącznie i dla których istnieje potwierdzenie aktualnego faktycznego wzoru generowania krótkoterminowych zysków lub w przypadku aktywów finansowych, jeżeli został zaliczony do tej kategorii na podstawie decyzji kierownictwa jednostki. Do kategorii przeznaczone do obrotu Bank zalicza wszystkie instrumenty pochodne oraz wybrane dłużne papiery wartościowe.

(b) Pożyczki i należności

Pożyczki i należności to niezaliczane do instrumentów pochodnych aktywa finansowe o ustalonych lub możliwych do ustalenia płatnościach, nienotowane na aktywnym rynku. Powstają wówczas, gdy Bank udziela klientowi finansowania w celu innym niż wygenerowanie przez Bank krótkoterminowych zysków z tytułu obrotu tymi pożyczkami lub należnościami. Do kategorii tej zaliczane są w szczególności należności kredytowe, skupione wierzytelności oraz dłużne papiery wartościowe nienotowane na aktywnym rynku.

(c) Aktywa finansowe dostępne do sprzedaży

Kategoria aktywa dostępne do sprzedaży to niezaliczane do instrumentów pochodnych aktywa finansowe, które (i) zostały zaklasyfikowane przez jednostkę do tej kategorii w momencie początkowego ujęcia lub (ii) nie zostały zakwalifikowane do żadnej z pozostałych kategorii aktywów. Do kategorii tej Bank klasyfikuje wybrane dłużne i kapitałowe papiery wartościowe.

(d) Pozostałe zobowiązania finansowe

Kategoria pozostałe zobowiązania finansowe obejmuje zobowiązania finansowe niezakwalifikowane do kategorii zobowiązań finansowych wycenianych w wartości godziwej przez wynik finansowy. Do kategorii tej zaklasyfikowane są przede wszystkim depozyty klientowskie.

Ujmowanie i wyłączenie

Transakcje zakupu i sprzedaży aktywów finansowych wycenianych w wartości godziwej przez wynik finansowy oraz transakcje zakupu i sprzedaży aktywów finansowych klasyfikowanych jako dostępne do sprzedaży ujmuje się w sprawozdaniu z sytuacji finansowej Banku i wyłącza z ksiąg na dzień rozliczenia transakcji tj. dzień, w którym Bank odpowiednio otrzymuje lub przekazuje prawo własności do składnika aktywów. Prawa i obowiązki z tytułu zawartej transakcji w okresie pomiędzy datą zawarcia i datą rozliczenia transakcji wyceniane są do wartości godziwej.

Pożyczki i inne należności wykazywane są w momencie wypłaty gotówki na rzecz kredytobiorcy.

Aktywa finansowe wyłącza się ze sprawozdania z sytuacji finansowej, gdy prawa do uzyskania przepływów pieniężnych z ich tytułu wygasły lub zostały przeniesione i Bank dokonał przeniesienia zasadniczo całego ryzyka i wszystkich pożytków z tytułu ich własności.

Zobowiązania finansowe są wyłączane ze sprawozdania z sytuacji finansowej wtedy i tylko wtedy, gdy zobowiązanie wygasło tj., kiedy obowiązek określony w umowie został wypełniony, umorzony lub wygasł.

Wycena

W momencie początkowego ujęcia składnik aktywów finansowych lub zobowiązanie finansowe wycenia się w wartości godziwej, powiększonej w przypadku składnika aktywów lub zobowiązania finansowego nieklasyfikowanych jako wyceniane w wartości godziwej przez wynik finansowy o istotne koszty transakcji, które mogą być bezpośrednio przypisane do nabycia lub emisji składnika aktywów finansowych lub zobowiązania finansowego.

Po początkowym ujęciu, Bank wycenia aktywa finansowe, w tym instrumenty pochodne będące aktywami, w wartości godziwej, nie dokonując pomniejszania o koszty transakcji, jakie mogą być poniesione przy sprzedaży lub innym sposobie wyzbycia się aktywów, z wyjątkiem pożyczek i należności, które wycenia się według zamortyzowanego kosztu z zastosowaniem metody efektywnej stopy procentowej oraz inwestycji w instrumenty kapitałowe nieposiadające kwotowań cen rynkowych z aktywnego rynku i których wartość godziwa nie może być wiarygodnie zmierzona.

Zobowiązania finansowe po początkowym ujęciu są wyceniane według zamortyzowanego kosztu z zastosowaniem metody efektywnej stopy procentowej, z wyjątkiem zobowiązań finansowych wycenianych w wartości godziwej przez wynik finansowy. Zobowiązania finansowe wyceniane w wartości godziwej przez wynik finansowy, w tym instrumenty pochodne będące zobowiązaniami, wycenia się w wartości godziwej.

Zyski lub straty wynikające ze składnika aktywów finansowych lub zobowiązania finansowego, kwalifikowanego jako wyceniane w wartości godziwej przez wynik finansowy, ujmuje się odpowiednio w przychodach lub kosztach. Zyski lub straty wynikające ze składnika aktywów finansowych zaliczonego do dostępnych do sprzedaży, ujmuje się bezpośrednio w kapitale własnym, poprzez zestawienie zmian w kapitale własnym, z wyjątkiem odpisów aktualizujących z tytułu utraty wartości oraz różnic kursowych dotyczących pieniężnych aktywów i zobowiązań, do momentu wyłączenia składnika aktywów finansowych ze sprawozdania z sytuacji finansowej, kiedy skumulowane zyski lub straty poprzednio ujęte w kapitale własnym ujmuje się w rachunku zysków i strat. Jednakże odsetki wyliczone przy zastosowaniu metody efektywnej stopy procentowej ujmuje się w rachunku zysków i strat. Dywidendy wynikające z instrumentów kapitałowych dostępnych do sprzedaży ujmuje się w rachunku zysków i strat w momencie, kiedy powstaje prawo jednostki do ich otrzymania.

Wartość godziwa akcji i udziałów w jednostkach innych niż zależne i stowarzyszone notowanych na aktywnym rynku wynika z ich bieżącej ceny zakupu. Jeżeli rynek na dany składnik aktywów finansowych nie jest aktywny (a także w odniesieniu do nienotowanych papierów wartościowych), Bank ustala wartość godziwą stosując techniki wyceny.

Instrumenty pochodne

Pochodne instrumenty finansowe wykazywane są w wartości godziwej począwszy od dnia zawarcia transakcji. Wartość godziwą ustala się w oparciu o notowania instrumentów na aktywnych rynkach, w oparciu o ceny niedawno zawartych transakcji oraz w oparciu o techniki wyceny, w tym modele bazujące na zdyskontowanych przepływach pieniężnych oraz modele wyceny opcji, w zależności od

tego, który ze sposobów jest w danym przypadku właściwy. Wszystkie instrumenty pochodne o dodatniej wartości godziwej wykazuje się w sprawozdaniu z sytuacji finansowej jako aktywa przeznaczone do obrotu, a o wartości ujemnej – jako zobowiązania przeznaczone do obrotu.

Wbudowane instrumenty pochodne traktuje się jako oddzielne instrumenty pochodne, jeśli ryzyka z nimi związane oraz ich charakterystyka nie są ściśle powiązane z ryzykami i charakterystyką zasadniczego kontraktu oraz kontrakt zasadniczy nie jest wyceniany w wartości godziwej przez wynik finansowy.

Rachunkowość zabezpieczeń

Bank nie stosuje rachunkowości zabezpieczeń.

Kompensowanie instrumentów finansowych

Aktywa i zobowiązania finansowe kompensuje się i wykazuje w sprawozdaniu z sytuacji finansowej w kwocie netto, jeżeli występuje możliwe do wyegzekwowania na drodze prawnej prawo do skompensowania ujętych kwot oraz zamiar rozliczenia ich w kwocie netto lub jednoczesnej realizacji danego składnika aktywów i uregulowania zobowiązania. Obecnie Bank nie kompensuje i nie prezentuje w kwocie netto aktywów i zobowiązań finansowych.

Konsolidacja sald rachunków

Bank oferuje swoim klientom usługi zarządzania środkami finansowymi polegające na konsolidacji sald rachunków bankowych w ramach struktury rachunków powiązanych (tzw. cash-pooling). Operacje tego typu polegają na konsolidacji (netowaniu) sald dodatnich i ujemnych rachunków bieżących uczestników produktu na wyznaczonym rachunku podmiotu zarządzającego rozliczeniami. Operacja konsolidacji przeprowadzana jest na koniec dnia roboczego, natomiast następnego dnia roboczego dokonywane są przelewy zwrotne przywracające stan rachunków do sytuacji sprzed konsolidacji. Transakcje konsolidacyjne prezentowane są w ujęciu netto, tylko jeśli spełniają warunki MSR 39 dotyczące wyłączenia składników aktywów i zobowiązań finansowych ze sprawozdania z sytuacji finansowej. Salda należności transakcji prezentowanych w ujęciu brutto wykazywane są w sprawozdaniu finansowym w pozycji „Należności od klientów”, zaś salda zobowiązań jako depozyty klientów.

Transakcje z przyrzeczeniem odkupu/odsprzedaży

Bank dokonuje transakcji sprzedaży/zakupu aktywów finansowych z przyrzeczeniem odkupu/odsprzedaży w przyszłości po tej samej cenie powiększonej o z góry ustaloną kwotę odsetek tzw. transakcje typu sell-buy-back i buy-sell-back oraz repo i reverse repo na papierach wartościowych. Papiery wartościowe sprzedane z przyrzeczeniem odkupu nie są wyłączone ze sprawozdania z sytuacji finansowej. Jednocześnie ujmowane są po stronie pasywów zobowiązania wynikające z udzielonego przyrzeczenia odkupu. W przypadku transakcji zakupu z przyrzeczeniem odsprzedaży nabyte papiery wartościowe prezentowane są jako pożyczki i należności. Różnicę między ceną sprzedaży/zakupu a ceną odkupu/odsprzedaży ujmuje się odpowiednio jako koszty lub przychody odsetkowe z zastosowaniem metody efektywnej stopy procentowej.

Utrata wartości aktywów wycenianych według zamortyzowanego kosztu

Bank dokonuje podziału składników aktywów wycenianych według zamortyzowanego kosztu ze względu na podejście do zarządzania ryzykiem kredytowym według zaangażowania na portfel aktywów indywidualnie istotnych oraz portfel aktywów indywidualnie nieistotnych (portfel grupowy). Na każdy dzień bilansowy Bank ocenia, czy istnieją obiektywne przesłanki utraty wartości składnika aktywów finansowych lub grupy aktywów finansowych.

Do obiektywnych dowodów utraty wartości składnika aktywów finansowych lub grupy aktywów zalicza się uzyskane przez Bank informacje dotyczące następujących zdarzeń:

- znaczące trudności finansowe emitenta lub dłużnika;
- niedotrzymanie warunków umowy, np. niespłacenia albo zalegania ze spłacaniem odsetek lub należności głównej;

- przyznanie pożyczkobiorcy przez pożyczkodawcę, ze względów ekonomicznych lub prawnych wynikających z trudności finansowych pożyczkobiorcy, udogodnienia, którego w innym wypadku pożyczkodawca by nie udzielił;
- wysokiego prawdopodobieństwa upadłości lub innej reorganizacji finansowej pożyczkobiorcy;
- zanik aktywnego rynku na dany składnik aktywów finansowych ze względu na trudności finansowe; lub
- obserwowane dane wskazujące na możliwy do zmierzenia spadek oszacowanych przyszłych przepływów pieniężnych związanych z grupą aktywów finansowych od momentu początkowego ich ujęcia, mimo że nie można jeszcze ustalić spadku dotyczącego pojedynczego składnika grupy aktywów finansowych, w tym:
 - negatywne zmiany dotyczące statusu płatności pożyczkobiorców w grupie, lub
 - krajowa lub lokalna sytuacja gospodarcza, która ma związek z niespłacaniem aktywów w grupie.

Nie ujmuje się strat oczekiwanych w wyniku przyszłych zdarzeń bez względu na stopień prawdopodobieństwa ich zajścia.

Odpisy z tytułu utraty wartości na poniesione, lecz niezidentyfikowane straty kredytowe

Bank tworzy odpisy z tytułu utraty wartości na poniesione, lecz niezidentyfikowane straty kredytowe ('IBNR' – *ang.* incurred but not reported). Odpisy z tytułu utraty wartości IBNR odzwierciedlają poziom strat kredytowych oszacowany na podstawie historii strat dla aktywów o podobnych charakterystykach ryzyka do charakterystyk ryzyka grupy aktywów objętych procesem wyliczenia odpisu IBNR, które zostały poniesione przez Bank na dzień bilansowy, lecz dla których Bank nie jest jeszcze w stanie zidentyfikować ekspozycji z utratą wartości. Procesem wyliczania odpisu z tytułu utraty wartości IBNR objęte są wszystkie należności, dla których albo nie stwierdzono przesłanek utraty wartości lub mimo stwierdzenia przesłanek indywidualna ocena pod kątem utraty wartości nie wykazała potrzeby dokonania odpisu aktualizującego. Odpisy z tytułu utraty wartości IBNR liczona jest w oparciu o modele statystyczne dla grup aktywów łączonych w portfele o wspólnych cechach ryzyka kredytowego. W sprawozdaniu finansowym Banku odpisy z tytułu utraty wartości na poniesione niezidentyfikowane ryzyko kredytowe prezentacyjnie pomniejsza wartość ekspozycji kredytowych.

Odpisy z tytułu utraty wartości aktywów indywidualnie istotnych

Poziom odpisów z tytułu utraty wartości na należności uznane za indywidualnie istotne, dla których stwierdzono wystąpienie przesłanek utraty wartości, obliczany jest jako różnica między wartością bilansową składnika aktywów a wartością bieżącą przewidywanych do otrzymania przyszłych przepływów pieniężnych wynikających ze spodziewanych spłat przez kredytobiorcę z tytułu realizacji zabezpieczeń lub sprzedaży wierzytelności. Przyszłe przepływy dyskontowane są do wartości bieżącej efektywną stopą procentową instrumentu.

Jeżeli wartość bieżąca szacowanych przepływów pieniężnych wzrośnie na skutek zdarzenia, które nastąpiło po wykazaniu utraty wartości, wówczas uprzednio dokonany odpis z tytułu utraty wartości jest odpowiednio odwracany przez rachunek zysków i strat.

Odpisy z tytułu utraty wartości aktywów indywidualnie nieistotnych

Poziom odpisów z tytułu utraty wartości na należności uznane za indywidualnie nieistotne, dla których stwierdzono wystąpienie przesłanek utraty wartości, obliczany jest na bazie oceny portfelowej opartej o historyczne doświadczenia dotyczące strat ponoszonych z tytułu aktywów o podobnych cechach ryzyka.

Odpisu z tytułu utraty wartości na należności od banków i klientów, odpisy z tytułu trwałej utraty wartości papierów wartościowych i innych aktywów korygują wartość odpowiednich pozycji aktywów. Natomiast rezerwy na zobowiązania warunkowe wykazywane są w pasywach w pozycji „Rezerwy”.

Kredyty uznane za nieściągalne (tj. takie, dla których Bank nie spodziewa się przyszłych przepływów pieniężnych oraz które na podstawie oddzielnych przepisów podatkowych spełniły warunki niezbędne do zaliczenia straty do kosztów uzyskania przychodu lub, które zostały bezwarunkowo umorzone na mocy umowy z klientem) są na podstawie decyzji Banku spisywane w ciężar odpisów z tytułu utraty wartości. W przypadku odzyskania uprzednio spisanej kwoty przychody z tego tytułu prezentowane są

w pozycji „Wynik odpisów z tytułu utraty wartości aktywów finansowych oraz rezerw na udzielone zobowiązania finansowe i gwarancyjne”.

Utrata wartości aktywów finansowych dostępnych do sprzedaży

Dla aktywów finansowych klasyfikowanych jako dostępne do sprzedaży, dla których występują obiektywne dowody, że nastąpiła utrata wartości, skumulowane straty ujęte w kapitale własnym w wysokości różnicy między ceną nabycia skorygowaną o późniejsze spłaty i amortyzację a wartością godziwą, uwzględniając poprzednie odpisy z tytułu utraty wartości, przenosi się do rachunku zysków i strat. Strat z tytułu utraty wartości inwestycji kapitałowych klasyfikowanych jako dostępne do sprzedaży nie podlegają odwróceniu poprzez rachunek zysków i strat. Strat z tytułu utraty wartości instrumentów dłużnych klasyfikowanych jako dostępne do sprzedaży podlegają odwróceniu poprzez rachunek zysków i strat, jeśli w późniejszych okresach wartość godziwa instrumentu dłużnego wzrośnie i wzrost ten może być obiektywnie łączony ze zdarzeniem następującym po ujęciu straty.

Utrata wartości aktywów finansowych wycenianych według kosztu

Na grupę aktywów finansowych wycenianych według kosztu w sprawozdaniu finansowym Banku składają się akcje i udziały w jednostkach innych niż podporządkowane, sklasyfikowane jako dostępne do sprzedaży, dla których nie da się wiarygodnie określić wartości godziwej (np. ze względu na brak notowań) oraz inwestycje kapitałowe w jednostki podporządkowane wyceniane według ceny nabycia w oparciu o MSR 27 „Skonsolidowane i jednostkowe sprawozdania finansowe”. Jeśli występują obiektywne dowody, że nastąpiła utrata wartości takich inwestycji kapitałowych, to kwotę straty z tytułu utraty wartości ustala się jako różnicę pomiędzy wartością bilansową składnika aktywów finansowych oraz wartością bieżącą oszacowanych przyszłych przepływów pieniężnych zdyskontowanych przy zastosowaniu bieżącej rynkowej stopy zwrotu dla podobnych aktywów finansowych. Strat z tytułu utraty wartości akcji i udziałów w jednostkach innych niż podporządkowane sklasyfikowanych jako dostępne do sprzedaży, dla których nie da się wiarygodnie określić wartości godziwej nie poddaje się odwróceniu przez rachunek zysków i strat. Dla strat z tytułu utraty wartości inwestycji kapitałowych w jednostkach podporządkowanych wycenianych zgodnie z metodą ceny nabycia w oparciu o MSR 27 stosuje się postanowienia MSR 36 „Utrata wartości aktywów”.

Utrata wartości aktywów innych niż aktywa finansowe

Wartości bilansowe aktywów Banku innych niż aktywa z tytułu podatku odroczonego są przeglądane na dzień bilansowy w celu określenia, czy zaistniały przesłanki wskazujące na utratę wartości. Jeżeli istnieje taka przesłanka, należy określić wartość odzyskiwalną aktywów.

Odpis aktualizacyjny z tytułu utraty wartości jest ujmowany, jeżeli wartość księgowa aktywa lub jego ośrodka wypracowującego środki pieniężne przekracza wartość odzyskiwalną. Odpis aktualizacyjny z tytułu utraty wartości jest ujmowany w rachunku zysków i strat.

Odpisy aktualizacyjne z tytułu utraty wartości w przypadku ośrodków wypracowujących środki pieniężne w pierwszej kolejności redukują wartość firmy przypadającą na te ośrodki wypracowujące środki pieniężne (grupę ośrodków), a następnie redukują proporcjonalnie wartość księgową innych aktywów w ośrodku (grupie ośrodków).

Kalkulacja wartości odzyskiwalnej

Wartość odzyskiwalna w przypadku aktywów innych niż aktywa finansowe jest wartością większą z: wartości godziwej pomniejszonej o koszty sprzedaży i wartości użytkowej. W celu wyznaczenia wartości użytkowej, oszacowane przyszłe przepływy pieniężne są dyskontowane do ich wartości bieżącej przy użyciu stopy dyskontowej przed opodatkowaniem, która odzwierciedla bieżące oczekiwania rynku, co do wartości pieniądza oraz specyficznego ryzyka w odniesieniu do danego aktywa. Dla aktywów niegenerujących niezależnych przepływów środków pieniężnych, wartość odzyskiwalna jest wyznaczana dla danego ośrodka wypracowującego środki pieniężne, do którego te aktywa należą.

Odwrócenie odpisu aktualizującego z tytułu utraty wartości

Odpis aktualizujący z tytułu utraty wartości w odniesieniu do wartości firmy nie podlega odwróceniu. W przypadku innych aktywów, odpis ten podlega odwróceniu, jeżeli nastąpiła zmiana w szacunkach

służących do określenia wartości możliwej do odzyskania.

Odpis aktualizujący z tytułu utraty wartości innych aktywów może być odwrócony tylko do poziomu, przy którym wartość księgowa aktywa nie przekracza wartości księgowej, która pomniejszona o kwotę amortyzacji, zostałaby wyznaczona, jeżeli nie zostałyby ujęte odpisy aktualizujący z tytułu utraty wartości.

Inwestycje kapitałowe - akcje i udziały w jednostkach podporządkowanych

W skład jednostek podporządkowanych wchodzi jednostki zależne i stowarzyszone.

Jednostki zależne - definicja

Jednostki zależne to wszelkie jednostki kontrolowane przez Bank. Jednostki kontrolowane to jednostki, w odniesieniu, do których Bank pośrednio lub bezpośrednio ma zdolność kierowania ich polityką finansową i operacyjną w celu osiągnięcia korzyści ekonomicznych z działalności danej jednostki. Kontrola zwykle towarzyszy posiadaniu większości ogólnej liczby głosów w organach stanowiących.

Jednostki stowarzyszone - definicja

Jednostki stowarzyszone to wszelkie jednostki, na które Bank pośrednio lub bezpośrednio wywiera znaczący wpływ, lecz których nie kontroluje, co zwykle towarzyszy posiadaniu od 20 do 50% ogólnej liczby głosów w organach stanowiących. Inwestycje w jednostkach stowarzyszonych ujmują się początkowo według kosztu.

Jednostki zależne i stowarzyszone - ujmowanie i wycena

Akcje i udziały w jednostkach podporządkowanych rozumianych jako jednostki zależne i stowarzyszone ujmowane są w sprawozdaniu jednostkowym Banku w oparciu o metodę ceny nabycia zgodnie z MSR 27. Metoda ceny nabycia jest to metoda rozliczania inwestycji, według której inwestycja jest ujmowana według ceny nabycia.

Inwestycje kapitałowe - akcje i udziały w pozostałych jednostkach

Akcje i udziały w innych jednostkach niż jednostki podporządkowane, co do zasady zaliczane są do kategorii aktywów finansowych dostępnych do sprzedaży.

Wartość firmy

W jednostkowym sprawozdaniu finansowym Banku, wartość firmy stanowi nadwyżkę kosztu przejęcia nad wartością godziwą udziału Banku w możliwych do zidentyfikowania przejętych aktywach, zobowiązaniach oraz zobowiązaniach warunkowych na dzień połączenia. Wartość firmy ujmują się w ramach wartości niematerialnych. Wartość firmy jest wykazywana w wysokości ceny nabycia pomniejszonej o łączne dotychczasowe odpisy aktualizacyjne wynikające z tytułu utraty wartości. Wartość firmy jest alokowana na ośrodki wypracowujące środki pieniężne i nie jest amortyzowana, a jedynie corocznie testowana pod kątem utraty wartości. W przypadku jednostek stowarzyszonych, wartość firmy jest zawarta w wartości bilansowej inwestycji w jednostce stowarzyszonej. Zyski i straty ze zbycia jednostki zależnej lub stowarzyszonej uwzględniają wartość bilansową wartości firmy dotyczącą sprzedanej jednostki.

Wartość firmy powstała w wyniku przejęć sprzed 31 marca 2004 roku, to jest dnia wejścia w życie MSSF 3 „Połączenia jednostek gospodarczych” została obliczona zgodnie z poprzednio stosowanymi standardami rachunkowości jako różnica między kosztem przejęcia jednostki a wartością aktywów netto przejmowanej jednostki na dzień przejęcia.

Rzeczowy majątek trwały oraz wartości niematerialne (z wyłączeniem wartości firmy)

Rzeczowy majątek trwały oraz wartości niematerialne wykazywane są według kosztu historycznego pomniejszonego o naliczone umorzenie, a także o odpisy z tytułu utraty wartości. Koszt historyczny uwzględnia wydatki bezpośrednio związane z nabyciem danych aktywów oraz ich przygotowaniem do użytkowania.

Późniejsze nakłady uwzględnia się w wartości bilansowej danego środka trwałego lub ujmuje jako odrębny środek trwały (tam gdzie jest to właściwe) tylko wówczas, gdy jest prawdopodobne, że z tytułu tej pozycji nastąpi wpływ korzyści ekonomicznych do Banku, zaś koszt danej pozycji można wiarygodnie zmierzyć. Wszelkie pozostałe wydatki, na przykład na naprawę i konserwację odnoszone są do rachunku zysków i strat w okresie, w którym je poniesiono.

Umorzenie naliczane jest metodą liniową przez przewidywany okres użytkowania przy zastosowaniu stawek określonych w zatwierdzonym planie amortyzacji na 2012 rok.

Przykładowe stosowane roczne stawki amortyzacji są następujące:	
Budynki i budowle	1,5%-4,5%
Środki transportu	14,0%-20,0%
Komputery	34,0%
Wypożyczenie biurowe	20,0%
Inne środki trwałe	7,0%-20,0%
Oprogramowanie komputerowe i prawa autorskie (z wyjątkiem podstawowego systemu operacyjnego, do którego stosuje się stawkę 20%)	34,0%
Pozostałe wartości niematerialne	20,0%
Inwestycje w obcych środkach trwałych – zgodnie z okresem trwania umowy najmu	

Na każdy dzień bilansowy dokonuje się weryfikacji wartości końcowej aktywów trwałych oraz okresów ich użytkowania i w razie potrzeby dokonuje stosownych korekt planu amortyzacji.

Składniki majątku o jednostkowej wartości początkowej nie przekraczającej 3 500 zł podlegają jednorazowemu odpisaniu w koszty z datą wydania ich do używania. Suma wartości środków trwałych jednorazowo odpisanych w koszty nie jest istotna z punktu widzenia sprawozdania finansowego.

Środki trwałe w budowie wykazywane są w wysokości ogółu poniesionych kosztów pozostających w bezpośrednim związku z niezakończoną jeszcze budową, montażem lub ulepszeniem istniejącego środka trwałego z uwzględnieniem odpisów z tytułu utraty wartości.

Środki trwałe obejmują także prawa użytkowania wieczystego gruntów.

Środki trwałe są badane pod kątem utraty wartości zawsze, gdy występują zdarzenia lub zmiany okoliczności wskazujące, że wartość bilansowa może być niemożliwa do odzyskania. Wartość bilansowa środka trwałego lub wartości niematerialnej jest obniżana do poziomu wartości odzyskiwalnej, jeśli wartość bilansowa przewyższa wartość odzyskiwalną. Wartość odzyskiwalna jest wyższą z dwóch wartości: wartości godziwej środka trwałego pomniejszonej o koszty jego sprzedaży i wartości użytkowej.

Nieruchomości inwestycyjne

Nieruchomości zaklasyfikowane przez Bank jako inwestycyjne prezentowane są w sprawozdaniu finansowym jako element rzeczowych aktywów trwałych. Bank stosuje do ich wyceny model wartości godziwej. Wartość godziwa nieruchomości inwestycyjnych jest ustalana na podstawie wyceny nieruchomości sporządzonej przez niezależnych rzeczoznawców. Zmiany wartości godziwej nieruchomości inwestycyjnych ujmowane są w rachunku zysku i strat.

Świadczenia pracownicze

Krótkoterminowe świadczenia pracownicze

Krótkoterminowe świadczenia pracownicze Banku zawierają wynagrodzenia, premie, płatne urlopy oraz składki na ubezpieczenie społeczne.

Pracownicy, w zależności od ich indywidualnego poziomu zaszerzegowania, mogą otrzymać nagrodę z funduszu motywacyjnego, premię w ramach planu premiowego obowiązującego w danym obszarze lub uznaniową nagrodę roczną na zasadach określonych w wewnętrznych przepisach o wynagradzaniu pracowników. Premie i nagrody przyznawane są po zakończeniu okresu, za który oceniane są wyniki.

Krótkoterminowe świadczenia pracownicze są ujmowane jako koszty w okresie, którego dotyczą.

Płatności w formie akcji

Pracownicy mogą także uczestniczyć w programach świadczeń kapitałowych. W ramach tych programów pracownikom oferowane są nagrody w formie opcji na zakup akcji Citigroup (program opcji pracowniczych - SOP), a także nagrody w formie "akcji odroczonej" (program akumulacji kapitału - CAP). Programy te traktowane są jako programy rozliczane w środkach pieniężnych. Na przyszłe wypłaty tworzona jest rezerwa wykazana w pasywach w pozycji „Inne zobowiązania” oraz w pozycji „Koszty działania i koszty ogólnego zarządu” rachunku zysków i strat. Koszty programu określone są przy użyciu modelu wyceny. Zgodnie z wymogami standardu wartość godziwa jest początkowo ustalana na dzień przyznania nagrody, a następnie na każdy dzień sprawozdawczy, aż do całkowitego rozliczenia. Łączną wartość kosztów ujętych na dany dzień sprawozdawczy stanowi iloczyn wartości godziwej opcji lub akcji odroczonej na dzień sprawozdawczy i części uprawnienia uznanego za nabyte w tym okresie.

Długoterminowe świadczenia pracownicze

W ramach systemu wynagrodzeń Bank gwarantuje pracownikom odprawy emerytalne, których wysokość uzależniona jest od liczby lat pracy w Banku, przypadających bezpośrednio przed nabyciem prawa do odprawy. Pracownikom, z którymi została zawarta umowa o pracę na podstawie Zakładowego Układu Zbiorowego Pracy przysługuje ponadto nagroda za wieloletnią pracę. Na przyszłe wypłaty tworzona jest rezerwa, która jest wykazana w pasywach w pozycji „Inne zobowiązania” oraz w pozycji „Koszty działania i koszty ogólnego zarządu” rachunku zysków i strat. Rezerwy na przyszłe koszty odpraw emerytalnych oraz nagród za wieloletnią pracę obliczane są metodą aktuarialną. Wycena aktuarialna tych rezerw jest okresowo aktualizowana.

Programy określonych składek

Ponadto Bank stwarza możliwość uczestnictwa pracowników w programie emerytalnym, opisanym szczegółowo w notce 45. Za pracowników uczestniczących w programie Bank odprowadza składki do odrębnej jednostki i z chwilą ich uiszczenia Bank nie posiada dalszych obowiązków w zakresie dokonywania płatności, zatem zgodnie z MSR 19 „Świadczenia pracownicze” jest to program określonych składek. Składki ujmuje się jako koszty świadczeń pracowniczych w okresie, którego dotyczą.

Rezerwy

Rezerwy są ujmowane w sprawozdaniu z sytuacji finansowej, jeżeli na Banku ciąży obowiązek prawny lub zwyczajowo oczekiwany wynikający ze zdarzeń przeszłych, jak również jeżeli prawdopodobne jest, że wypełnienie tego obowiązku spowoduje konieczność wypływu środków zawierających w sobie korzyści ekonomiczne oraz kwota rezerwy może być w wiarygodny sposób oszacowana.

Rezerwa restrukturyzacyjna

Rezerwa na restrukturyzację jest tworzona po spełnieniu następujących warunków: (i) Bank posiada szczegółowy, formalny plan restrukturyzacji; (ii) restrukturyzacja już się rozpoczęła albo została publicznie ogłoszona; (iii) kwota rezerwy może być wiarygodnie oszacowana. Rezerwa na restrukturyzację nie obejmuje przyszłych kosztów operacyjnych.

Kapitały

Kapitały i fundusze własne wykazywane są według wartości nominalnej, z wyjątkiem funduszu z aktualizacji wyceny aktywów finansowych dostępnych do sprzedaży, który wykazywany jest z uwzględnieniem wpływu odroczonego podatku dochodowego.

Dywidendy są ujmowane jako zobowiązania w momencie, w którym podział zysku został zatwierdzony przez Walne Zgromadzenie Banku.

Ustalanie wyniku finansowego

Wynik finansowy ustala się z zachowaniem zasady ostrożnej wyceny oraz zasady memoriału i współmierności przychodów i kosztów. Do wyniku finansowego zaliczane są wszystkie osiągnięte przychody i koszty związane z tymi przychodami, dotyczące danego okresu sprawozdawczego, niezależnie od terminu ich zapłaty.

Rozliczenia międzyokresowe kosztów

W celu przypisania kosztów do okresów sprawozdawczych, których one dotyczą, Bank dokonuje czynnych i biernych rozliczeń międzyokresowych kosztów. Dotyczy to w szczególności kosztów działania Banku.

Przychody i koszty z tytułu odsetek

Przychody i koszty z tytułu odsetek dla wszystkich instrumentów finansowych są ujmowane w rachunku zysków i strat przy użyciu metody efektywnej stopy procentowej.

Metoda efektywnej stopy procentowej jest metodą naliczania zamortyzowanego kosztu składnika aktywów lub zobowiązania finansowego oraz przypisania przychodów lub kosztów odsetkowych do odpowiednich okresów. Efektywna stopa procentowa jest stopą, która dokładnie dyskontuje oszacowane przyszłe pieniężne wpływy lub płatności dokonywane w oczekiwanym okresie do wygaśnięcia instrumentu finansowego do bilansowej wartości netto składnika aktywów lub zobowiązania finansowego. Przy wyliczaniu efektywnej stopy procentowej Bank uwzględnia wszelkie postanowienia umowy instrumentu finansowego (na przykład: przedpłaty, opcje kupna i podobne), jednakże nie uwzględnia potencjalnych przyszłych strat związanych z nieściągalnością kredytów. Wyliczenie obejmuje wszelkie płacone i otrzymywane przez strony umowy prowizje i punkty stanowiące integralną część efektywnej stopy procentowej, koszty transakcji oraz wszelkie inne premie i dyskonta. W rezultacie prowizje stanowiące integralną część efektywnej stopy procentowej po pomniejszeniu o bezpośrednie koszty pozyskania instrumentu finansowego prezentowane są jako składnik przychodów odsetkowych.

W przypadku aktywów finansowych lub grupy podobnych aktywów finansowych, dla których dokonano odpisu z tytułu utraty wartości, przychody odsetkowe są ujmowane przy zastosowaniu stopy procentowej użytej do zdyskontowania przyszłych przepływów pieniężnych dla celów oszacowania straty z tytułu utraty wartości.

Odsetki karne wynikające z ekspozycji z tytułu podatku dochodowego ujmowane są w „Pozostałych przychodach operacyjnych” lub w „Pozostałych kosztach operacyjnych” w rachunku zysków i strat.

Przychody i koszty z tytułu prowizji, opłaty bankowe

Przychody z tytułu opłat i prowizji powstają w wyniku świadczenia usług finansowych oferowanych przez Bank. Prowizje klasyfikowane są do następujących kategorii:

- prowizji stanowiących integralną część efektywnej stopy procentowej;
- prowizji za wykonanie usługi;
- prowizji za wykonanie znaczącej czynności.

Prowizje stanowiące integralną część efektywnej stopy procentowej zaliczane są do rachunku zysków i strat jako korekta kalkulacji efektywnej stopy procentowej i wykazywane w przychodach odsetkowych.

Prowizje za wykonanie usługi i znaczącej czynności zaliczane są do rachunku zysków i strat proporcjonalnie do stopnia wykonania usługi lub jednorazowo w momencie wykonania czynności i wykazywane w przychodach z tytułu prowizji.

W przypadku kredytów i pożyczek o nieustalonych terminach płatności rat, np. kredytów w rachunku bieżącym lub kart kredytowych prowizje rozliczane są w czasie metodą liniową przez okres ważności limitu kredytowego. Tego typu prowizje zaliczane są do przychodów z tytułu prowizji.

Bank pośredniczy w sprzedaży produktów ubezpieczeniowych. Przychody z tytułu wynagrodzenia Banku za dystrybucję ujmowane są w przychodach w momencie sprzedaży lub odnowienia polisy ponieważ Bank nie jest zobowiązany do świadczenia istotnych usług po dokonaniu sprzedaży.

Ponadto w przypadku niektórych produktów, Bank ma prawo do dodatkowego wynagrodzenia stanowiącego udział w zysku osiągniętym przez zakład ubezpieczeń na danym produkcie i rozpoznaje przychód z tego tytułu na zasadzie memoriałowej.

Pozostałe przychody i koszty operacyjne

Do pozostałych przychodów i kosztów operacyjnych zaliczane są koszty i przychody niezwiązane bezpośrednio z działalnością bankową. Są to w szczególności przychody i koszty z tytułu sprzedaży lub likwidacji środków trwałych oraz aktywów do zbycia, przychody związane z przetwarzaniem danych na rzecz podmiotów powiązanych, a także koszty z tytułu odszkodowań, kar i grzywien.

Podatek dochodowy

Podatek dochodowy składa się z podatku bieżącego oraz odroczonego. Podatek dochodowy ujmuje się w rachunku zysków i strat z wyjątkiem sytuacji, gdy podatek dotyczy kwot ujmowanych w pozostałych całkowitych dochodach.

Rezerwa na podatek odroczony jest kalkulowana przy użyciu metody bilansowej, poprzez wyliczenie przejściowych różnic pomiędzy wartością bilansową aktywów i zobowiązań oraz ich wartością podatkową. Rezerwa i aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego wykazywane są w sprawozdaniu z sytuacji finansowej łącznie.

Aktywa z tytułu podatku odroczonego ujmuje się w zakresie, w którym jest prawdopodobne, że będzie dostępny przyszły dochód do opodatkowania.

Sprawozdawczość dotycząca segmentów

Segment jest dającym się wyodrębnić obszarem działalności Banku, w ramach którego następuje albo dystrybucja towarów lub świadczenie usług (segment branżowy), albo dystrybucja towarów lub świadczenie usług w określonym środowisku ekonomicznym (segment geograficzny). Segment działalności podlega określonym ryzykom, jak również wiąże się z występowaniem korzyści, które są właściwe wyłącznie dla danego segmentu. Za wzór sprawozdawczy stosowany do segmentów przyjęto podział branżowy, ponieważ ryzyko i stopy zwrotu wynikają z różnic pomiędzy produktami. Bank jest zarządzany na poziomie dwóch głównych segmentów – bankowości korporacyjnej oraz bankowości detalicznej. Szczegółowe informacje na temat segmentów Banku przedstawiono w nocie 3.

Wycena aktywów i pasywów segmentu, przychodów oraz wyniku segmentu jest oparta na zasadach rachunkowości Banku.

Aktywa trwałe przeznaczone do sprzedaży

Do aktywów trwałych przeznaczonych do sprzedaży klasyfikuje się składniki aktywów lub grupy aktywów wraz z bezpośrednio powiązanymi z nimi zobowiązaniami, których wartość bilansowa ma zostać odzyskana w drodze ich odsprzedaży, a nie dalszego wykorzystania. Jako przeznaczone do sprzedaży klasyfikowane są jedynie składniki aktywów lub grupy aktywów dostępne do natychmiastowej sprzedaży w bieżącym stanie, których sprzedaż jest wysoce prawdopodobna, tzn. zdecydowano o wypełnieniu planu sprzedaży, rozpoczęto aktywny program znalezienia nabywcy i zakończenia planu zbycia. Ponadto, taki składnik aktywów (lub grupa) jest oferowany do sprzedaży po cenie, która jest racjonalna w odniesieniu do jego bieżącej wartości godziwej i oczekuje się, że sprzedaż zostanie ujęta jako sprzedaż zakończona w czasie jednego roku od dnia zaklasyfikowania składnika aktywów (lub grupy) do tej kategorii.

Aktywa trwałe przeznaczone do sprzedaży ujmuje się w kwocie niższej z wartości bilansowej i wartości godziwej pomniejszonej o koszty zbycia tych aktywów.

Aktywa te nie podlegają amortyzacji.

Wartości szacunkowe

Ustalenie bilansowych wartości niektórych aktywów i zobowiązań oraz przychodów i kosztów wymaga oszacowania na datę bilansową wpływu niepewnych przyszłych zdarzeń na te pozycje. Szacunki i założenia podlegają ciągłej ocenie, oparte są o doświadczenia historyczne oraz inne czynniki, w tym oczekiwania co do przyszłych zdarzeń, które w danej sytuacji wydają się uzasadnione. Poniżej zaprezentowano najistotniejsze z nich zastosowane przy sporządzaniu sprawozdania finansowego.

Wartość godziwa instrumentów pochodnych

Wartość godziwą instrumentów finansowych nienotowanych na aktywnych rynkach ustala się stosując techniki wyceny. Jeżeli do ustalenia wartości godziwej stosuje się techniki wyceny, metody te są okresowo oceniane i weryfikowane. Wszystkie modele są testowane i zatwierdzane przed użyciem. W miarę możliwości w modelach wykorzystywane są wyłącznie dane możliwe do zaobserwowania, chociaż w pewnych obszarach kierownictwo jednostki musi korzystać z oszacowań. Zmiany założeń dotyczących szacowanych czynników mogą mieć wpływ na wykazywane wartości godziwe instrumentów finansowych.

Bank stosuje następujące metody wyceny w stosunku do poszczególnych typów instrumentów pochodnych:

- do wyceny terminowych transakcji walutowych stosuje się model zdyskontowanych przepływów pieniężnych;
- do wyceny transakcji opcyjnych wykorzystywane są rynkowe modele wyceny opcji;
- do wyceny transakcji na stopy procentowe stosuje się model zdyskontowanych przepływów pieniężnych;
- do wyceny transakcji futures stosuje się bieżące notowania rynkowe.

Najważniejszym parametrem niepochodzącym z aktywnego rynku i wykorzystywanym przez Bank do wyceny instrumentów finansowych jest komponent ryzyka kontrahenta. Bank dokonuje dodatkowego oszacowania poziomu tego ryzyka występującego w zawartych z klientami transakcjach na instrumentach pochodnych, w tym opcjach walutowych. Oszacowanie to zostało przeprowadzone na dzień bilansowy przyjmując poziom wycen instrumentów pochodnych z tego dnia i z uwzględnieniem oceny ryzyka na ten dzień. Bank regularnie monitoruje poziom ryzyka związanego z zawartymi transakcjami na instrumentach pochodnych. Głównymi czynnikami wpływającymi na zmiany szacunków w zakresie ryzyka kontrahenta są: (i) zmiany wartości godziwej instrumentów pochodnych skorelowane między innymi z poziomem kursów walut oraz stóp procentowych, (ii) zmiany w zakresie ryzyka kredytowego kontrahentów. Biorąc pod uwagę silną zmienność otoczenia gospodarczego, istnieje niepewność w zakresie dokonanych szacunków.

Utrata wartości kredytów

Na każdy dzień bilansowy dokonywana jest ocena czy zaistniały obiektywne przesłanki świadczące o utracie wartości ekspozycji kredytowych. Jeśli tak, dokonuje się odpisu aktualizującego w wysokości różnicy pomiędzy wartością bilansową a oszacowaną wartością bieżącą oczekiwanych przyszłych przepływów pieniężnych z danej ekspozycji kredytowej. Aktywa finansowe, dla których albo nie stwierdzono przesłanek utraty wartości na poziomie indywidualnym lub mimo stwierdzenia przesłanek indywidualna ocena składnika aktywów pod kątem odpisów z tytułu utraty wartości nie wykazała potrzeby dokonania odpisu aktualizującego, Bank objął analizą statystyczną.

Określenie przesłanek utraty wartości oraz wyliczenie bieżącej wartości szacowanych przepływów pieniężnych wymaga zastosowania przez Bank szacunków. Metodologia i założenia wykorzystywane przez ustalaniu poziomu utraty wartości należności są regularnie przeglądane i uaktualniane w razie potrzeby.

Utrata wartości aktywów dostępnych do sprzedaży

W przypadku stwierdzenia obiektywnych przesłanek świadczących o utracie wartości aktywów finansowych klasyfikowanych jako dostępne do sprzedaży, skumulowane straty ujęte dotychczas w kapitale własnym wyksięgowuje się z kapitału własnego i ujmuje w rachunku zysków i strat, chociaż składnik aktywów finansowych nie został wyłączony ze sprawozdania z sytuacji finansowej. Kwota skumulowanych strat, która zostaje wyksięgowana z kapitału własnego i ujęta w rachunku zysków i strat stanowi różnicę pomiędzy kosztem nabycia (pomniejszonym o wszelkie spłaty kapitału i amortyzację) i bieżącą wartością godziwą, pomniejszoną o wszelkie straty z tytułu utraty wartości tego składnika aktywów uprzednio ujęte w rachunku zysków i strat.

Utrata wartości aktywów finansowych wycenianych według kosztu

W przypadku stwierdzenia obiektywnych przesłanek świadczących o utracie wartości instrumentu kapitałowego, który nie jest wyceniany według wartości godziwej, gdyż jego wartości godziwej nie

można wiarygodnie ustalić, albo instrumentu pochodnego, który jest powiązany i musi być rozliczony przez dostawę takiego nienotowanego instrumentu kapitałowego, kwotę straty z tytułu utraty wartości ustala się jako różnicę pomiędzy wartością bilansową składnika aktywów finansowych oraz wartością bieżącą oszacowanych przyszłych przepływów pieniężnych zdyskontowanych przy zastosowaniu bieżącej rynkowej stopy zwrotu dla podobnych aktywów finansowych.

Utrata wartości firmy

Bank przeprowadził test wartości firmy pod kątem utraty wartości na dzień 31 grudnia 2011 roku oraz 31 grudnia 2012 roku. Szacunku wartości firmy dokonano w oparciu o zapisy MSR 36 odnośnie określania wartości użytkowej ośrodków wypracowujących środki pieniężne. Testy nie wykazały utraty wartości.

Świadczenia pracownicze

Rezerwy na przyszłe wypłaty z tytułu świadczeń pracowniczych zagwarantowanych zbiorowym układem pracy, takie jak nagrody jubileuszowe czy odprawy emerytalne, podlegają okresowemu oszacowaniu przez niezależnego aktuarium.

Na każdy dzień bilansowy Bank dokonuje również oszacowania poziomu rezerwy związanej z przyznanymi pracownikom nagrodami w formie opcji na akcje Citigroup. Kwota rezerwy określona jest w oparciu o metodologię opisaną w MSSF 2 przy użyciu modelu wyceny wartości opcji. Określenie kwoty rezerwy wymaga zastosowania szacunków dotyczących między innymi oczekiwanego poziomu rotacji pracowników, oczekiwanej stopy dywidendy płaconej przez Citigroup oraz terminów realizacji opcji.

3. Sprawozdawczość dotycząca segmentów działalności

Segment działalności jest dającą się wyodrębnić częścią działalności Banku, generującą przychody i koszty (w tym z transakcji wewnątrz Banku), której wyniki operacyjne są regularnie analizowane przez Zarząd jako główny organ decyzyjny Banku, w celu alokacji zasobów oraz oceny jej działalności.

Bank jest zarządzany na poziomie dwóch głównych segmentów – bankowości korporacyjnej i bankowości detalicznej. Wycena aktywów i pasywów oraz ustalanie wyniku finansowego segmentu dokonywane jest zgodnie z zasadami rachunkowości stosowanymi przez Bank dla potrzeb sporządzenia sprawozdań finansowych, z uwzględnieniem transakcji pomiędzy segmentami w ramach Banku.

Przyporządkowania aktywów i zobowiązań oraz przychodów i kosztów Banku do segmentów dokonano na podstawie wewnętrznych informacji przygotowywanych dla potrzeb zarządczych. Transfer finansowania pomiędzy segmentami Banku oparty jest o stawki bazujące na stopach rynkowych. Stawki transferowe są ustalane według tych samych zasad dla obu segmentów, a ich zróżnicowanie wynika jedynie ze struktury terminowej i walutowej aktywów i pasywów.

Bankowość Korporacyjna

W ramach segmentu Bankowości Korporacyjnej Bank oferuje produkty i świadczy usługi podmiotom gospodarczym, jednostkom samorządowym oraz dla sektora budżetowego. Obok tradycyjnych usług bankowych, polegających na działalności kredytowej i depozytowej, segment świadczy usługi zarządzania gotówką, finansowania handlu, leasingu i powiernictwa papierów wartościowych, oferuje produkty skarbu na rynkach finansowych i towarowych. Ponadto, segment oferuje szeroki zakres usług bankowości inwestycyjnej na lokalnym i międzynarodowym rynku kapitałowym, w tym usług doradztwa, pozyskiwania i gwarantowania finansowania poprzez publiczne i niepubliczne emisje instrumentów finansowych. Działalność segmentu obejmuje także transakcje na własny rachunek na rynkach instrumentów kapitałowych, dłużnych oraz pochodnych.

Bankowość Detaliczna

Segment Bankowości Detalicznej dostarcza produktów i usług finansowych klientom indywidualnym, a także w ramach CitiBusiness mikroprzedsiębiorstwom oraz osobom fizycznym prowadzącym działalność gospodarczą. Oprócz prowadzenia rachunków, szerokiej oferty w obszarze działalności kredytowej i depozytowej, Bank oferuje klientom pożyczki gotówkowe, kredyty hipoteczne, karty

kredytowe, prowadzi usługi zarządzania majątkiem, pośredniczy w sprzedaży produktów inwestycyjnych i ubezpieczeniowych.

Działalność Banku prowadzona jest wyłącznie na terenie Polski.

Wyniki finansowe Banku według segmentów działalności

Za okres	2012			2011		
<i>w tys. zł</i>	Bankowość Korporacyjna	Bankowość Detaliczna	Razem	Bankowość Korporacyjna	Bankowość Detaliczna	Razem
Wynik z tytułu odsetek	683 185	773 159	1 456 344	638 057	764 258	1 402 315
Wynik wewnętrzny z tytułu odsetek, w tym:	(8 956)	8 956	-	8 556	(8 556)	-
przychody wewnętrzne	-	8 956	8 956	8 556	-	8 556
koszty wewnętrzne	(8 956)	-	(8 956)	-	(8 556)	(8 556)
Wynik z tytułu prowizji	223 692	347 957	571 649	247 768	335 759	583 527
Przychody z tytułu dywidend	34 851	3 714	38 565	21 897	4 374	26 271
Wynik na handlowych instrumentach finansowych i rewaluacji	336 926	36 262	373 188	287 717	30 985	318 702
Wynik na inwestycyjnych dłużnych papierach wartościowych	279 451	-	279 451	30 142	-	30 142
Wynik na pozostałych przychodach i kosztach operacyjnych	8 065	(27 035)	(18 970)	36 957	(24 833)	12 124
Koszty działania i koszty ogólnego zarządu	(601 495)	(736 927)	(1 338 422)	(560 002)	(776 204)	(1 336 206)
Amortyzacja rzeczowych aktywów trwałych oraz wartości niematerialnych	(20 329)	(34 577)	(54 906)	(19 642)	(32 876)	(52 518)
Wynik z tytułu zbycia aktywów niefinansowych	48	30	78	105	1 968	2 073
Wynik odpisów z tytułu utraty wartości aktywów finansowych oraz rezerw na udzielone zobowiązania finansowe i gwarancyjne	(22 905)	(29 990)	(52 895)	10 608	(96 919)	(86 311)
Zysk brutto	921 489	332 593	1 254 082	693 607	206 512	900 119
Podatek dochodowy			(245 384)			(178 825)
Zysk netto			1 008 698			721 294

Stan na dzień	31.12.2012			31.12.2011		
<i>w tys. zł</i>	Bankowość Korporacyjna	Bankowość Detaliczna	Razem	Bankowość Korporacyjna	Bankowość Detaliczna	Razem
Aktywa, w tym:	37 129 539	5 744 249	42 873 788	35 930 194	5 611 820	41 542 014
aktywa trwale przeznaczone do sprzedaży	-	12 554	12 554	15 761	9 901	25 662
Pasywa, w tym:	34 047 759	8 826 029	42 873 788	33 840 792	7 701 222	41 542 014
zobowiązania	28 605 859	6 924 201	35 530 060	29 263 809	5 922 618	35 186 427

4. Wynik z tytułu odsetek

<i>w tys. zł</i>	2012	2011
Przychody z tytułu odsetek i przychody o podobnym charakterze z tytułu:		
operacji z Bankiem Centralnym	38 240	34 757
należności od banków	54 381	39 088
należności od klientów, z tego:	1 231 427	1 147 048

w tys. zł	2012	2011
podmiotów sektora finansowego	40 288	34 983
podmiotów sektora niefinansowego	1 191 139	1 112 065
dłużnych papierów wartościowych dostępnych do sprzedaży	621 697	625 633
dłużnych papierów wartościowych przeznaczonych do obrotu	101 268	47 893
	2 047 013	1 894 419
Koszty odsetek i podobne koszty z tytułu:		
operacji z Bankiem Centralnym	(1)	(1)
zobowiązań wobec banków	(83 638)	(46 573)
zobowiązań wobec podmiotów sektora finansowego	(130 799)	(87 013)
zobowiązań wobec podmiotów sektora niefinansowego	(371 478)	(353 022)
kredytów i pożyczek otrzymanych	(4 001)	(4 331)
emisji dłużnych papierów wartościowych	(752)	(1 164)
	(590 669)	(492 104)
	1 456 344	1 402 315

Przychody odsetkowe za 2012 rok zawierają odsetki od kredytów, dla których rozpoznano utratę wartości w kwocie 13 144 tys. zł (za 2011 rok: 16 821 tys. zł).

5. Wynik z tytułu prowizji

w tys. zł	2012	2011
Przychody z tytułu opłat i prowizji		
z tytułu pośrednictwa w sprzedaży produktów ubezpieczeniowych i inwestycyjnych	124 668	128 430
z tytułu kart płatniczych i kredytowych	254 393	236 909
z tytułu realizacji zleceń płatniczych	108 116	114 598
z tytułu usług powierniczych	87 744	87 585
z tytułu opłat od pożyczek gotówkowych	7 066	9 778
z tytułu świadczenia usług zarządzania środkami na rachunkach klientów	28 478	29 072
z tytułu udzielonych gwarancji	14 397	15 483
z tytułu udzielonych zobowiązań o charakterze finansowym	5 960	7 100
inne	29 288	35 922
	660 110	664 877
Koszty z tytułu opłat i prowizji		
z tytułu kart płatniczych i kredytowych	(55 704)	(52 012)
z tytułu opłat KDPW	(16 633)	(16 889)
z tytułu opłat brokerskich	(4 049)	(4 451)
inne	(12 075)	(7 998)
	(88 461)	(81 350)
	571 649	583 527

Wynik z tytułu prowizji za 2012 rok zawiera przychody prowizyjne (inne niż objęte kalkulacją efektywnej stopy procentowej), które odnoszą się do aktywów i zobowiązań finansowych niewycenianych do wartości godziwej przez wynik finansowy w kwocie 262 109 tys. zł (za 2011 rok: 245 128 tys. zł) oraz koszty prowizyjne w kwocie 55 704 tys. zł (za 2011 rok: 52 012 tys. zł).

6. Przychody z tytułu dywidend

Przychody z tytułu dywidend za 2012 rok w kwocie 38 565 tys. zł (za 2011 rok: 26 271 tys. zł) dotyczą inwestycji kapitałowych Banku. Ogólna kwota przychodów z tytułu dywidend obejmuje dywidendy otrzymane od jednostki zależnej Banku Domu Maklerskiego Banku Handlowego S.A. – kwota 30 422 tys. zł (w 2011 roku: 20 697 tys. zł). Pozostała kwota dywidend dotyczy otrzymanych wypłat od jednostek z niekontrolującym udziałem kapitałowym Banku.

7. Wynik na handlowych instrumentach finansowych i rewaluacji

<i>w tys. zł</i>	2012	2011
Wynik na instrumentach finansowych wycenianych według wartości godziwej przez wynik finansowy		
z instrumentów dłużnych	241 066	20 255
z instrumentów pochodnych, z tego:	(94 679)	(25 675)
na stopę procentową	(98 118)	(31 764)
kapitałowe	2 171	-
towarowe	1 268	6 089
	146 387	(5 420)
Wynik z pozycji wymiany		
z tytułu operacji wymiany na walutowych instrumentach pochodnych	(178 756)	280 064
z tytułu różnic kursowych (rewaluacja)	405 557	44 058
	226 801	324 122
	373 188	318 702

Wynik na handlowych instrumentach finansowych i rewaluacji zawiera zmianę stanu rozwiązań (netto) dotyczących korekty wyceny z tytułu ryzyka kredytowego kontrahenta na transakcje związane z instrumentami pochodnymi w wysokości 10 698 tys. zł (za 2011 rok: odpisów (netto) w kwocie 1 665 tys. zł).

Wynik na instrumentach dłużnych zawiera wynik netto na obrocie rządowymi papierami wartościowymi, dłużnymi instrumentami komercyjnymi i instrumentami rynku pieniężnego przeznaczonymi do obrotu.

Wynik na instrumentach pochodnych zawiera wynik netto z tytułu transakcji związanych z swapami na stopy procentowe, opcjami, futuresami i innymi instrumentami pochodnymi.

Wynik z pozycji wymiany walutowej zawiera zyski i straty z rewaluacji aktywów i pasywów denominowanych w walucie obcej oraz na walutowych instrumentach pochodnych takich jak forward, swap i opcje. Wynik z pozycji wymiany zawiera również marżę zrealizowaną na bieżących i terminowych transakcjach walutowych.

8. Wynik na inwestycyjnych dłużnych papierach wartościowych

<i>w tys. zł</i>	2012	2011
Zrealizowane zyski z instrumentów dłużnych dostępnych do sprzedaży	279 451	30 142

9. Wynik na pozostałych przychodach i kosztach operacyjnych

<i>w tys. zł</i>	2012	2011
Pozostałe przychody operacyjne		
Przychody z tytułu przetwarzania danych na rzecz jednostek powiązanych	9 182	16 729
Przychody dotyczące zwrotu odsetek od nadpłaty podatku dochodowego za lata ubiegłe	-	17 030
Przychody z wynajmu powierzchni biurowych	7 411	4 654
Przychody dotyczące nieruchomości stanowiących inwestycje	-	118
Pozostałe	17 443	16 246
	34 036	54 777
Pozostałe koszty operacyjne		
Koszty postępowania ugodowego i windykacji	(19 043)	(16 265)
Koszty dotyczące nieruchomości stanowiących inwestycje	-	(2 134)
Koszty dotyczące wyceny aktywów trwałych przeznaczonych do sprzedaży	(1 014)	(2 548)

<i>w tys. zł</i>	2012	2011
Koszty dotyczące utrzymania aktywów trwałych przeznaczonych do sprzedaży	(1 681)	-
Pozostałe	(31 268)	(21 706)
	(53 006)	(42 653)
	(18 970)	12 124

10. Koszty działania i koszty ogólnego zarządu

<i>w tys. zł</i>	2012	2011
Koszty pracownicze		
Koszty związane z wynagrodzeniami, w tym:	(569 921)	(549 788)
koszty związane ze świadczeniami emerytalnymi	(26 514)	(23 933)
Premie i nagrody, w tym:	(124 606)	(99 059)
pracownicze świadczenia kapitałowe	(7 394)	8 705
nagrody za wieloletnią pracę	(943)	(824)
	(694 527)	(648 847)
Koszty ogólnoadministracyjne		
Koszty opłat telekomunikacyjnych i sprzętu komputerowego	(166 717)	(163 247)
Koszty usług doradczych, audytorskich, konsultacyjnych oraz innych usług zewnętrznych	(77 632)	(88 925)
Koszty wynajmu i utrzymania nieruchomości	(110 607)	(104 849)
Reklama i marketing	(49 116)	(56 134)
Koszty usług zarządzania gotówką, koszty usług KIR i inne koszty transakcyjne	(46 853)	(55 352)
Koszty usług zewnętrznych dotyczących dystrybucji produktów bankowych	(54 037)	(68 264)
Koszty usług pocztowych, materiałów biurowych i poligrafii	(24 531)	(30 759)
Koszty szkoleń i edukacji	(5 278)	(7 981)
Koszty nadzoru bankowego	(3 179)	(4 171)
Pozostałe koszty	(105 945)	(107 677)
	(643 895)	(687 359)
	(1 338 422)	(1 336 206)

Koszty pracownicze za 2012 rok zawierają koszty z tytułu wynagrodzeń i nagród obecnych i byłych członków Zarządu Banku w wysokości 22 817 tys. zł (w 2011 roku: 20 189 tys. zł).

Pozycja koszty związane z wynagrodzeniami za okres od 1 stycznia 2012 roku do 31 grudnia 2012 roku zawiera koszty restrukturyzacji zatrudnienia w 2012 roku w kwocie 32 400 tys. zł. Pozycja koszty wynajmu i utrzymania nieruchomości za okres od 1 stycznia 2012 roku do 31 grudnia 2012 roku zawiera koszty restrukturyzacji sieci placówek bankowości detalicznej w 2012 roku w kwocie 9 808 tys. zł. Łączna kwota utworzonej rezerwy restrukturyzacyjnej wyniosła 42 208 tys. zł. Do dnia 31 grudnia 2012 roku została wykorzystana kwota 32 400 tys. zł dotycząca restrukturyzacji zatrudnienia oraz kwota 6 067 tys. zł. dotycząca restrukturyzacji sieci placówek bankowości detalicznej (patrz nota 32).

11. Amortyzacja rzeczowych aktywów trwałych oraz wartości niematerialnych

<i>w tys. zł</i>	2012	2011
Amortyzacja rzeczowych aktywów trwałych	(36 971)	(38 018)
Amortyzacja wartości niematerialnych	(17 935)	(14 500)
	(54 906)	(52 518)

12. Wynik z tytułu zbycia aktywów niefinansowych

<i>w tys. zł</i>	2012	2011
Zyski		
z tytułu zbycia rzeczowych aktywów trwałych i wartości niematerialnych	96	2 622
	96	2 622
Straty		
z tytułu zbycia rzeczowych aktywów trwałych	(18)	(549)
	(18)	(549)
	78	2 073

13. Wynik odpisów z tytułu utraty wartości aktywów finansowych oraz rezerw na udzielone zobowiązania finansowe i gwarancyjne

<i>w tys. zł</i>	2012	2011
Wynik odpisów z tytułu utraty wartości aktywów finansowych		
Utworzenie odpisu na utratę wartości		
inwestycji kapitałowych	(5 092)	(3 596)
należności od banków	(865)	(1 276)
należności od klientów	(285 048)	(349 743)
należności z tytułu zapadłych transakcji instrumentami pochodnymi	(1 518)	(2 841)
inne	(13 144)	(16 821)
	(305 667)	(374 277)
Odwrocenie odpisu na utratę wartości		
inwestycji kapitałowych	4 995	-
należności od banków	797	1 719
należności od klientów	231 672	284 182
należności z tytułu zapadłych transakcji instrumentami pochodnymi	759	2 960
odzyski od sprzedanych wierzytelności, uprzednio spisanych	14 551	-
	252 774	288 861
	(52 893)	(85 416)
Wynik rezerw na udzielone zobowiązania finansowe i gwarancyjne		
Utworzenie rezerwy na udzielone zobowiązania finansowe i gwarancyjne	(22 768)	(39 785)
Rozwiązanie rezerwy na udzielone zobowiązania finansowe i gwarancyjne	22 766	38 890
	(2)	(895)
	(52 895)	(86 311)

14. Podatek dochodowy

Ujęty w rachunku zysków i strat

<i>w tys. zł</i>	2012	2011
Bieżący podatek		
Bieżący rok	(226 362)	(238 804)
Korekty z lat ubiegłych	(1 576)	(232)
	(227 938)	(239 036)

w tys. zł	2012	2011
Podatek odroczony		
Powstanie i odwrócenie się różnic przejściowych	(17 442)	60 563
Zmiana stanu należności od budżetu z tytułu przysługujących odliczeń podatku	(4)	(352)
	(17 446)	60 211
Razem podatek dochodowy w rachunku zysków i strat	(245 384)	(178 825)

Wyliczenie efektywnej stawki podatkowej

w tys. zł	2012	2011
Zysk brutto	1 254 082	900 119
Podatek dochodowy według krajowej stawki podatku (19%)	(238 276)	(171 023)
Koszty nie stanowiące kosztów uzyskania przychodu, w tym:	(11 778)	(11 417)
strata na zbyciu wierzytelności	-	(698)
odpisy z tytułu utraty wartości	(3 891)	(4 895)
Przychody podlegające opodatkowaniu nie ujęte w wyniku finansowym	(454)	(204)
Przychody nie podlegające opodatkowaniu	7 020	4 979
Pozostałe	(1 896)	(1 160)
Ogółem obciążenie wyniku	(245 384)	(178 825)
Efektywna stawka podatkowa	19,57%	19,87%

Podatek odroczony ujęty bezpośrednio w kapitałach

Podatek odroczony ujęty bezpośrednio w kapitałach na dzień 31 grudnia 2012 roku związany jest z dłużnymi i kapitałowymi instrumentami dostępnymi do sprzedaży i wynosił (60 420) tys. zł (31 grudnia 2011 roku: 19 348 tys. zł).

15. Zysk przypadający na jedną akcję

Na dzień 31 grudnia 2012 roku zysk przypadający na jedną akcję wynosił 7,72 zł (31 grudnia 2011 roku: 5,52 zł).

Wyliczenie zysku przypadającego na jedną akcję na dzień 31 grudnia 2012 roku oparte było na zysku przypadającym na zwykłych akcjonariuszy w kwocie 1 008 698 tys. zł (31 grudnia 2011 roku: 721 294 tys. zł) oraz średniej ważonej ilości akcji zwykłych występujących w roku zakończonym 31 grudnia 2012 roku w liczbie 130 659 600 (31 grudnia 2011 roku: 130 659 600).

Bank nie posiada rozważających, potencjalnych akcji zwykłych.

16. Zestawienie zmian w pozostałych całkowitych dochodach

Odroczony podatek dochodowy i reklasyfikacje ujęte w pozostałych całkowitych dochodach dotyczą wyceny aktywów finansowych dostępnych do sprzedaży (AFS) odnoszonej na kapitał z aktualizacji wyceny.

w tys. zł	Kwota brutto	Odroczony podatek dochodowy	Kwota netto
Stan na dzień 1 stycznia 2012 roku	(101 833)	19 348	(82 485)
Zmiana wyceny AFS	699 283	(132 864)	566 419
Wycena sprzedanych AFS przeniesiona do rachunku zysków i strat	(279 451)	53 096	(226 355)
Stan na dzień 31 grudnia 2012 roku	317 999	(60 420)	257 579

<i>w tys. zł</i>	Kwota brutto	Odroczony podatek dochodowy	Kwota netto
Stan na dzień 1 stycznia 2011 roku	(47 938)	3 090	(44 848)
Zmiana wyceny AFS	(23 753)	10 531	(13 222)
Wycena sprzedanych AFS przeniesiona do rachunku zysków i strat	(30 142)	5 727	(24 415)
Stan na dzień 31 grudnia 2011 roku	(101 833)	19 348	(82 485)

17. Kasa, operacje z Bankiem Centralnym

<i>w tys. zł</i>	31.12.2012	31.12.2011
Środki pieniężne w kasie	474 301	503 980
Środki na rachunku bieżącym w Banku Centralnym	883 007	122 080
Lokaty	-	353 556
	1 357 308	979 616

Na rachunku bieżącym w Narodowym Banku Polskim (NBP) utrzymywana jest rezerwa obowiązkowa, której deklarowana wysokość na dzień 31 grudnia 2012 roku wynosiła 824 715 tys. zł (31 grudnia 2011 roku: 927 619 tys. zł). Rezerwa obowiązkowa może być wykorzystywana przez Bank pod warunkiem, że suma średniego miesięcznego salda na rachunku bieżącym w NBP nie jest mniejsza od poziomu deklarowanego.

18. Należności od banków

Należności od banków (wg struktury rodzajowej)

<i>w tys. zł</i>	31.12.2012	31.12.2011
Rachunki bieżące	177 111	68 047
Lokaty	85 964	108 108
Kredyty i pożyczki	347 086	19 599
Należności z tytułu zakupionych papierów wartościowych z otrzymanym przyrzeczeniem odkupu	765 279	313 635
Inne należności	76 056	38 856
Łączna wartość brutto	1 451 496	548 245
Odpisy z tytułu utraty wartości	(126)	(63)
Łączna wartość netto	1 451 370	548 182

Zmiana stanu odpisów z tytułu utraty wartości należności od banków przedstawia się następująco:

<i>w tys. zł</i>	2012	2011
Stan na dzień 1 stycznia	(63)	(493)
Zwiększenia (z tytułu):		
utworzenie odpisów	(865)	(1 276)
inne	-	(13)
Zmniejszenia (z tytułu):		
rozwiązanie odpisów	797	1 719
inne	5	-
Stan na dzień 31 grudnia	(126)	(63)

Na dzień 31 grudnia 2012 roku oraz 31 grudnia 2011 roku utrata wartości rozpoznana na należności od banków dotyczyła odpisów na poniesione niezidentyfikowane straty (IBNR).

19. Aktywa i zobowiązania finansowe przeznaczone do obrotu**Aktywa finansowe przeznaczone do obrotu**

<i>w tys. zł</i>	31.12.2012	31.12.2011
Dłużne papiery wartościowe przeznaczone do obrotu		
Obligacje i bony wyemitowane przez:		
banki*	246 409	115 718
Skarb Państwa	2 285 646	1 826 069
	2 532 055	1 941 787
z tego:		
notowane na giełdzie	2 508 343	1 234 008
nienotowane na giełdzie	23 712	707 779
Instrumenty pochodne	4 306 428	3 859 926
	6 838 483	5 801 713

*Na dzień 31 grudnia 2012 roku część papierów wartościowych (obligacje) emitowanych przez banki w kwocie 221 486 tys. zł jest objętych gwarancją Skarbu Państwa (31 grudnia 2011 roku: 115 718 tys. zł)

Zobowiązania finansowe przeznaczone do obrotu

<i>w tys. zł</i>	31.12.2012	31.12.2011
Zobowiązania z tytułu krótkiej sprzedaży papierów wartościowych	1 027 729	679 529
Instrumenty pochodne	4 818 675	4 160 918
	5 846 404	4 840 447

Na dzień 31 grudnia 2012 roku oraz 31 grudnia 2011 roku Bank nie posiadał aktywów i zobowiązań finansowych przeznaczonych w momencie początkowego ujęcia do wyceny według wartości godziwej przez wynik finansowy.

Na dzień 31 grudnia 2012 roku aktywa z tytułu transakcji instrumentami pochodnymi zawierają odpisy dotyczące korekty wyceny z tytułu podwyższonego ryzyka kredytowego kontrahenta na niezapadłe transakcje w kwocie 20 883 tys. zł (31 grudnia 2011 roku: 26 964 tys. zł).

Instrumenty pochodne na dzień 31 grudnia 2012 roku

<i>w tys. zł</i>	Wartość nominalna instrumentów o terminie pozostającym do realizacji				Razem	Wartości godziwe	
	do 3 miesięcy	powyżej 3 miesięcy do 1 roku	powyżej 1 roku do 5 lat	powyżej 5 lat		Aktywa	Pasywa
Instrumenty stopy procentowej	56 899 328	41 752 639	85 359 810	15 840 643	199 852 420	3 861 326	4 017 773
FRA	35 182 000	11 600 000	700 000	-	47 482 000	35 035	43 314
swapy odsetkowe (IRS)	19 433 985	23 861 328	71 728 964	13 046 709	128 070 986	3 501 690	3 663 075
swapy odsetkowo – walutowe (CIRS)	2 048 100	3 867 235	11 692 472	2 793 934	20 401 741	317 194	302 866
opcje na stopę procentową	-	1 500 000	1 238 374	-	2 738 374	7 368	7 368
kontrakty futures*	235 243	924 076	-	-	1 159 319	39	1 150
Instrumenty walutowe	16 511 520	15 676 671	7 413 650	12 770	39 614 611	444 548	799 505
FX forward	1 892 427	1 009 204	784 787	12 770	3 699 188	42 197	83 475
FX swap	13 343 734	12 579 489	3 857 620	-	29 780 843	309 610	623 139
opcje walutowe	1 275 359	2 087 978	2 771 243	-	6 134 580	92 741	92 891
Transakcje na papierach wartościowych	284 209	-	-	-	284 209	158	1 001
papiery wartościowe zakupione do otrzymania/sprzedane do wydania	284 209	-	-	-	284 209	158	1 001

w tys. zł	Wartość nominalna instrumentów o terminie pozostającym do realizacji				Razem	Wartości godziwe	
	do 3 miesięcy	powyżej 3 miesięcy do 1 roku	powyżej 1 roku do 5 lat	powyżej 5 lat		Aktywa	Pasywa
Transakcje związane z towarami	1 960 413	-	-	-	1 960 413	396	396
opcje	1 960 413	-	-	-	1 960 413	396	396
Instrumenty pochodne ogółem	75 655 470	57 429 310	92 773 460	15 853 413	241 711 653	4 306 428	4 818 675

*Instrumenty znajdujące się w obrocie giełdowym

Instrumenty pochodne na dzień 31 grudnia 2011 roku

w tys. zł	Wartość nominalna instrumentów o terminie pozostającym do realizacji				Razem	Wartości godziwe	
	do 3 miesięcy	powyżej 3 miesięcy do 1 roku	powyżej 1 roku do 5 lat	powyżej 5 lat		Aktywa	Pasywa
Instrumenty stopy procentowej	49 092 194	56 766 669	87 644 135	16 758 891	210 261 889	3 058 771	3 490 639
FRA	27 850 000	18 100 000	3 000 000	-	48 950 000	18 645	19 538
swapy odsetkowe (IRS)	17 097 427	33 589 830	73 622 494	13 583 367	137 893 118	2 671 577	3 113 698
swapy odsetkowo – walutowe (CIRS)	466 912	1 176 654	9 394 045	3 175 524	14 213 135	363 783	343 956
opcje na stopę procentową	-	-	1 627 596	-	1 627 596	129	129
kontrakty futures*	3 677 855	3 900 185	-	-	7 578 040	4 637	13 318
Instrumenty walutowe	24 040 990	9 931 336	7 114 396	24 305	41 111 027	784 474	654 042
FX forward	4 973 582	891 364	961 862	24 305	6 851 113	106 704	38 162
FX swap	18 178 367	8 395 665	776 417	-	27 350 449	460 741	399 536
opcje walutowe	889 041	644 307	5 376 117	-	6 909 465	217 029	216 344
Transakcje na papierach wartościowych	301 477	17 156	-	-	318 633	3 566	3 122
opcje na akcje	18 616	17 156	-	-	35 772	3 052	3 052
papiery wartościowe zakupione do otrzymania/sprzedane do wydania	282 861	-	-	-	282 861	514	70
Transakcje związane z towarami	1 500 744	1 164 562	-	-	2 665 306	13 115	13 115
swap	35 452	31 124	-	-	66 576	8 128	8 128
opcje	1 465 292	1 133 438	-	-	2 598 730	4 987	4 987
Instrumenty pochodne ogółem	74 935 405	67 879 723	94 758 531	16 783 196	254 356 855	3 859 926	4 160 918

*Instrumenty znajdujące się w obrocie giełdowym

20. Dłużne papiery wartościowe dostępne do sprzedaży

w tys. zł	31.12.2012	31.12.2011
Obligacje i bony wyemitowane przez:		
banki centralne	7 997 178	8 492 235
pozostałe banki*	2 459 016	2 287 740
podmioty niefinansowe	-	423 185
Skarb Państwa	4 546 809	6 422 195
	15 003 003	17 625 355
z tego:		
notowane na giełdzie	6 315 963	4 943 141
nienotowane na giełdzie	8 687 040	12 682 214

Zmiana stanu dłużnych papierów wartościowych dostępnych do sprzedaży przedstawia się następująco:

<i>w tys. zł</i>	2012	2011
Stan na dzień 1 stycznia	17 625 355	13 029 254
Zwiększenia (z tytułu):		
nabycia	274 302 175	339 111 992
aktualizacji wyceny	419 756	-
różnic kursowych	-	271 606
rozliczenia dyskonta, premii, odsetek	275 282	396 036
Zmniejszenia (z tytułu):		
sprzedaży	(277 321 076)	(335 108 047)
aktualizacji wyceny	-	(54 621)
różnic kursowych	(180 939)	-
rozliczenia dyskonta, premii, odsetek	(117 550)	(20 865)
Stan na dzień 31 grudnia	15 003 003	17 625 355

*Na dzień 31 grudnia 2012 roku część papierów wartościowych (obligacje) emitowanych przez pozostałe banki w kwocie 1 425 266 tys. zł jest objętych gwarancją Skarbu Państwa (31 grudnia 2011 roku: 1 004 847 tys. zł)

21. Inwestycje kapitałowe

<i>w tys. zł</i>	31.12.2012	31.12.2011
Akcje i udziały w jednostkach zależnych*	286 578	342 825
Akcje i udziały w innych jednostkach**	46 317	46 241
Utrata wartości*	(74 454)	(85 440)
	258 441	303 626
z tego:		
notowane na giełdzie	816	740
nienotowane na giełdzie	257 625	302 886

Zmiana stanu inwestycji kapitałowych przedstawia się następująco:

<i>w tys. zł</i>	Jednostki zależne	Inne jednostki	Razem
Stan na dzień 1 stycznia 2012	278 961	24 665	303 626
Zwiększenia (z tytułu):			
aktualizacji wyceny	86	-	86
Zmniejszenia (z tytułu):			
aktualizacji wyceny	-	(5 016)	(5 016)
likwidacja*	(40 255)	-	(40 255)
Stan na dzień 31 grudnia 2012	238 792	19 649	258 441

<i>w tys. zł</i>	Jednostki zależne	Inne jednostki	Razem
Stan na dzień 1 stycznia 2011	279 226	23 939	303 165
Zwiększenia (z tytułu):			
aktualizacji wyceny	-	726	726
Zmniejszenia (z tytułu):			
aktualizacji wyceny	(195)	-	(195)
rozliczenie z tytułu dopłat	(70)	-	(70)
Stan na dzień 31 grudnia 2011	278 961	24 665	303 626

*W dniu 11 października 2012 roku dokonano wyłączenia ze sprawozdania z sytuacji finansowej Banku udziałów w Banku Rozwoju Cukrownictwa S.A. w likwidacji stanowiących 100% udział w kapitale zakładowym i 100% w głosach na Walnym Zgromadzeniu spółki. Wyłączenie nastąpiło na skutek wykreślenia spółki z KRS, będącego rezultatem zakończenia postępowania likwidacyjnego

spółki. Przelew środków z likwidacji w kwocie 42,4 mln zł nastąpił w czerwcu 2012 roku.

******We wrześniu 2011 roku spisano udziały w PIA Piasecki S.A. w upadłości stanowiących 19,1% udział w kapitale zakładowym i 19,1% w głosach na Walnym Zgromadzeniu spółki. Spisanie udziałów nastąpiło na skutek wykreślenia spółki z KRS, będącego rezultatem zakończenia postępowania upadłościowego spółki. Wartość bilansowa spisanych udziałów ze sprawozdania z sytuacji finansowej Banku była zerowa (w cenie nabycia wynosiła 20 940 tys. zł z odnotowaną w tej samej kwocie utratą wartości).

Informacje finansowe dotyczące jednostek podporządkowanych 31.12.2012

w tys. zł

Nazwa jednostki	Siedziba	Przedmiot przedsiębiorstwa	Charakter powiązania kapitałowego	Udział w kapitale w %	Wartość bilansowa udziałów/akcji	Aktywa	Zobowiązania	Kapitał	Przychody	Zysk/Strata
HANDLOWY – LEASING Sp. z o.o.	Warszawa	Działalność leasingowa	Jednostka zależna	97,47	120 000	582 395	446 951	135 444	65 171	(14 920)
DOM MAKLERSKI BANKU HANDLOWEGO S.A.	Warszawa	Działalność maklerska	Jednostka zależna	100,00	70 950	503 900	410 681	93 218	85 167	6 168
PPH SPOMASZ Sp. z o.o. w likwidacji	Warszawa	Nie prowadzi działalności	Jednostka zależna	100,00	9 442	Jednostka postawiona w stan likwidacji				
HANDLOWY INVESTMENTS S.A. ^{1/}	Luksemburg	Działalność inwestycyjna	Jednostka zależna	100,00	29 858	30 228	607	29 621	2 985	2 536
HANDLOWY INVESTMENTS II S.a.r.l.	Luksemburg	Działalność inwestycyjna	Jednostka zależna	80,97	6 948	7 108	251	6 857	1 189	557
HANDLOWY – INWESTYCJE Sp. z o.o. ^{2/}	Warszawa	Działalność inwestycyjna	Jednostka zależna	100,00	1 594	11 320	42	11 278	536	443
238 792										

Przedstawione dane finansowe jednostek dostępne na dzień sporządzenia sprawozdania, pochodzą z niezbadanych sprawozdań finansowych jednostek.

Objaśnienie zależności pośrednich:

1/ Pośrednie powiązania poprzez Handlowy Investments S.A.

Nazwa jednostki	Siedziba	Przedmiot przedsiębiorstwa	Charakter powiązania kapitałowego	Udział w kapitale w %	Wartość bilansowa udziałów/akcji	Aktywa	Zobowiązania	Kapitał	Przychody	Zysk/Strata
HANDLOWY INVESTMENTS II S.a.r.l.	Luksemburg	Działalność inwestycyjna	Jednostka zależna	19,03	1 307	7 108	251	6 857	1 189	557

2/ Pośrednie powiązania poprzez Handlowy Inwestycje Sp. z o.o.

Nazwa jednostki	Siedziba	Przedmiot przedsiębiorstwa	Charakter powiązania kapitałowego	Udział w kapitale w %	Wartość bilansowa udziałów/akcji	Aktywa	Zobowiązania	Kapitał	Przychody	Zysk/Strata
HANDLOWY - LEASING Sp. z o.o.	Warszawa	Działalność leasingowa	Jednostka zależna	2,53	3 125	582 395	446 951	135 444	65 171	(14 920)

Przedstawione dane finansowe jednostek dostępne na dzień sporządzenia sprawozdania, pochodzą z niezbadanych sprawozdań finansowych jednostek.

Informacje finansowe dotyczące jednostek podporządkowanych 31.12.2011

w tys. zł

Nazwa jednostki	Siedziba	Przedmiot przedsiębiorstwa	Charakter powiązania kapitałowego	Udział w kapitale w %	Wartość bilansowa udziałów/akcji	Aktywa	Zobowiązania	Kapitał	Przychody	Zysk/Strata
HANDLOWY – LEASING Sp. z o.o.	Warszawa	Działalność leasingowa	Jednostka zależna	97,47	120 000	767 909	606 658	161 251	76 248	10 887
DOM MAKLERSKI BANKU HANDLOWEGO S.A.	Warszawa	Działalność maklerska	Jednostka zależna	100,00	70 950	405 320	295 479	109 841	110 885	24 796
PPH SPOMASZ Sp. z o.o. w likwidacji	Warszawa	Nie prowadzi działalności	Jednostka zależna	100,00	9 442		Jednostka postawiona w stan likwidacji			
BANK ROZWOJU CUKROWNICTWA S.A. w likwidacji*	Poznań	Bankowość	Jednostka zależna	100,00	40 255		Jednostka postawiona w stan likwidacji			
HANDLOWY INVESTMENTS S.A. ^{1/}	Luksemburg	Działalność inwestycyjna	Jednostka zależna	100,00	28 687	30 015	544	29 471	731	(3 070)
HANDLOWY INVESTMENTS II S.a.r.l.	Luksemburg	Działalność inwestycyjna	Jednostka zależna	80,97	7 016	7 174	113	7 061	502	(809)
HANDLOWY – INWESTYCJE Sp. z o.o. ^{2/}	Warszawa	Działalność inwestycyjna	Jednostka zależna	100,00	2 611	12 152	300	11 852	1 488	1 017
278 961										

Przedstawione dane finansowe jednostek dostępne na dzień sporządzenia sprawozdania, pochodzą ze zbadanych sprawozdań finansowych jednostek, z wyjątkiem Handlowy Investments S.A., Handlowy Investments II S.a.r.l., PPH Spomasz Sp. z o.o. w likwidacji.

Objaśnienie zależności pośrednich:

1/ Pośrednie powiązania poprzez Handlowy Investments S.A.

Nazwa jednostki	Siedziba	Przedmiot przedsiębiorstwa	Charakter powiązania kapitałowego	Udział w kapitale w %	Wartość bilansowa udziałów/akcji	Aktywa	Zobowiązania	Kapitał	Przychody	Zysk/Strata
HANDLOWY INVESTMENTS II S.a.r.l.	Luksemburg	Działalność inwestycyjna	Jednostka zależna	19,03	36	7 174	113	7 061	502	(809)

2/ Pośrednie powiązania poprzez Handlowy Inwestycje Sp. z o.o.

Nazwa jednostki	Siedziba	Przedmiot przedsiębiorstwa	Charakter powiązania kapitałowego	Udział w kapitale w %	Wartość bilansowa udziałów/akcji	Aktywa	Zobowiązania	Kapitał	Przychody	Zysk/Strata
HANDLOWY - LEASING Sp. z o.o.	Warszawa	Działalność leasingowa	Jednostka zależna	2,53	3 125	767 909	606 658	161 251	76 248	10 887

Przedstawione dane finansowe jednostek dostępne na dzień sporządzenia sprawozdania, pochodzą ze zbadanych sprawozdań finansowych jednostek, z wyjątkiem Handlowy Investments S.A., Handlowy Investments II S.a.r.l., PPH Spomasz Sp. z o.o. w likwidacji.

22. Należności od klientów

Należności od klientów (wg struktury rodzajowej)

w tys. zł	31.12.2012	31.12.2011
Należności od podmiotów sektora finansowego		
Kredyty i pożyczki	661 197	598 044
Skupione wierzytelności	2	18 069
Należności z tytułu zakupionych papierów wartościowych z otrzymanym przyrzeczeniem odkupu	336 588	397 030
Inne należności	45 541	22 695

Łączna wartość brutto	1 043 328	1 035 838
Odpisy z tytułu utraty wartości	(19 113)	(19 086)
Łączna wartość netto	1 024 215	1 016 752
Należności od podmiotów sektora niefinansowego		
Kredyty i pożyczki	13 562 249	12 523 646
Nienotowane dłużne papiery wartościowe	1 013 486	693 217
Skupione wierzytelności	1 207 908	949 453
Zrealizowane gwarancje i poręczenia	2 342	3 660
Inne należności	6 736	15 627
Łączna wartość brutto	15 792 721	14 185 603
Odpisy z tytułu utraty wartości	(1 048 014)	(1 153 114)
Łączna wartość netto	14 744 707	13 032 489
Łączna wartość należności od klientów netto	15 768 922	14 049 241

Zmiana stanu odpisów z tytułu utraty wartości należności od klientów przedstawia się następująco:

<i>w tys. zł</i>	2012	2011
Stan na dzień 1 stycznia	(1 172 200)	(1 278 437)
Zwiększenia (z tytułu):		
utworzenie odpisów	(285 048)	(349 743)
utworzenie odpisów (netto) na należności z tytułu zapadłych transakcji instrumentami pochodnymi	(759)	-
inne	(2 614)	(8 748)
Zmniejszenia (z tytułu):		
rozwiązanie odpisów (netto) na należności z tytułu zapadłych transakcji instrumentami pochodnymi		119
spisane należności w ciężar odpisów	157 104	149 844
rozwiązanie odpisów	231 672	284 182
sprzedaż wierzytelności	-	30 583
inne	4 718	-
Stan na dzień 31 grudnia	(1 067 127)	(1 172 200)

Na saldo zamknięcia odpisów z tytułu utraty wartości rozpoznanej na należności od klientów składały się następujące kategorie:

<i>w tys. zł</i>	31.12.2012	31.12.2011
Odpisy z tytułu utraty wartości na należności oceniane portfelowo	578 099	684 275
Odpisy z tytułu utraty wartości na należności oceniane indywidualnie	373 816	345 318
Odpis na poniesione niezidentyfikowane straty (IBNR)	115 212	142 607

23. Rzeczowe aktywa trwałe

Nieruchomości i wyposażenie

<i>w tys. zł</i>	Grunty i budynki	Środki transportu	Inne środki trwałe	W budowie	Razem
Wartość brutto					
Stan na dzień 1 stycznia 2011	672 839	20 044	474 483	4 844	1 172 210
Zwiększenia:					
Zakupy	318	18	21 680	19 630	41 646
Reklasyfikacje	5 246	-	2 411	(7 657)	-
Inne zwiększenia	-	-	3 020	-	3 020
Zmniejszenia:					
Zbycia	(2 257)	(17 506)	(12 057)	-	(31 820)

<i>w tys. zł</i>	Grunty i budynki	Środki transportu	Inne środki trwałe	W budowie	Razem
Likwidacje	(3 874)	-	(69 074)	-	(72 948)
Inne zmniejszenia	-	-	(378)	(2 413)	(2 791)
Stan na dzień 31 grudnia 2011	672 272	2 556	420 085	14 404	1 109 317
Stan na dzień 1 stycznia 2012	672 272	2 556	420 085	14 404	1 109 317
Zwiększenia:					
Zakupy	164	-	7 973	23 954	32 091
Reklasyfikacje	6 845	-	2 958	(9 803)	-
Inne zwiększenia	-	-	6 402	-	6 402
Zmniejszenia:					
Zbycia	-	(2 435)	(192)	-	(2 627)
Likwidacje	(24 807)	-	(80 729)	-	(105 536)
Przekwalifikowanie do aktywów trwałych przeznaczonych do sprzedaży	(6 753)	-	(254)	-	(7 007)
Inne zmniejszenia	-	-	(3 358)	(25 290)	(28 648)
Stan na dzień 31 grudnia 2012	647 721	121	352 885	3 265	1 003 992
Amortyzacja (Umorzenie)					
Stan na dzień 1 stycznia 2011	309 116	10 433	439 603	-	759 152
Zwiększenia:					
Koszty umorzenia za okres	18 913	1 973	17 132	-	38 018
Inne zwiększenia	-	-	3 020	-	3 020
Zmniejszenia:					
Zbycia	(1 751)	(10 698)	(12 027)	-	(24 476)
Likwidacje	(3 701)	-	(68 956)	-	(72 657)
Inne zmniejszenia	-	-	(372)	-	(372)
Stan na dzień 31 grudnia 2011	322 577	1 708	378 400	-	702 685
Stan na dzień 1 stycznia 2012	322 577	1 708	378 400	-	702 685
Zwiększenia:					
Koszty umorzenia za okres	19 035	132	17 805	-	36 972
Inne zwiększenia	-	-	6 401	-	6 401
Zmniejszenia:					
Zbycia	-	(1 731)	(192)	-	(1 923)
Likwidacje	(23 891)	-	(80 036)	-	(103 927)
Przekwalifikowanie do aktywów trwałych przeznaczonych do sprzedaży	(3 117)	-	(224)	-	(3 341)
Inne zmniejszenia	-	-	(3 358)	-	(3 358)
Stan na dzień 31 grudnia 2012	314 604	109	318 796	-	633 509
Wartość bilansowa					
Na dzień 1 stycznia 2011	363 723	9 611	34 880	4 844	413 058
Na dzień 31 grudnia 2011	349 695	848	41 685	14 404	406 632
Na dzień 1 stycznia 2012	349 695	848	41 685	14 404	406 632
Na dzień 31 grudnia 2012	333 117	12	34 089	3 265	370 483

Nieruchomości stanowiące inwestycje

Na dzień 31 grudnia 2012 roku oraz 31 grudnia 2011 roku Bank nie posiadał rzeczowych aktywów trwałych stanowiących inwestycje. W 2011 roku posiadana nieruchomość stanowiąca inwestycję została przekwalifikowana do aktywów trwałych przeznaczonych do sprzedaży (patrz nota 28).

Zmiana stanu nieruchomości stanowiących inwestycje przedstawia się następująco:

<i>w tys. zł</i>	2012	2011
Stan na dzień 1 stycznia	-	18 308
Przekwalifikowanie do aktywów trwałych przeznaczonych do sprzedaży	-	(18 308)
Stan na dzień 31 grudnia	-	-

24. Wartości niematerialne

<i>w tys. zł</i>	Wartość firmy	Koncesje, patenty, licencje i podobne wartości	Oprogramowanie komputerowe	Inne wartości niematerialne	Zaliczki na wartości niematerialne	Razem
Wartość brutto						
Stan na dzień 1 stycznia 2011	1 245 976	740	268 874	18 242	4 710	1 538 542
Zwiększenia:						
Zakupy	-	-	1 643	-	20 687	22 330
Zmniejszenia:						
Reklasyfikacje	-	-	10 605	-	(11 273)	(668)
Stan na dzień 31 grudnia 2011	1 245 976	740	281 122	18 242	14 124	1 560 204
Stan na dzień 1 stycznia 2012	1 245 976	740	281 122	18 242	14 124	1 560 204
Zwiększenia:						
Zakupy	-	-	420	-	85 494	85 914
Reklasyfikacje	-	-	12 701	-	7 974	20 675
Zmniejszenia:						
Likwidacje	-	(5)	(9 613)	-	-	(9 618)
Stan na dzień 31 grudnia 2012	1 245 976	735	284 630	18 242	107 592	1 657 175
Amortyzacja (Umorzenie)						
Stan na dzień 1 stycznia 2011	-	740	236 426	18 242	-	255 408
Zwiększenia:						
Koszty umorzenia za okres	-	-	14 500	-	-	14 500
Stan na dzień 31 grudnia 2011	-	740	250 926	18 242	-	269 908
Stan na dzień 1 stycznia 2012	-	740	250 926	18 242	-	269 908
Zwiększenia:						
Koszty umorzenia za okres	-	-	17 935	-	-	17 935
Zmniejszenia:						
Likwidacje	-	(5)	(8 295)	-	-	(8 300)
Stan na dzień 31 grudnia 2012	-	735	260 566	18 242	-	279 543
Wartość bilansowa						
Na dzień 1 stycznia 2011	1 245 976	-	32 448	-	4 710	1 283 134
Na dzień 31 grudnia 2011	1 245 976	-	30 196	-	14 124	1 290 296
Na dzień 1 stycznia 2012	1 245 976	-	30 196	-	14 124	1 290 296
Na dzień 31 grudnia 2012	1 245 976	-	24 064	-	107 592	1 377 632

Na dzień 31 grudnia 2012 roku wartość firmy obejmuje kwotę 1 243 645 tys. zł powstałą w wyniku połączenia Banku Handlowego w Warszawie SA z Citibank (Poland) S.A., które nastąpiło z dniem 28 lutego 2001 roku oraz kwotę 2 331 tys. zł powstałą w wyniku nabycia zorganizowanej części przedsiębiorstwa bankowego ABN Amro Bank (Polska) S.A., które nastąpiło z dniem 1 marca 2005 roku.

25. Test utraty wartości dla wartości firmy

Dla potrzeb przeprowadzenia testów na utratę wartości, wartość firmy została przyporządkowana do dwóch ośrodków wypracowujących środki pieniężne: sektora Bankowości Korporacyjnej oraz sektora Bankowości Detalicznej. W obu przypadkach przyporządkowana wartość firmy jest znacząca w porównaniu z łączną wartością bilansową wartości firmy.

Poniższa tabela prezentuje przyporządkowanie wartości firmy do ośrodków wypracowujących środki pieniężne.

Wartość bilansowa wartości firmy przypisanej do ośrodka

<i>w tys. zł</i>	
Sektor Bankowości Korporacyjnej	851 944
Sektor Bankowości Detalicznej	394 032
	1 245 976

Podstawą wyceny wartości odzyskiwalnej ośrodków jest ich wartość użytkowa oszacowana w oparciu plan finansowy. Plan opiera się na racjonalnych i mających poparcie faktograficzne założeniach, odzwierciedlających ocenę kierownictwa Banku odnośnie przyszłych warunków gospodarczych oraz oczekiwanych wyników działalności Banku. Plan podlega okresowej aktualizacji.

W wycenie wykorzystano stopę dyskontową odpowiadającą wymaganej stopie zwrotu, oszacowanej na bazie modelu wyceny aktywów kapitałowych (CAPM) przy zastosowaniu wartości wskaźnika beta dla sektora bankowego, premii na ryzyko oraz krzywych rentowności obligacji skarbowych. Tak wyliczona stopa dyskontowa na koniec 2012 roku wyniosła 9,5% (w 2011 roku: 12,1%).

Ekstrapolacja przepływów pieniężnych wykraczających poza okres objęty planem finansowym została oparta o stopy wzrostu odzwierciedlające długoterminowy cel inflacyjny NBP, który na dzień 31 grudnia 2012 roku wynosi 2,5 p.p.

Zastosowane stopy wzrostu nie przewyższają długoterminowych średnich stóp wzrostu właściwych dla sektorów Bankowości Korporacyjnej oraz Detalicznej w Polsce.

Zarząd Banku uważa, iż uzasadnione i prawdopodobne zmiany kluczowych założeń przyjętych do wyceny wartości odzyskiwalnej wyodrębnionych ośrodków wypracowujących środki pieniężne nie spowodują, iż wartości bilansowe tych ośrodków przewyższą ich wartości odzyskiwalne.

26. Aktywa i zobowiązania z tytułu podatku dochodowego

<i>w tys. zł</i>	31.12.2012	31.12.2011
Aktywa z tytułu podatku dochodowego*		
Odroczone	220 804	318 015
	220 804	318 015

<i>w tys. zł</i>	31.12.2012	31.12.2011
Zobowiązania z tytułu podatku dochodowego*		
Bieżące	54 774	72 919
	54 774	72 919

*Rezerwa i aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego wykazywane są w sprawozdaniu z sytuacji finansowej łącznie.

Dodatknie i ujemne różnice przejściowe przyjęte do wyliczenia aktywa i rezerwy z tytułu podatku dochodowego

Aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego związane są z następującymi pozycjami:

<i>w tys. zł</i>	31.12.2012	31.12.2011
Odsetki naliczone i inne koszty	25 441	17 654
Odpisy z tytułu utraty wartości	126 434	140 939
Niezrealizowana premia	1 193	1 170
Niezrealizowane koszty wyceny instrumentów finansowych	727 952	625 597
Ujemna wycena papierów wartościowych	1 596	920
Przychody pobrane z góry	11 950	14 099
Wycena udziałów	5 809	2 886
Prowizje	9 877	8 447
Dłużne papiery wartościowe dostępne do sprzedaży	-	19 348
Koszty świadczeń pracowniczych i inne koszty do zapłacenia	60 568	50 632
Pozostałe	38 497	16 584
Aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego	1 009 317	898 276

Rezerwa z tytułu podatku odroczonego związana jest z następującymi pozycjami:

<i>w tys. zł</i>	31.12.2012	31.12.2011
Odsetki naliczone (przychód)	27 229	29 790
Niezrealizowana premia od opcji	8	96
Niezrealizowane przychody z tytułu wyceny instrumentów finansowych	674 830	517 162
Niezrealizowane dyskonto od papierów wartościowych	885	513
Przychody do otrzymania	4 689	4 069
Dodatnia wycena papierów wartościowych	3 951	1 036
Dłużne papiery wartościowe dostępne do sprzedaży	60 420	-
Ulga inwestycyjna	16 501	17 166
Pozostałe	-	10 429
Rezerwa z tytułu odroczonego podatku dochodowego	788 513	580 261
Aktywa netto z tytułu odroczonego podatku dochodowego	220 804	318 015

Zmiany różnic przejściowych w ciągu 2012 roku

Zmiany różnic przejściowych dotyczących aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego:

<i>w tys. zł</i>	Saldo na 1 stycznia 2012	Zmiany odnoszone na wynik finansowy	Zmiany odnoszone na kapitał	Saldo na 31 grudnia 2012
Odsetki naliczone i inne koszty	17 654	7 787	-	25 441
Odpisy z tytułu utraty wartości	140 939	(14 505)	-	126 434
Niezrealizowana premia	1 170	23	-	1 193
Niezrealizowane koszty wyceny instrumentów finansowych	625 597	102 355	-	727 952
Ujemna wycena papierów wartościowych	920	676	-	1 596
Przychody pobrane z góry	14 099	(2 149)	-	11 950
Wycena udziałów	2 886	2 923	-	5 809
Prowizje	8 447	1 430	-	9 877
Dłużne papiery wartościowe dostępne do sprzedaży	19 348	-	(19 348)	-
Koszty świadczeń pracowniczych i inne koszty do zapłacenia	50 632	9 936	-	60 568
Pozostałe	16 584	21 913	-	38 497
	898 276	130 389	(19 348)	1 009 317

Zmiany różnic przejściowych dotyczących rezerwy z tytułu odroczonego podatku dochodowego:

<i>w tys. zł</i>	Saldo na 1 stycznia 2012	Zmiany odnoszone na wynik finansowy	Zmiany odnoszone na kapitał	Saldo na 31 grudnia 2012
Odsetki naliczone (przychód)	29 790	(2 561)	-	27 229
Niezrealizowana premia od opcji	96	(88)	-	8
Niezrealizowane przychody z tytułu wyceny instrumentów finansowych	517 162	157 668	-	674 830
Niezrealizowane dyskonto od papierów wartościowych	513	372	-	885
Przychody do otrzymania	4 069	620	-	4 689
Dodatnia wycena papierów wartościowych	1 036	2 915	-	3 951
Dłużne papiery wartościowe dostępne do sprzedaży	-	-	60 420	60 420
Ulga inwestycyjna	17 166	(665)	-	16 501
Pozostałe	10 429	(10 429)	-	-
	580 261	147 832	60 420	788 513
Zmiana aktywa netto z tytułu odroczonego podatku dochodowego	318 015	(17 443)	(79 768)	220 804

Zmiany różnic przejściowych w ciągu 2011 roku

Zmiany różnic przejściowych dotyczących aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego:

<i>w tys. zł</i>	Saldo na 1 stycznia 2011	Zmiany odnoszone na wynik finansowy	Zmiany odnoszone na kapitał	Saldo na 31 grudnia 2011
Odsetki naliczone i inne koszty	8 742	8 912	-	17 654
Odpisy z tytułu utraty wartości	147 959	(7 020)	-	140 939
Niezrealizowana premia	2 393	(1 223)	-	1 170
Niezrealizowane koszty wyceny instrumentów finansowych	384 377	241 220	-	625 597
Ujemna wycena papierów wartościowych	1 435	(515)	-	920
Przychody pobrane z góry	17 198	(3 099)	-	14 099
Wycena udziałów	8 849	(5 963)	-	2 886
Prowizje	9 644	(1 197)	-	8 447
Dłużne papiery wartościowe dostępne do sprzedaży	634	-	18 714	19 348
Koszty świadczeń pracowniczych i inne koszty do zaplacen	47 523	3 109	-	50 632
Pozostałe	17 243	(659)	-	16 584
	645 997	233 565	18 714	898 276

Zmiany różnic przejściowych dotyczących rezerwy z tytułu odroczonego podatku dochodowego:

<i>w tys. zł</i>	Saldo na 1 stycznia 2011	Zmiany odnoszone na wynik finansowy	Zmiany odnoszone na kapitał	Saldo na 31 grudnia 2011
Odsetki naliczone (przychód)	29 825	(35)	-	29 790
Niezrealizowana premia od opcji	263	(167)	-	96
Niezrealizowane przychody z tytułu wyceny instrumentów finansowych	339 991	177 171	-	517 162
Niezrealizowane dyskonto od papierów wartościowych	2 713	(2 200)	-	513
Przychody do otrzymania	5 534	(1 465)	-	4 069
Dodatnia wycena papierów wartościowych	376	660	-	1 036
Ulga inwestycyjna	17 796	(630)	-	17 166
Pozostałe	11 417	(988)	-	10 429
	407 915	172 346	-	580 261
Zmiana aktywa netto z tytułu odroczonego podatku dochodowego	238 082	61 219	18 714	318 015

27. Inne aktywa

<i>w tys. zł</i>	31.12.2012	31.12.2011
Rozrachunki międzybankowe	692	966
Przychody do otrzymania	45 260	41 174
Pożyczki dla pracowników z Funduszu Świadczeń Socjalnych	22 444	24 559
Dłużnicy różni	133 672	113 020
Rozliczenia międzyokresowe	12 720	13 957
	214 788	193 676

28. Aktywa trwałe przeznaczone do sprzedaży

Na dzień 31 grudnia 2012 roku aktywa trwałe przeznaczone do sprzedaży obejmują nieruchomości własne Banku o łącznej wartości 12 554 tys. zł (31 grudnia 2011 roku: 25 662 tys. zł), które zostały przekwalifikowane do tej grupy aktywów z rzeczowego majątku trwałego.

Zmiana stanu aktywów trwałych przeznaczonych do sprzedaży przedstawia się następująco:

<i>w tys. zł</i>	2012	2011
Stan na dzień 1 stycznia	25 662	9 901
Zwiększenia:		
Przekwalifikowanie z nieruchomości stanowiących inwestycje	-	18 308
Przekwalifikowanie z nieruchomości bankowych	3 666	-
Zmniejszenia:		
Aktualizacja wyceny	(1 014)	(2 547)
Zbycie	(15 760)	-
Stan na dzień 31 grudnia	12 554	25 662

29. Zobowiązania wobec banków

Zobowiązania wobec banków (wg struktury rodzajowej)

<i>w tys. zł</i>	31.12.2012	31.12.2011
Rachunki bieżące	938 652	1 303 709
Depozyty terminowe	537 836	4 132 304
Kredyty i pożyczki otrzymane	64 635	90 144
Zobowiązania z tytułu sprzedanych papierów wartościowych z udzielonym przyrzeczeniem odkupu	552 680	-
Inne zobowiązania	127	10 518
Odsetki naliczone	3 103	7 216
	2 097 033	5 543 891

30. Zobowiązania wobec klientów

Zobowiązania wobec klientów (wg struktury rodzajowej)

<i>w tys. zł</i>	31.12.2012	31.12.2011
Depozyty podmiotów sektora finansowego		
Rachunki bieżące	429 057	234 041
Depozyty terminowe	2 414 593	2 079 456
Odsetki naliczone	3 296	1 114
	2 846 946	2 314 611
Depozyty podmiotów sektora niefinansowego		
Rachunki bieżące, z tego:	13 816 473	12 918 332
klientów korporacyjnych	6 986 048	5 583 942
klientów indywidualnych	4 822 063	4 726 892
jednostek budżetowych	2 008 362	2 607 498
Depozyty terminowe, z tego:	6 980 009	8 704 210
klientów korporacyjnych	5 110 070	6 697 147
klientów indywidualnych	1 046 840	1 244 180
jednostek budżetowych	823 099	762 883
Odsetki naliczone	16 306	19 230
	20 812 788	21 641 772
Depozyty razem	23 659 734	23 956 383
Pozostałe zobowiązania		
Zobowiązania z tytułu sprzedanych papierów wartościowych z udzielonym przyrzeczeniem odkupu	3 059 546	-
Inne zobowiązania, w tym:	160 143	173 089
zabezpieczenia pieniężne	74 380	73 729

<i>w tys. zł</i>	31.12.2012	31.12.2011
Odsetki naliczone	2 756	753
Pozostałe zobowiązania razem	3 222 445	173 842
Łączna wartość zobowiązań wobec klientów	26 882 179	24 130 225

31. Zobowiązania z tytułu emisji dłużnych papierów wartościowych

Na dzień 31 grudnia 2012 roku Bank nie posiadał zobowiązań z tytułu emisji dłużnych papierów wartościowych. W ramach Programu Emisji Bankowych Papierów Wartościowych Bank emitował certyfikaty depozytowe („BPW”). Na dzień 31 grudnia 2011 roku ich łączna wartość bilansowa wynosiła 25 336 tys. zł.

Zmiana stanu zobowiązań z tytułu emisji certyfikatów depozytowych (według wartości nominalnej):

<i>w tys. zł</i>	2012	2011
Stan na dzień 1 stycznia	25 325	11 529
Zwiększenia		
emisja	-	62 607
Zmniejszenia		
wykup	24 860	48 811
odkup przed terminem	465	-
Stan na dzień 31 grudnia	-	25 325

Z zachowaniem warunku utrzymania BPW do daty wykupu emitent zobowiązany jest do wypłaty posiadaczowi w dacie wykupu kwoty do zapłaty, tj. należności głównej oraz kwoty odsetek gwarantowanych i premiowych.

32. Rezerwy

<i>w tys. zł</i>	31.12.2012	31.12.2011
Na sprawy sporne	11 085	23 383
Na zobowiązania pozabilansowe	11 476	11 474
Na restrukturyzację sieci placówek	3 741	-
Inne	2 294	-
	28 596	34 857

Zmiana stanu rezerw przedstawia się następująco:

<i>w tys. zł</i>	2012	2011
Stan na dzień 1 stycznia	34 857	32 227
Z czego dotyczy:		
Rezerw na sprawy sporne	23 383	21 648
Rezerw na udzielone zobowiązania finansowe i gwarancyjne	11 474	10 579
Zwiększenia:		
Utworzenie odpisów na rezerwy w okresie, z tego:	74 269	42 414
na sprawy sporne	6 999	2 629
na udzielone zobowiązania finansowe i gwarancyjne	22 768	39 785
na restrukturyzację zatrudnienia 2012	32 400	-
na restrukturyzację sieci placówek 2012	9 808	-
inne	2 294	-
Zmniejszenia:		
Rozwiązanie rezerw w okresie, z tego:	(29 248)	(39 784)
na sprawy sporne	(6 482)	(894)
na udzielone zobowiązania finansowe i gwarancyjne	(22 766)	(38 890)
Wykorzystanie rezerw w okresie, z tego:	(51 274)	-
na sprawy sporne	(12 807)	-
na restrukturyzację zatrudnienia	(32 400)	-
na restrukturyzację sieci placówek	(6 067)	-
Inne zmniejszenia w okresie, z tego:	(8)	-
na sprawy sporne	(8)	-
Stan na dzień 31 grudnia	28 596	34 857

33. Inne zobowiązania

<i>w tys. zł</i>	31.12.2012	31.12.2011
Fundusz Świadczeń Socjalnych	53 974	53 426
Rozrachunki międzybankowe	134 372	84 564
Rozrachunki międzyoddziałowe	684	624
Rozliczenia z Urzędem Skarbowym i ZUS	9 990	15 153
Wierzyciele różni	89 708	105 198
Rozliczenia międzyokresowe kosztów, z tego:	313 666	254 970
koszty do zapłacenia z tytułu zobowiązań wobec pracowników	95 581	63 088
rezerwa na odprawy emerytalne i nagrody za wieloletnią pracę	35 896	35 344
koszty usług IT i wsparcia operacji bankowych	93 878	63 177
koszty usług doradczych i wsparcia biznesu	38 616	38 887
inne koszty do zapłacenia	49 695	54 474
Przychody przyszłych okresów	18 680	24 817
	621 074	538 752

34. Aktywa i zobowiązania finansowe według umownych terminów zapadalności/wymagalności

Na dzień 31 grudnia 2012 roku

<i>w tys. zł</i>	<i>Nota</i>	<i>Razem</i>	<i>Do 1 miesiąca</i>	<i>Od 1 do 3 miesięcy</i>	<i>Od 3 miesięcy do 1 roku</i>	<i>Od 1 roku do 5 lat</i>	<i>Ponad 5 lat</i>
Należności od banków (brutto)	18	1 451 496	1 110 178	2 228	410	338 680	-
Aktywa finansowe przeznaczone do obrotu							
Dłużne papiery wartościowe przeznaczone do obrotu	19	2 532 055	29 435	2 982	178 065	1 518 156	803 417
Aktywa finansowe dostępne do sprzedaży							
Dłużne papiery wartościowe dostępne do sprzedaży	20	15 003 003	7 997 178	-	-	2 240 783	4 765 042
Należności od klientów (brutto)							
Należności od podmiotów sektora finansowego	22	1 043 328	591 946	-	-	451 382	-
Należności od podmiotów sektora niefinansowego	22	15 792 721	8 584 471	683 294	1 927 084	3 535 958	1 061 914
Zobowiązania wobec banków	29	2 097 033	2 002 830	-	29 476	64 727	-
Zobowiązania wobec klientów							
Zobowiązania wobec podmiotów sektora finansowego	30	5 908 906	5 726 604	5 534	160 762	16 006	-
Zobowiązania wobec podmiotów sektora niefinansowego	30	20 973 273	20 150 802	444 585	375 566	2 320	-

Na dzień 31 grudnia 2011 roku

<i>w tys. zł</i>	<i>Nota</i>	<i>Razem</i>	<i>Do 1 miesiąca</i>	<i>Od 1 do 3 miesięcy</i>	<i>Od 3 miesięcy do 1 roku</i>	<i>Od 1 roku do 5 lat</i>	<i>Ponad 5 lat</i>
Należności od banków (brutto)	18	548 245	536 832	7 550	3 863	-	-
Aktywa finansowe przeznaczone do obrotu							
Dłużne papiery wartościowe przeznaczone do obrotu	19	1 941 787	-	148	67 856	1 042 710	831 073
Aktywa finansowe dostępne do sprzedaży							
Dłużne papiery wartościowe dostępne do sprzedaży	20	17 625 355	8 915 419	350 887	-	2 703 399	5 655 650
Należności od klientów (brutto)							
Należności od podmiotów sektora finansowego	22	1 035 838	589 211	-	279 174	150 366	17 087
Należności od podmiotów sektora niefinansowego	22	14 185 603	8 283 268	938 816	1 011 178	3 344 476	607 865
Zobowiązania wobec banków	29	5 543 891	4 549 601	873 480	30 957	49 280	40 573
Zobowiązania wobec klientów							
Zobowiązania wobec podmiotów sektora finansowego	30	2 315 027	2 239 642	70 036	4 669	17	663
Zobowiązania wobec podmiotów sektora niefinansowego	30	21 815 198	20 747 091	552 599	462 567	52 930	11
Zobowiązania z tytułu emisji dłużnych papierów wartościowych	31	25 336	684	-	24 652	-	-

35. Kapitały

Kapitał zakładowy

Serial/ emisja	Rodzaj akcji	Rodzaj uprzywilejowania akcji	Rodzaj ograniczenia praw do akcji	Liczba akcji	Wartość serii/emisji wg wartości nominalnej (w tys. zł)	Sposób pokrycia kapitału	Data rejestracji	Prawo do dywidendy (od daty)
A	na okaziciela	akcje zwykłe	-	65 000 000	260 000	w całości opłacony	27.03.97r.	01.01.97r.
B	na okaziciela	akcje zwykłe	-	1 120 000	4 480	w całości opłacony	27.10.98r.	01.01.97r.
B	na okaziciela	akcje zwykłe	-	1 557 500	6 230	w całości opłacony	25.06.99r.	01.01.97r.
B	na okaziciela	akcje zwykłe	-	2 240 000	8 960	w całości opłacony	16.11.99r.	01.01.97r.
B	na okaziciela	akcje zwykłe	-	17 648 500	70 594	w całości opłacony	24.05.02r.	01.01.97r.
B	na okaziciela	akcje zwykłe	-	5 434 000	21 736	w całości opłacony	16.06.03r.	01.01.97r.
C	na okaziciela	akcje zwykłe	-	37 659 600	150 638	przeniesienie majątku CP SA na Bank	28.02.01r.	01.01.00r.
				130 659 600	522 638			

Wartość nominalna jednej akcji = 4,00 zł

Na dzień 31 grudnia 2012 roku kapitał zakładowy Banku wynosił 522 638 400 zł i podzielony był na 130 659 600 akcji zwykłych na okaziciela o wartości nominalnej 4 zł każda i w okresie od 31 grudnia 2011 roku nie uległ zmianie.

Bank nie emitował akcji uprzywilejowanych.

Lista akcjonariuszy

Poniższa tabela przedstawia akcjonariuszy posiadających na dzień 31 grudnia 2012 roku oraz 31 grudnia 2011 roku co najmniej 5% ogólnej liczby głosów na Walnym Zgromadzeniu lub co najmniej 5% kapitału zakładowego Banku:

	Wartość akcji (w tys. zł)	Liczba akcji	Akcje %	Liczba głosów na WZ	Głosy w WZ %
Citibank Overseas Investment Corporation, USA	391 979	97 994 700	75,0	97 994 700	75,0
Pozostali akcjonariusze	130 659	32 664 900	25,0	32 664 900	25,0
	522 638	130 659 600	100,0	130 659 600	100,0

W ciągu 2012 roku oraz w okresie od przekazania poprzedniego okresowego raportu kwartalnego za III kwartał 2012 roku do dnia przekazania niniejszego raportu rocznego za 2012 rok struktura własności znacznych pakietów akcji Banku nie uległa zmianie.

Kapitał zapasowy

Na dzień 31 grudnia 2012 roku kapitał zapasowy wynosił 2 944 585 tys. zł (31 grudnia 2011 roku: 2 944 585 tys. zł). Kapitał zapasowy przeznaczony jest na pokrycie strat bilansowych Banku lub na inne cele, w tym na wypłatę dywidendy dla akcjonariuszy. O wykorzystaniu kapitału zapasowego rozstrzyga Walne Zgromadzenie, jednakże część kapitału zapasowego w wysokości jednej trzeciej kapitału zakładowego może być wykorzystana jedynie na pokrycie straty wykazanej w sprawozdaniu finansowym.

Kwota kapitału zapasowego obejmuje kwotę 2 485 534 tys. zł stanowiącą nadwyżkę wartości godziwej wyemitowanych akcji ponad ich wartość nominalną w związku z połączeniem Banku z Citibank (Poland) S.A., które nastąpiło z dniem 28 lutego 2001 roku.

Kapitał z aktualizacji wyceny

w tys. zł	31.12.2012	31.12.2011
Różnice z wyceny aktywów finansowych dostępnych do sprzedaży	257 579	(82 485)

Kapitał z aktualizacji wyceny nie podlega dystrybucji. Na dzień wyłączenia ze sprawozdania z sytuacji finansowej całości lub części składnika aktywów finansowych dostępnych do sprzedaży, skumulowane zyski lub straty ujęte uprzednio w kapitale z aktualizacji wyceny ujmuje się w rachunku zysków i strat.

Pozostałe kapitały rezerwowe

w tys. zł	31.12.2012	31.12.2011
Kapitał rezerwowy	2 102 728	1 752 055
Fundusz ogólnego ryzyka	507 500	497 500
	2 610 228	2 249 555

Kapitał rezerwowy

Kapitał rezerwowy tworzy się z corocznych odpisów dokonywanych z zysku lub z innych źródeł, niezależnie od kapitału zapasowego.

Kapitał rezerwowy przeznaczony jest na pokrycie strat bilansowych Banku lub na inne cele, w tym na wypłatę dywidendy dla akcjonariuszy. O wykorzystaniu kapitału rezerwowego rozstrzyga Walne Zgromadzenie.

Fundusz ogólnego ryzyka

Fundusz ogólnego ryzyka tworzony jest z zysku z przeznaczeniem na niezidentyfikowane ryzyka działalności bankowej. O wykorzystaniu funduszu rozstrzyga Walne Zgromadzenie, z zastrzeżeniem obowiązujących przepisów.

Dywidendy

Dywidendy wypłacone za 2011 rok

Zgodnie z Uchwałą nr 30/2012 Zwyczajnego Walnego Zgromadzenia Banku z dnia 20 czerwca 2012 roku dokonano podziału zysku za 2011 rok oraz podjęto postanowienie o wypłacie dywidendy, określeniu dnia dywidendy i określeniu terminu wypłaty dywidendy. Z zysku netto za 2011 rok na wypłatę dywidendy dla akcjonariuszy przeznaczono kwotę 360 620 496,00 zł, co oznacza, że kwota dywidendy przypadająca na jedną akcję wynosi 2 złote 76 groszy. Liczba akcji objętych dywidendą wynosi 130 659 600 szt.

Dniem ustalenia prawa do dywidendy określono dzień 5 lipca 2012 roku. Wypłata dywidendy nastąpiła w dniu 31 sierpnia 2012 roku.

Dywidendy zadeklarowane

W dniu 12 marca 2013 roku Zarząd Banku podjął uchwałę w sprawie proponowanego podziału zysku za 2012 rok. Zarząd Banku zaproponował przeznaczyć na wypłatę dywidendy kwotę 756 519 084,00 zł. Powyższa propozycja oznacza, że dywidenda przypadająca na jedną akcję wynosi 5 złotych 79 groszy. Zarząd Banku zaproponował termin ustalenia prawa do dywidendy na dzień 5 lipca 2013 roku oraz termin wypłaty dywidendy na dzień 30 sierpnia 2013 roku. Powyższa propozycja Zarządu Banku zostanie przedłożona Radzie Nadzorczej do zaopiniowania, a następnie Walnemu Zgromadzeniu do zatwierdzenia.

36. Transakcje repo oraz reverse repo

Bank pozyskuje fundusze poprzez sprzedaż instrumentów finansowych z przyrzeczeniem ich odkupu w przyszłości po tej samej cenie powiększonej o z góry ustaloną kwotę odsetek.

Transakcje repo są używane powszechnie jako narzędzie krótkoterminowego finansowania aktywów odsetkowych, w zależności od poziomu stóp procentowych.

Na dzień 31 grudnia 2012 roku następujące aktywa były sprzedane w ramach transakcji repo:

w tys. zł	Wartość godziwa aktywów	Wartość bilansowa odpowiadających zobowiązań*	Termin odkupu	Wartość odkupu
Aktywa finansowe przeznaczone do obrotu dłużne papiery wartościowe	858 616	857 493	do miesiąca	857 723
Dłużne papiery wartościowe dostępne do sprzedaży	2 763 624	2 757 926	do miesiąca	2 758 802

Na dzień 31 grudnia 2011 roku nie wystąpiły transakcje sprzedaży aktywów w ramach transakcji repo.

W przypadku transakcji z przyrzeczeniem odkupu wszelkie korzyści oraz ryzyka związane z posiadaniem aktywów pozostają po stronie Banku.

Na dzień 31 grudnia 2012 roku aktywa sprzedane w ramach transakcji repo nie mogły być przedmiotem dalszego obrotu.

W 2012 roku łączne koszty odsetek z transakcji repo wyniosły 81 971 tys. zł (w 2011 roku: 18 950 tys. zł).

Bank nabywa także instrumenty finansowe z przyrzeczeniem ich odsprzedaży w przyszłości (transakcje reverse repo). Sprzedawca zobowiązuje się do odkupienia tych samych lub podobnych instrumentów w uzgodnionym przyszłym terminie. Transakcje reverse repo służą jako narzędzie pozyskiwania funduszy dla klientów.

Na dzień 31 grudnia 2012 roku aktywa nabyte w celu ich późniejszej odsprzedaży były następujące:

w tys. zł	Wartość bilansowa należności*	Wartość godziwa aktywów będących zabezpieczeniem	Termin odsprzedaży	Wartość odsprzedaży
Należności od banków	765 278	767 302	do miesiąca	765 611
Należności od klientów:				
należności od podmiotów sektora finansowego	336 589	336 892	do miesiąca	336 760

* z uwzględnieniem odsetek

Na dzień 31 grudnia 2011 roku aktywa nabyte w celu ich późniejszej odsprzedaży były następujące:

w tys. zł	Wartość bilansowa należności*	Wartość godziwa aktywów będących zabezpieczeniem	Termin odsprzedaży	Wartość odsprzedaży
Należności od banków	313 635	313 586	do miesiąca	313 746
Należności od klientów:				
należności od podmiotów sektora finansowego	397 030	396 578	do miesiąca	397 182

* z uwzględnieniem odsetek

Na dzień 31 grudnia 2012 roku i 31 grudnia 2011 roku Bank miał możliwość zastawu lub zbycia papierów wartościowych nabytych w ramach transakcji reverse repo.

W 2012 roku łączne przychody z tytułu odsetek z transakcji reverse repo wyniosły 45 341 tys. zł (w 2011 roku: 25 809 tys. zł).

37. Wartość godziwa

Wartość godziwa aktywów i zobowiązań finansowych

Wartość godziwa to kwota, za jaką składnik aktywów mógłby być wymieniony lub zobowiązanie wykonane, w transakcji zawartej pomiędzy dobrze poinformowanymi i zainteresowanymi stronami, innej niż sprzedaż pod przymusem lub likwidacja i jest najlepiej odzwierciedlona przez cenę rynkową, jeśli jest dostępna.

Poniżej znajduje się podsumowanie wartości bilansowych (w podziale na kategorie) i godziwych dla każdej grupy aktywów i zobowiązań finansowych.

Na dzień 31 grudnia 2012 roku

w tys. zł	Nota	Przeznaczone do obrotu	Kredyty, pożyczki i inne należności	Dostępne do sprzedaży	Pozostałe aktywa/zobowiązania finansowe	Łączna wartość bilansowa	Wartość godziwa
Aktywa							
Kasa, operacje z Bankiem Centralnym	17	-	-	-	1 357 308	1 357 308	1 357 308
Należności od banków	18	-	1 451 370	-	-	1 451 370	1 451 370
Aktywa finansowe przeznaczone do obrotu	19	6 838 483	-	-	-	6 838 483	6 838 483
Dłużne papiery wartościowe dostępne do sprzedaży	20	-	-	15 003 003	-	15 003 003	15 003 003
Inwestycje kapitałowe	21	-	-	258 441	-	258 441	307 969
Należności od klientów	22	-	15 768 922	-	-	15 768 922	15 786 655
		6 838 483	17 220 292	15 261 444	1 357 308	40 677 527	40 744 788
Pasywa							
Zobowiązania wobec banków	29	-	-	-	2 097 033	2 097 033	2 096 899
Zobowiązania finansowe przeznaczone do obrotu	19	5 846 404	-	-	-	5 846 404	5 846 404
Zobowiązania wobec klientów	30	-	-	-	26 882 179	26 882 179	26 878 293
		5 846 404	-	-	28 979 212	34 825 616	34 821 596

Na dzień 31 grudnia 2011 roku

w tys. zł	Nota	Przeznaczone do obrotu	Kredyty, pożyczki i inne należności	Dostępne do sprzedaży	Pozostałe aktywa/zobowiązania finansowe	Łączna wartość bilansowa	Wartość godziwa
Aktywa							
Kasa, operacje z Bankiem Centralnym	17	-	-	-	979 616	979 616	979 616
Należności od banków	18	-	548 182	-	-	548 182	548 146
Aktywa finansowe przeznaczone do obrotu	19	5 801 713	-	-	-	5 801 713	5 801 713
Dłużne papiery wartościowe dostępne do sprzedaży	20	-	-	17 625 355	-	17 625 355	17 625 355
Inwestycje kapitałowe	21	-	-	303 626	-	303 626	395 785
Należności od klientów	22	-	14 049 241	-	-	14 049 241	14 044 518
		5 801 713	14 597 423	17 928 981	979 616	39 307 733	39 395 133
Pasywa							
Zobowiązania wobec banków	29	-	-	-	5 543 891	5 543 891	5 543 658
Zobowiązania finansowe przeznaczone do obrotu	19	4 840 447	-	-	-	4 840 447	4 840 447
Zobowiązania wobec klientów	30	-	-	-	24 130 225	24 130 225	24 129 748
Zobowiązania z tytułu emisji dłużnych papierów wartościowych	31	-	-	-	25 336	25 336	24 826
		4 840 447	-	-	29 699 452	34 539 899	34 538 679

W zależności od stosowanej metody ustalania wartości godziwej, poszczególne składniki aktywów/zobowiązań finansowych klasyfikuje się do następujących kategorii:

- poziom I (Level I): aktywa/zobowiązania finansowe wyceniane bezpośrednio w oparciu o ceny kwotowane na aktywnym rynku,
- poziom II (Level II): aktywa/zobowiązania finansowe wyceniane w oparciu o techniki wyceny bazujące na założeniach wykorzystujących informacje pochodzące z aktywnego rynku lub obserwacje rynkowe,
- poziom III (Level III): aktywa/zobowiązania finansowe wyceniane w oparciu o techniki wyceny wykorzystujące istotne parametry nie pochodzące z rynku (ryzyko kredytowe kontrahenta).

W 2012 roku Bank nie dokonywał zmian w zasadach klasyfikacji instrumentów finansowych (prezentowanych w sprawozdaniu z sytuacji finansowej według wartości godziwej) do poszczególnych kategorii odzwierciedlających stosowaną metodę ustalania wartości godziwej (poziom I, poziom II i poziom III).

Poniższe tabele przedstawiają wartości bilansowe instrumentów finansowych prezentowanych w sprawozdaniu z sytuacji finansowej według wartości godziwej usystematyzowane według powyższych kategorii:

Na dzień 31 grudnia 2012 roku

w tys. zł	Nota	Poziom I	Poziom II	Poziom III
Aktywa				
Aktywa finansowe przeznaczone do obrotu	19			
instrumenty pochodne		39	4 304 866	1 523
dłużne papiery wartościowe		2 507 133	24 922	-
Dłużne papiery wartościowe dostępne do sprzedaży	20	5 972 075	9 030 928	-
Pasywa				
Zobowiązania finansowe przeznaczone do obrotu	19			
krótka sprzedaż papierów wartościowych		1 027 729		-
instrumenty pochodne		1 150	4 817 525	-

Na dzień 31 grudnia 2011 roku

w tys. zł	Nota	Poziom I	Poziom II	Poziom III
Aktywa				
Aktywa finansowe przeznaczone do obrotu	19			
instrumenty pochodne		4 637	3 848 378	6 911
dłużne papiery wartościowe		1 941 787	-	-
Dłużne papiery wartościowe dostępne do sprzedaży	20	7 427 042	8 492 235	1 706 078
Pasywa				
Zobowiązania finansowe przeznaczone do obrotu	19			
krótka sprzedaż papierów wartościowych		679 529	-	-
instrumenty pochodne		13 318	4 147 600	-

Zmiany w 2012 roku aktywów i zobowiązań finansowych wycenianych do wartości godziwej określonej z wykorzystaniem istotnych parametrów nie pochodzących z rynku przedstawia poniższa tabela:

w tys. zł	Aktywa finansowe przeznaczone do obrotu			Aktywa finansowe dostępne do sprzedaży	Razem aktywa finansowe	Zobowiązania finansowe przeznaczone do obrotu
	Instrumenty pochodne	Dłużne papiery wartościowe	Instrumenty kapitałowe	Dłużne papiery wartościowe		Instrumenty pochodne
Stan na 1 stycznia 2012 roku	6 911	-	-	1 706 078	1 712 989	-
Suma wzrostów i spadków						
w rachunku zysków i strat	409	-	-	10 987	11 396	-
w pozostałych całkowitych dochodach	-	-	-	181	181	-

w tys. zł	Aktywa finansowe przeznaczone do obrotu			Aktywa finansowe dostępne do sprzedaży	Razem aktywa finansowe	Zobowiązania finansowe przeznaczone do obrotu
	Instrumenty pochodne	Dłużne papiery wartościowe	Instrumenty kapitałowe	Dłużne papiery wartościowe		Instrumenty pochodne
Nabycia	-	-	-	1 916 316	1 916 316	-
Rozliczenia	(5 797)	-	-	(2 190 300)	(2 196 097)	-
Inne*	-	-	-	(1 443 262)	(1 443 262)	-
Stan na 31 grudnia 2012 roku	1 523	-	-	0	1 523	-
Suma wzrostów i spadków za okres w rachunku zysków i strat dla aktywów/zobowiązań posiadanych na koniec okresu	409	-	-	-	409	-

Wzrosty i spadki w rachunku zysków i strat za okres od 1 stycznia 2012 roku do 31 grudnia 2012 roku ujęte są w wyniku na handlowych instrumentach finansowych i rewaluacji w następujący sposób:

Sumy wzrostów i spadków w rachunku zysków i strat za okres	11 396	-
Sumy wzrostów i spadków w rachunku zysków i strat za okres dla aktywów/zobowiązań posiadanych na koniec okresu	409	-

*W 2012 roku Bank dokonał transferu aktywów finansowych dostępnych do sprzedaży z kategorii wycenianych z wykorzystaniem istotnych parametrów nie pochodzących z rynku (poziom III) do kategorii wyceny w oparciu o parametry pochodzące z rynku (poziom II). Zmiana kategorii dotyczy komercyjnych dłużnych papierów wartościowych i wynika ze zmiany modelu ich wyceny uwzględnianego na dzień 31 grudnia 2011 roku w zakresie ryzyka kredytowego, które obecnie kalkulowane jest w oparciu o dane pochodzące z rynku. Wartość aktywów dostępnych do sprzedaży na dzień 31 grudnia 2011 roku, które były przedmiotem transferu wynosiła na dzień 31 grudnia 2012 roku 926 411 tys. zł. Pozostała kwota 516 851 tys. zł dotyczy transferu dłużnych papierów wartościowych, które zostały nabyte w trakcie 2012 roku.

Zmiany w 2011 roku aktywów i zobowiązań finansowych wycenianych do wartości godziwej określonej z wykorzystaniem istotnych parametrów nie pochodzących z rynku przedstawia poniższa tabela:

w tys. zł	Aktywa finansowe przeznaczone do obrotu			Aktywa finansowe dostępne do sprzedaży	Razem aktywa finansowe	Zobowiązania finansowe przeznaczone do obrotu
	Instrumenty pochodne	Dłużne papiery wartościowe	Instrumenty kapitałowe	Dłużne papiery wartościowe		Instrumenty pochodne
Stan na 1 stycznia 2011 roku	54 600	-	-	165 075	219 675	28
Suma wzrostów i spadków						
w rachunku zysków i strat	5 110	-	-	43 304	48 414	2
w pozostałych całkowitych dochodach	-	-	-	69	69	-
Nabycia	-	-	-	3 729 654	3 729 654	-
Rozliczenia	(5 148)	-	-	(2 232 024)	(2 237 172)	-
Inne*	(47 651)	-	-	-	(47 651)	(30)
Stan na 31 grudnia 2011 roku	6 911	-	-	1 706 078	1 712 989	-
Suma wzrostów i spadków za okres w rachunku zysków i strat dla aktywów/zobowiązań posiadanych na koniec okresu	(40)	-	-	33 808	33 768	-

Wzrosty i spadki w rachunku zysków i strat za okres od 1 stycznia 2011 roku do 31 grudnia 2011 roku ujęte są w wyniku na handlowych instrumentach finansowych i rewaluacji w następujący sposób:

Sumy wzrostów i spadków w rachunku zysków i strat za okres	48 414	2
Sumy wzrostów i spadków w rachunku zysków i strat za okres dla aktywów/zobowiązań posiadanych na koniec okresu	33 768	-

*W 2011 roku Bank dokonał transferu części aktywów i zobowiązań finansowych przeznaczonych do obrotu z kategorii wycenianych z wykorzystaniem istotnych parametrów nie pochodzących z rynku (poziom III) do kategorii wyceny w oparciu o parametry pochodzące z rynku (poziom II). Wartość aktywów i zobowiązań finansowych przeznaczonych do obrotu, które były przedmiotem transferu, wynosiła na dzień 31 grudnia 2011 roku odpowiednio: 47 651 tys. zł oraz 30 tys. zł. Zmiana kategorii dotyczy instrumentów pochodnych i wynika z ustania wpływu na wycenę istotnego elementu dotyczącego ryzyka kredytowego dla dwóch z klientów niebankowych, uwzględnianego w wycenie na dzień 31 grudnia 2010 roku.

Określenie wartości godziwej

W przypadku krótkoterminowych aktywów i zobowiązań finansowych zakłada się, że wartość bilansowa tych instrumentów jest zasadniczo równa ich wartości godziwej. W przypadku instrumentów innych niż krótkoterminowe zastosowano następujące metody i założenia.

Inwestycje kapitałowe

W przypadku aktywów finansowych stanowiących udziały w podmiotach zależnych jako wartość godziwą zaprezentowano procent aktywów netto podmiotu przypadający na udziały Banku w danym podmiocie. Zdaniem Zarządu Banku jest to najlepsze możliwe do ustalenia przybliżenie wartości godziwej dla tych instrumentów.

W udziałach niekontrolujących w pozycji wartość godziwa zaprezentowano cenę nabycia skorygowaną o odpisy aktualizacyjne z tytułu utraty wartości zarówno dla inwestycji nienotowanych jak i dla inwestycji notowanych, ze względu na umowne czasowe ograniczenia możliwości ich zbycia.

Według założeń strategicznych Banku zakłada się stopniową redukcję przedstawionych zaangażowań kapitałowych, z wyjątkiem wybranych zaangażowań strategicznych w tzw. spółkach infrastrukturalnych prowadzących działalność na rzecz sektora finansowego. Poszczególne podmioty będą sprzedawane w najbardziej dogodnym momencie wynikającym z uwarunkowań rynkowych.

W 2012 roku i w 2011 roku Bank nie dokonał zbycia inwestycji kapitałowych, których wartości godziwej nie można było uprzednio wiarygodnie wycenić.

Należności od banków i klientów

W kolumnie „wartość bilansowa” zaprezentowano wartość kredytów według zamortyzowanego kosztu pomniejszoną o odpisy z tytułu utraty wartości. Wartość godziwa kredytów i pożyczek zostaje wyliczona jako zdyskontowana wartość oczekiwanych przyszłych płatności kapitału i uwzględnia zmiany rynkowych stóp procentowych jak i zmiany marż dla danego okresu sprawozdawczego. W szczególności zmiany marż dla kredytów wyliczane są w oparciu o faktyczne transakcje. Zakłada się, że spłaty kredytów i pożyczek następować będą w terminach uzgodnionych w umowach. Wyjątkiem są kredyty gotówkowe detaliczne oparte na stopie zarządzanej przez Bank, dla tych kredytów jako wartość godziwą przyjęto wartość bilansową tych kredytów. W przypadku kredytów, dla których terminy spłat nie są określone (np. kredytów w rachunku bieżącym) jako wartość godziwą zaprezentowano kwotę konieczną do zapłaty, gdyby należność stała się wymagalna w dniu bilansowym. Oczekiwane przyszłe przepływy pieniężne związane z jednorodnymi kategoriami kredytów i pożyczek, zostały oszacowane na podstawie portfela kredytowego i zdyskontowane za pomocą bieżących stóp procentowych z uwzględnieniem bieżących marż.

Wartością godziwą lokat overnight jest ich wartość bilansowa. Wartość godziwa lokat oprocentowanych według stałej stopy procentowej jest szacowana w oparciu o zdyskontowane przepływy przy zastosowaniu bieżących stóp procentowych rynku pieniężnego dla należności o podobnym ryzyku kredytowym, pozostającym terminie do wykupu oraz walucie.

Zobowiązania wobec banków i klientów

W przypadku depozytów wypłacanych na żądanie i depozytów bez ustalonej daty wymagalności, za wartość godziwą przyjmowana jest kwota, która byłaby wypłacona na żądanie na dzień bilansowy. Wartość godziwą depozytów o ustalonym terminie zapadalności oszacowano na podstawie przepływów pieniężnych zdyskontowanych bieżącymi stopami procentowymi z uwzględnieniem bieżących marż, w sposób analogiczny jak w przypadku kredytów.

Zobowiązania z tytułu emisji dłużnych papierów wartościowych

Wartość godziwą zobowiązania z tytułu emisji dłużnych papierów wartościowych (certyfikatów depozytowych) stanowi bieżąca wycena depozytu (rynkowa cena kupna).

38. Zobowiązania warunkowe

Informacja o toczących się postępowaniach sądowych

Na dzień 31 grudnia 2012 roku nie toczyło się przed sądem, organem administracji publicznej lub organem właściwym dla postępowania arbitrażowego postępowanie dotyczące wierzytelności lub zobowiązań Banku, którego wartość stanowiłaby co najmniej 10% kapitałów własnych Banku.

Na dzień 31 grudnia 2012 roku łączna wartość wszystkich toczących się postępowań sądowych z udziałem Banku dotyczących wierzytelności lub zobowiązań nie przekroczyła 10% kapitałów własnych Banku.

Na wierzytelności będące przedmiotem postępowań sądowych Bank, zgodnie z obowiązującymi przepisami, dokonuje odpowiednich odpisów z tytułu utraty wartości.

W przypadku postępowań sądowych wiążących się z ryzykiem wypływu środków z tytułu wypełnienia zobowiązania przez Bank utworzone są odpowiednie rezerwy.

Według stanu na dzień 31 grudnia 2012 roku Bank był stroną 33 postępowań sądowych związanych z terminowymi operacjami finansowymi, przy czym w 24 sprawach Bank występował jako pozwany, zaś w 9 jako powód. Żądania i zarzuty w poszczególnych sprawach przeciwko Bankowi oparte są na różnych podstawach prawnych. Przedmiot sporu dotyczy w szczególności ważności zawartych terminowych operacji finansowych oraz wymagalności zobowiązań klienta z nich wynikających wobec Banku, a także potencjalnych roszczeń związanych z ich ewentualnym unieważnieniem przez sąd. Klienci starają się uniemożliwić Bankowi dochodzenie należności wynikających z terminowych operacji finansowych, kwestionują zobowiązania wobec Banku, podważają ważność zawartych umów, a także w niektórych przypadkach żądają zapłaty od Banku. Na dzień sporządzenia sprawozdania finansowego w sprawach związanych z terminowymi operacjami finansowymi, których Bank jest stroną zapadły trzy prawomocne i korzystne dla Banku rozstrzygnięcia sądowe, w pozostałych sprawach brak jest ostatecznych rozstrzygnięć sądowych.

Bank jest stroną postępowania wszczętego przez Prezesa UOKiK przeciwko operatorom systemu płatniczego Visa, Europay oraz bankom – emitentom kart Visa oraz Europay/Eurocard/Mastercard. Postępowanie to dotyczy praktyk ograniczających konkurencję na rynku płatności za pomocą kart płatniczych w Polsce, mających polegać na wspólnym ustalaniu opłaty „interchange” za transakcje dokonane kartami systemu Visa oraz Europay/Eurocard/Mastercard, a także ograniczaniu dostępu rynku przedsiębiorcom nie należącym do związków emitentów kart płatniczych, przeciw którym wszczęte zostało przedmiotowe postępowanie. W dniu 22 kwietnia 2010 roku Sąd Apelacyjny uchylił w całości wyrok SOKiK, przekazując sprawę do ponownego rozpoznania przez sąd pierwszej instancji. Na dzień 31 grudnia 2012 roku nie zapadły ostateczne rozstrzygnięcia przed sądem. Postanowieniem z dnia 8 maja 2012 roku SOKiK zawiesił postępowanie do czasu prawomocnego zakończenia postępowania toczącego się przed Sądem Unii Europejskiej w sprawie ze skargi MasterCard na Decyzję Komisji Europejskiej (sygn. akt T 111/08). Na postanowienie SOKiK z dnia 8 maja 2012 roku wniesiono zażalenie do Sądu Apelacyjnego. W dniu 25 października 2012 r. Sąd Apelacyjny zmienił zaskarżone postanowienie w ten sposób, że oddalił wniosek o zawieszenie postępowania. Sąd Apelacyjny stanął na stanowisku, iż wobec braku tożsamości sprawy z udziałem Banku rozpatrywanej przez SOKiK i postępowania toczącego się przed Sądem Unii Europejskiej w sprawie ze skargi MasterCard na Decyzję Komisji Europejskiej (sygn. akt T 111/08) nie sposób uznać, że postępowanie przed Sądem Unii Europejskiej stanowi prejudykat dla sprawy rozpatrywanej przez SOKiK.

W 2012 roku Bank dokonał istotnego rozliczenia z tytułu sprawy sądowej. W wyniku prawomocnego rozstrzygnięcia sporu Bank dokonał wypłaty zasądzonej na rzecz powoda kwoty w wysokości 14,4 mln zł, w większości w ciężar utworzonej wcześniej rezerwy na tę sprawę sporną.

Zobowiązania z tytułu udzielonych i otrzymanych zobowiązań warunkowych

Wartości udzielonych i otrzymanych zobowiązań warunkowych według poszczególnych kategorii produktów prezentowały się następująco:

<i>w tys. zł</i>	31.12.2012	31.12.2011
Zobowiązania warunkowe udzielone		
Akredytywy	150 869	155 822
Gwarancje udzielone	1 764 624	2 054 187
Linie kredytowe udzielone	11 402 324	11 069 687
Gwarancje emisji papierów wartościowych udzielone innym emitentom	1 212 550	551 150
	14 530 367	13 830 846

<i>w tys. zł</i>	31.12.2012	31.12.2011
Akredytywy według kategorii		
Akredytywy importowe wystawione	146 596	150 437
Akredytywy eksportowe potwierdzone	4 273	5 385
	150 869	155 822

Na zobowiązania warunkowe udzielone przez Bank tworzone są rezerwy. Na dzień 31 grudnia 2012 roku kwota utworzonych rezerw na udzielone zobowiązania warunkowe wynosiła 11 476 tys. zł (31 grudnia 2011 roku: 11 474 tys. zł).

Gwarancje udzielone obejmują gwarancje spłaty kredytu za zleceniodawcę, inne gwarancje zapłaty, gwarancje zwrotu zaliczki, gwarancje należytego wykonania kontraktu, gwarancje przetargowe oraz poręczenia wekslowe.

<i>w tys. zł</i>	31.12.2012	31.12.2011
Zobowiązania warunkowe otrzymane		
Finansowe	122 646	6 000
Gwarancyjne	4 798 611	3 807 088
	4 921 257	3 813 088

39. Aktywa stanowiące zabezpieczenie

Aktywa stanowią zabezpieczenie następujących zobowiązań:

<i>w tys. zł</i>	31.12.2012	31.12.2011
Zobowiązania podlegające zabezpieczeniu		
Zobowiązania wobec banków		
zobowiązania z tytułu sprzedanych papierów wartościowych z udzielonym przezeniem odkupu	553 463	-
Zobowiązania wobec klientów		
zobowiązania z tytułu sprzedanych papierów wartościowych z udzielonym przezeniem odkupu	3 061 956	-
	3 615 419	-

Wartości bilansowe aktywów stanowiących zabezpieczenie przedstawione są poniżej:

<i>w tys. zł</i>	31.12.2012	31.12.2011
Aktywa stanowiące zabezpieczenie		
Dłużne papiery wartościowe przeznaczone do obrotu	858 616	-
Dłużne papiery wartościowe dostępne do sprzedaży	2 897 331	143 870
Należności od banków		
lokata zabezpieczająca operacje instrumentami pochodnymi	75 062	38 317
Należności od klientów		
fundusze gwarancyjne transakcji giełdowych	45 541	21 759
	3 876 550	203 946

Według stanu na dzień 31 grudnia 2012 roku i 31 grudnia 2011 roku przedstawione w tabeli dłużne papiery wartościowe dostępne do sprzedaży stanowią zabezpieczenie na pokrycie funduszu ochrony

środków gwarantowanych na rzecz Bankowego Funduszu Gwarancyjnego, dodatkowo na dzień 31 grudnia 2012 roku kwota 2 763 624 tys. zł stanowi zabezpieczenie sprzedanych papierów wartościowych z udzielonym przyrzeczeniem odkupu. Dłużne papiery wartościowe przeznaczone do obrotu stanowią zabezpieczenie zobowiązań Banku z tytułu sprzedanych papierów wartościowych z udzielonym przyrzeczeniem odkupu. Więcej informacji o aktywach stanowiących zabezpieczenie zobowiązań Banku z tytułu transakcji repo znajduje się w notce 36. Pozostałe aktywa wykazane powyżej stanowią zabezpieczenie rozliczenia transakcji instrumentami pochodnymi oraz transakcji giełdowych. Warunki i zasady dokonanych transakcji nie odbiegają od tych powszechnie przyjętych i obowiązujących dla tego typu umów.

40. Działalność powiernicza

Bank oferuje usługi powiernicze związane z prowadzeniem rachunków papierów wartościowych dla zagranicznych inwestorów instytucjonalnych oraz usługi depozytariusza przeznaczone dla krajowych podmiotów finansowych, szczególnie funduszy emerytalnych, inwestycyjnych i kapitałowych funduszy ubezpieczeniowych. Według stanu na dzień 31 grudnia 2012 roku Bank prowadził 11,4 tys. rachunków papierów wartościowych (31 grudnia 2011 roku: 14,4 tys. rachunków).

41. Leasing operacyjny

Umowy leasingu, w których Bank jest leasingobiorcą

Płatności leasingowe z tytułu nieodwołalnego leasingu operacyjnego według terminów zapadalności przedstawia poniższa tabela:

w tys. zł	31.12.2012	31.12.2011
Poniżej 1 roku	41 619	53 595
Od 1 do 5 lat	96 223	69 658
Powyżej 5 lat	1 360	1 172
	139 202	124 425
Łączna opłata roczna dla umów zawartych na czas nieokreślony	3 913	1 162

Bank leasinguje powierzchnię biurową oraz samochody, zgodnie z umowami leasingu operacyjnego.

Umowy leasingowe powierzchni biurowych zawierane są na okres 5 lat z możliwością przedłużenia na kolejne 3 lata, przy czym część umów zawartych jest na okres do 1 roku lub na okresy dłuższe niż 10 lat. Płatności leasingowe są indeksowane w trybie rocznym. W 2012 roku łączna kwota opłat z tego tytułu wyniosła 47 589 tys. zł (w 2011 roku: 42 400 tys. zł).

Bank leasinguje samochody, zgodnie z umowami zawartymi z jednostką zależną. Umowy zawarte są na okres 4 lat. Płatności leasingowe ustalone są według stałej stopy odsetkowej przez cały okres leasingu. W 2012 roku łączna kwota opłat z tego tytułu wyniosła 11 386 tys. zł (w 2011 roku: 10 942 tys. zł).

Opłaty te ujęte są w rachunku zysków i strat w pozycji „Koszty działania”.

Umowy leasingu, w których Bank jest leasingodawcą

Płatności leasingowe z tytułu nieodwołalnego leasingu operacyjnego według terminów zapadalności przedstawia poniższa tabela:

w tys. zł	31.12.2012	31.12.2011
Poniżej 1 roku	1 505	1 454
Od 1 do 5 lat	3 921	5 225
Powyżej 5 lat	3	53
	5 429	6 732
Łączna opłata roczna dla umów zawartych na czas nieokreślony	7 431	3 938

Bank wynajmuje część powierzchni biurowych na podstawie umów najmu, które spełniają ekonomiczne znamiona leasingu operacyjnego.

Większość umów leasingowanych powierzchni biurowych zawartych jest na czas nieokreślony. Pozostałe umowy zawarte są na okres od 2 do 10 lat. Płatności leasingowe są indeksowane w trybie rocznym. W 2012 roku łączna kwota otrzymanych opłat z tego tytułu wyniosła 5 632 tys. zł (w 2011 roku: 4 401 tys. zł).

Opłaty te ujęte są w rachunku zysków i strat w pozycji „Pozostałe przychody operacyjne”.

42. Sprawozdanie z przepływów pieniężnych

Informacja dodatkowa:

w tys. zł	31.12.2012	31.12.2011
Stan środków pieniężnych:		
Środki pieniężne w kasie	474 301	503 980
Rachunek bieżący nostro w Banku Centralnym	883 007	472 080
Rachunki bieżące w innych bankach (nostro, przekroczenia sald na rachunkach loro)	176 483	68 047
	1 533 791	1 044 107

43. Jednostki powiązane

Transakcje z jednostkami powiązanymi

W ramach prowadzonej działalności biznesowej Bank zawiera transakcje z jednostkami powiązanymi, a w szczególności z jednostkami wchodzącymi w skład Citigroup Inc. oraz jednostkami zależnymi (patrz nota 21).

Transakcje z jednostkami powiązanymi obejmują głównie kredyty, depozyty, gwarancje, transakcje pochodnymi instrumentami finansowymi.

Poza transakcjami opisanymi w niniejszym rozdziale, we wskazanym okresie ani Bank, ani jednostki zależne od Banku nie dokonały innych transakcji z podmiotami powiązanymi, które pojedynczo lub łącznie były istotne. Żadna z transakcji z podmiotami powiązanymi nie została zawarta na innych warunkach niż warunki rynkowe.

Transakcje z jednostkami Citigroup Inc.

Należności i zobowiązania wobec jednostek Citigroup Inc. przedstawiają się następująco:

w tys. zł	31.12.2012	31.12.2011
Należności, w tym:	160 697	61 753
Lokaty	84 692	-
Zobowiązania, w tym:	875 659	4 009 659
Depozyty	408 705	3 270 560
Wycena bilansowa transakcji pochodnymi instrumentami finansowymi:		
Aktywa przeznaczone do obrotu	3 263 844	2 908 807
Zobowiązania przeznaczone do obrotu	3 871 681	3 040 030
Zobowiązania warunkowe udzielone	153 653	406 112
Zobowiązania warunkowe otrzymane	226 035	221 968
Transakcje warunkowe z tytułu instrumentów pochodnych (zobowiązania udzielone/otrzymane), z tego:	168 476 833	157 370 941
Instrumenty stopy procentowej	135 206 525	131 594 106
FRA	25 641 000	25 400 000
swapy odsetkowe (IRS)	89 718 864	86 269 742
swapy odsetkowo – walutowe (CIRS)	17 318 155	11 532 526
opcje na stopę procentową	1 369 187	813 798
kontrakty futures	1 159 319	7 578 040
Instrumenty walutowe	32 155 394	24 389 907

<i>w tys. zł</i>	31.12.2012	31.12.2011
FX forward/spot	943 343	1 712 473
FX swap	27 938 970	19 036 769
opcje walutowe	3 273 081	3 640 665
Transakcje na papierach wartościowych	134 707	54 275
opcje na akcje	-	15 686
papiery wartościowe zakupione do otrzymania	58 309	13 915
papiery wartościowe sprzedane do wydania	76 398	24 674
Transakcje związane z towarami	980 207	1 332 653
swap	-	33 288
opcje	980 207	1 299 365

<i>w tys. zł</i>	2012	2011
Przychody z tytułu odsetek i prowizji	22 298	26 454
Koszty z tytułu odsetek i prowizji	6 917	11 580

Bank osiąga dochody oraz ponosi koszty z tytułu transakcji na instrumentach pochodnych zawieranych z jednostkami Citigroup Inc. w celu zabezpieczenia ryzyka rynkowego. Są to transakcje przeciwstawne (back to back) do transakcji na instrumentach pochodnych zawieranych z pozostałymi klientami Banku oraz domykające pozycję własną Banku. Na dzień 31 grudnia 2012 roku wycena bilansowa netto transakcji pochodnymi instrumentami finansowymi wynosiła (607 837) tys. zł (31 grudnia 2011 roku: (131 223) tys. zł).

Ponadto Bank ponosi koszty i uzyskuje przychody z tytułu zawartych pomiędzy jednostkami Citigroup Inc. i Bankiem umów dotyczących wzajemnie świadczonych usług.

Koszty poniesione i naliczone (uwzględniające podatek VAT) w 2012 roku z tytułu zawartych umów dotyczyły w szczególności kosztów z tytułu świadczenia na rzecz Banku usług związanych z utrzymaniem i wsparciem bankowych systemów informatycznych oraz wsparciem doradczym i ujmowane są w kosztach działania i kosztach ogólnego zarządu oraz pozostałych kosztach operacyjnych; przychody dotyczyły w szczególności świadczenia przez Bank na rzecz tych jednostek usług związanych z przetwarzaniem danych i prezentowane są w pozostałych przychodach operacyjnych.

<i>w tys. zł</i>	2012	2011
Koszty działania i koszty ogólnego zarządu	168 899	152 834
Pozostałe koszty operacyjne	329	187
Pozostałe przychody operacyjne	14 632	21 364

W 2012 roku miała miejsce kapitalizacja nakładów inwestycyjnych związanych z pracami nad modyfikacją funkcjonalności systemów informatycznych w obszarze bankowości detalicznej. Łączna kwota płatności na rzecz podmiotów Citigroup Inc. z tego tytułu wyniosła 60 027 tys. zł (patrz nota: 24).

Transakcje z jednostkami zależnymi

<i>w tys. zł</i>	31.12.2012	31.12.2011
Należności		
Kredyty w rachunku bieżącym	163 150	116 299
Należności		
Stan na początek okresu	116 299	252 157
Stan na koniec okresu	163 150	116 299
Depozyty		
Rachunki bieżące	7 843	4 254
Depozyty terminowe	107 539	173 685
	115 382	177 939

<i>w tys. zł</i>	31.12.2012	31.12.2011
Depozyty		
Stan na początek okresu	177 939	224 835
Stan na koniec okresu	115 382	177 939
Zobowiązania warunkowe udzielone		
Akredytywy	1 741	17 604
Linie kredytowe udzielone	309 854	395 009
	311 595	412 613

<i>w tys. zł</i>	2012	2011
Przychody z tytułu odsetek i prowizji	5 408	10 578
Koszty z tytułu odsetek i prowizji	7 478	9 602

Na dzień 31 grudnia 2012 roku i 31 grudnia 2011 roku na należności oraz zobowiązania warunkowe udzielone jednostkom zależnym nie utworzono odpisów z tytułu utraty ich wartości.

44. Transakcje z członkami Zarządu i Rady Nadzorczej Banku

<i>w tys. zł</i>	31.12.2012		31.12.2011	
	Członkowie Zarządu Banku	Członkowie Rady Nadzorczej Banku	Członkowie Zarządu Banku	Członkowie Rady Nadzorczej Banku
Kredyty udzielone	603	-	-	-
Depozyty				
Rachunki bieżące	8 460	2 225	5 700	3 053
Depozyty terminowe	3 519	119	3 635	187
	11 979	2 344	9 335	3 240

Na dzień 31 grudnia 2012 roku i 31 grudnia 2011 roku nie zawierano transakcji gwarancji i poręczeń z członkami Zarządu i Rady Nadzorczej Banku.

Wszystkie transakcje Banku z członkami Zarządu i Rady Nadzorczej Banku zawierane są na warunkach rynkowych.

45. Świadczenia na rzecz pracowników

Świadczenia pracownicze dzielą się na następujące kategorie:

- świadczenia krótkoterminowe, które obejmują wynagrodzenia, składki na ubezpieczenia społeczne, płatne nieobecności i świadczenia niepieniężne (takie jak opieka medyczna, mieszkania służbowe, samochody i inne nieodpłatnie przekazywane lub subsydiowane świadczenia). Koszty świadczeń krótkoterminowych ujmowane są w rachunku zysków i strat na bieżąco w okresie, którego dotyczą. Na koniec okresu sprawozdawczego pozostała do wypłaty przewidywaną niezdyskontowaną wartość krótkoterminowych świadczeń za dany okres obrotowy Bank ujmuje jako element biernych międzyokresowych rozliczeń kosztów;
- świadczenia po okresie zatrudnienia – w ramach tego typu świadczeń Bank oferuje pracownikom odprawy, opisane w nocy 2 oraz przedstawiony poniżej program emerytalny.
Na przyszłe wypłaty odpraw emerytalnych tworzona jest rezerwa wykazana w pasywach w sprawozdaniu z sytuacji finansowej w pozycji „Inne zobowiązania”. Rezerwa ta jest okresowo weryfikowana przez niezależnego aktuarium z zastosowaniem przepisów MSSF.
Program emerytalny oferowany przez Bank stanowi program określonych składek zgodnie z MSR 19. Za pracowników uczestniczących w programie Bank odprowadza składki do odrębnej jednostki i z chwilą ich uiszczenia nie posiada dalszych obowiązków w zakresie dokonywania płatności. Składki ujmuje się jako koszty świadczeń pracowniczych w okresie, którego dotyczą.

Opis Pracowniczego Programu Emerytalnego

Celem utworzonego przez Bank Pracowniczego Programu Emerytalnego („Program”) jest

gromadzenie oraz pomnażanie poprzez inwestowanie środków finansowych pochodzących ze składek wpłacanych w ramach Programu na indywidualny rachunek uczestnika dla zapewnienia wypłaty świadczenia po osiągnięciu wieku 60 lat lub po przejściu na wcześniejszą emeryturę lub w przypadku uzyskania przez uczestnika uprawnień do świadczeń rentowych z tytułu niezdolności do pracy.

Obecny Program, będący kontynuacją PPE Polskiego Towarzystwa Emerytalnego „Diament”, realizowany jest od 19 marca 2004 roku w ramach umowy z Legg Mason Senior Specjalistyczny Fundusz Inwestycyjny Otwarty („LM Senior SFIO”) wpisany do rejestru funduszy inwestycyjnych przez Sąd Okręgowy w Warszawie pod numerem RFJ-8.

Umowa zawarta jest z funduszem inwestycyjnym Legg Mason Senior SFIO, którego organem zarządzającym jest Legg Mason Towarzystw i Funduszy Inwestycyjnych S.A. Zarządzającym Funduszem jest Legg Mason Zarządzanie Aktywami S.A. (część akcyjna) i Western Asset Management (część dłużna) dla funduszu: Bank Handlowy w Warszawie S.A. Agentem transferowym tj. podmiotem prowadzącym rejestr Uczestników PPE jest Pekao Financial Services Sp. z o.o.

Składka podstawowa dla uczestników Programu opłacana jest ze środków Banku. Każdy pracownik – uczestnik Programu może również dopłacać z własnych środków składkę dodatkową. Składki wpłacane do Programu są w całości inwestowane w jednostki uczestnictwa LM Senior SFIO;

- inne długoterminowe świadczenia pracownicze – nagrody za wieloletnią pracę i inne świadczenia z tytułu długiego stażu pracy. Informację o nagrodach za wieloletnią pracę wypłacanych pracownikom przedstawia nota 2. Stanowią one program określonych świadczeń i wyceniane są przez niezależnego aktuariusza zgodnie z zapisami MSR 19;
- kapitałowe świadczenia pracownicze – w formie programu opcji na akcje Citigroup lub programu tzw. „akcji odroczonych” Citigroup. Zasady wyceny oraz prezentacji tych programów w sprawozdaniu finansowym przedstawione zostały w nocie 2 w punkcie „Płatności w formie akcji” Szczegółowe informacje dotyczące zasad funkcjonowania programów kapitałowych świadczeń pracowniczych opisane są w dalszej części niniejszej noty.

Stan rezerw na opisane powyżej świadczenia przedstawiał się następująco:

w tys. zł	31.12.2012	31.12.2011
Rezerwa na wynagrodzenia i koszty pochodne od wynagrodzeń	68 844	55 062
Rezerwa na niewykorzystane urlopy	13 949	-
Rezerwa na odprawy emerytalne i nagrody za wieloletnią pracę	35 896	35 344
Rezerwa na pracownicze świadczenia kapitałowe	12 788	8 026
Rezerwa na pozostałe koszty osobowe	2 294	-
	133 771	98 432

Koszty poniesione przez Bank w 2012 roku z tytułu składek na pracowniczy program emerytalny wynosiły 22 738 tys. zł (w 2011 roku: 22 604 tys. zł).

Zatrudnienie w Banku:

w etatach	2012	2011
Średnie zatrudnienie w roku	5 170	5 700
Stan zatrudnienia na koniec roku	4 812	5 543

W 2012 roku podjęty został proces restrukturyzacji zatrudnienia w związku z optymalizacją sieci oddziałów mającej na celu zwiększenie efektywności biznesu detalicznego i innych sektorów Banku. Na koszty związane z redukcją zatrudnienia utworzona została rezerwa w wysokości 32 400 tys. zł., która do dnia 31 grudnia 2012 roku została w pełni wykorzystana (patrz nota: 10, 32). Zasady tworzenia rezerwy na restrukturyzację przedstawione zostały w nocie 2 w punkcie „Rezerwa restrukturyzacyjna”.

Charakter i zasady funkcjonowania programów kapitałowych świadczeń pracowniczych

W ramach programu świadczeń kapitałowych wybranym pracownikom oferowane są w formie nagrody akcje Citigroup (tzw. program akumulacji kapitału lub CAP) lub opcje na akcje Citigroup (tzw. program opcji pracowniczych lub SOP).

W ramach programu SOP uprawnieni pracownicy otrzymali opcje na zakup akcji, które zostały przyznawane po cenie zamknięcia z giełdy NYSE z dnia poprzedzającego przyznanie nagrody. Pracownicy nabywają prawa do części przyznanych opcji, co roku od dnia przyznania nagrody SOP. Opcje przyznane w roku 2009 są przekazywane w częściach po 33⅓% rocznie w ciągu trzech lat począwszy od pierwszej rocznicy przyznania opcji. Opcje przyznane w poprzednich latach 2005-2008 były przekazywane w częściach po 25% rocznie w ciągu czterech lat począwszy od pierwszej rocznicy przyznania opcji. Pracownik traci prawo do przyznanych opcji z chwilą ustania zatrudnienia w Citigroup. Opcje mogą być zrealizowane poprzez zakup akcji w terminie między nabyciem prawa do opcji a datą wygaśnięcia opcji.

W ramach programu CAP uprawnieni pracownicy otrzymują tzw. „akcje odroczone” Citigroup. „Akcje odroczone” w ramach programu CAP przyznawane są po średniej cenie zamknięcia z giełdy NYSE z ostatnich 5 dni poprzedzających przyznanie nagrody. „Akcje odroczone” pozwalają uczestniczyć w ekwiwalencie dywidendy, nie dają jednak prawa głosu i nie mogą zostać sprzedane do dnia przekazania. „Akcje odroczone” przekształcają się w akcje zwykłe po upływie okresu określonego w regulaminie programu CAP. Pracownik traci prawo do przyznanych akcji z chwilą ustania zatrudnienia w Citigroup. Akcje przyznane w latach 2009-2012 będą przekazywane w częściach po 25% rocznie w ciągu czterech lat począwszy od pierwszej rocznicy przyznania akcji.

W 2012 roku Bank wdrożył „Politykę zmiennych składników wynagrodzenia osób zajmujących stanowiska kierownicze w Banku Handlowym w Warszawie S.A.” (Polityka), zgodnie z wymogami opisanymi w Uchwale Komisji Nadzoru Finansowego nr 258/2011 z dnia 4 października 2011 roku. Zgodnie z Polityką, Zarząd Banku oraz osoby zajmujące stanowiska kierownicze, mające istotny wpływ na profil ryzyka Banku, będą otrzymywali zmienne wynagrodzenia na podstawie wyników indywidualnych oraz całego Banku.

Część zmiennych wynagrodzeń osób objętych Polityką będzie wypłacana w transzach przez kolejne 3,5 roku.

Zmienne wynagrodzenia – Akcje Fantomowe

Rodzaj transakcji w świetle MSSF	Transakcje płatności w formie akcji rozliczane w środkach pieniężnych zgodnie z MSSF 2
Data przyznania nagrody w postaci akcji fantomowych	21 stycznia 2013 roku
Liczba instrumentów przyznanych	Została ustalona w dacie przyznania nagrody akcji fantomowych
Data zapadalności	6, 18, 30, 42 miesiące od daty przyznania akcji fantomowych
Data nabycia uprawnień	6, 12, 24 i 36 miesięcy od daty przyznania akcji fantomowych
Warunki nabycia uprawnień dla nagrody	Spełnienie warunków dotyczących zatrudnienia w Grupie w latach 2013, 2014 i 2015 wyników Banku oraz indywidualnych wyników pracy.
Rozliczenie programu	W dniu rozliczenia uczestnikowi zostanie wypłacona kwota środków pieniężnych stanowiąca iloczyn posiadanych przez uczestnika akcji fantomowych oraz średniej arytmetycznej najniższej i najwyższej ceny akcji Banku na GPW w dniu nabycia uprawnienia do nagrody. Nabycie uprawnienia będzie każdorazowo potwierdzone decyzją Rady Nadzorczej w stosunku do Zarządu oraz decyzją Zarządu w stosunku do pozostałych

pracowników objętych Polityką. Zgodnie z decyzją w/w władz Banku kwota wypłaty może zostać pomniejszona lub całkowicie zredukowana zgodnie z warunkami podanymi w Polityce. Warunki te odnoszą się do wyników Banku, indywidualnych wyników pracowników, zatrudnienia i będą się odnosić do całego okresu nabywania uprawnień dla poszczególnych transz.

Innym elementem składowym wynagrodzenia zmiennego przyznawanego w oparciu o Politykę będzie Odroczone Nagroda Pieniężna.

Zmienne wynagrodzenia – Odroczone Nagroda Pieniężna

Rodzaj transakcji w świetle MSSF	Inne długoterminowe świadczenia pracownicze zgodnie z MSR 19
Data przyznania nagrody w postaci Odroczonej Nagrody Pieniężnej	21 stycznia 2013 roku
Przyznana kwota	Została ustalona w dacie przyznania Odroczonej Nagrody Pieniężnej
Data zapadalności	18, 30, 42 miesiące od daty przyznania nagrody
Data nabycia uprawnień	12, 24 i 36 miesięcy od daty przyznania nagrody
Warunki nabycia uprawnień dla nagrody	Spełnienie warunków dotyczących zatrudnienia w Grupie w latach 2013, 2014 i 2015 wyników Banku oraz indywidualnych wyników pracy.
Rozliczenie programu	W dniu rozliczenia uczestnikowi zostanie wypłacona kwota środków pieniężnych stanowiąca transzę Odroczonej Nagrody Pieniężnej powiększona o kwotę odsetek za okres odroczenia aż do dnia wypłaty. Wysokość odsetek została ustalona w styczniu 2013 roku Uchwałą Rady Nadzorczej Banku. Nabycie uprawnienia do nagrody będzie każdorazowo potwierdzone decyzją Rady Nadzorczej w stosunku do Zarządu oraz decyzją Zarządu w stosunku do pozostałych pracowników objętych Polityką. Zgodnie z decyzją w/w władz Banku kwota wypłaty może zostać pomniejszona lub całkowicie zredukowana zgodnie z warunkami podanymi w Polityce. Warunki te odnoszą się do wyników Banku, indywidualnych wyników pracowników, zatrudnienia i będą się odnosić do całego okresu nabywania uprawnień dla poszczególnych transz.

Założenia przyjęte do wyceny programów pracowniczych świadczeń kapitałowych

Wartość godziwa poszczególnych nagród oraz założenia przyjęte do wyceny, z wyłączeniem Programu Zakupu Akcji, którego kwota jest nieistotna z punktu widzenia sprawozdania, przedstawione są poniżej:

Program SOP	Data przyznania	Cena wykonania/Wartość akcji na moment przyznania (w USD)	Liczba nagrodzonych pracowników	Liczba opcji/akcji
1	16.01.2007	543,8	1	43
2	22.01.2008	244,5	8	2 096
3	29.10.2009	40,8	202	114 425

Program CAP	Data przyznania	Cena wykonania/Wartość akcji na moment przyznania (w USD)	Liczba nagrodzonych pracowników	Liczba opcji/akcji
1	20.01.2009	46,72	22	6 251
2	19.01.2010	35,16	17	25 755
3	18.01.2011	50,20	27	45 550
4	17.01.2012	30,54	22	47 093

	Program SOP	Program CAP
Okres nabywania uprawnień (lata)	(6) 33,33% po każdym kolejnym roku (4)-(5) 25% po każdym kolejnym roku	25% po każdym kolejnym roku
Oczekiwana zmienność	36,85%	36,85%
Średni oczekiwany okres trwania instrumentu (życia)	1 rok od momentu nabycia uprawnień	W momencie nabycia uprawnień
Stopa procentowa wolna od ryzyka (dla USD)	0,37%	0,37%
Oczekiwana dywidenda w USD na 1 akcję	0,04	0,04
Prawdopodobieństwo zakończenia zatrudnienia przed terminem (roczny wskaźnik rotacji nagrodzonych pracowników)	7%	7%
Wartość godziwa jednego instrumentu*(w USD)	0,00 – 4,78	39,56

*różni się w zależności od daty wykonania

Liczba oraz średnie ważone ceny wykonania opcji na akcje (program SOP) przedstawia poniższa tabela:

	31.12.2012		31.12.2011	
	Liczba	Średnia ważona cena wykonania (w USD)	Liczba	Średnia ważona cena wykonania (w USD)
Występujące na początek okresu	110 137	70,62	117 569	70,8
Przyznane w danym okresie	-	-	-	-
Transfery	11 717	-	358	-
Wykonane w danym okresie	-	-	7 790	40,8
Umorzone/wygasłe w danym okresie	5 290	-	-	-
Występujące na koniec okresu	116 564	44,65	110 137	70,62
Możliwe do wykonania na koniec okresu	116 564	44,65	65 637	89,21

Dla opcji występujących na koniec danego okresu:

31.12.2012			31.12.2011		
Cena wykonania (w USD)	Liczba (w tys. szt.)	Średni ważony okres pozostały do końca trwania opcji (w latach)	Cena wykonania (w USD)	Liczba (w tys. szt.)	Średni ważony okres pozostały do końca trwania opcji (w latach)
543,8	0,04	-	543,8	0,04	0,05
244,5	2,1	0,05	244,5	2,1	0,55
40,8	114,42	0,83	40,8	100,58	1,33

Liczbę oraz średnie ważone ceny akcji (program CAP) przedstawia poniższa tabela:

	31.12.2012		31.12.2011	
	Liczba	Średnia ważona cena akcji (w USD)	Liczba	Średnia ważona cena akcji (w USD)
Występujące na początek okresu	114 874	52,74	85 437	71,60
Przyznane w danym okresie	47 093	30,54	59 296	50,20
Wykonane/umorzone/wygasłe w danym okresie	37 318	-	29 859	-
Występujące na koniec okresu	124 649	39,49	114 874	52,74

46. Zdarzenia po dacie bilansowej

Po dniu 31 grudnia 2012 roku nie wystąpiły zdarzenia, nieujęte w tym sprawozdaniu finansowym, mogące w znaczący sposób wpłynąć na wyniki Banku.

47. Zarządzanie ryzykiem

STRUKTURA ORGANIZACYJNA I PROCESY ZARZĄDZANIA RYZYKIEM

Bank dokonuje analizy, oceny, aprobaty oraz zarządza szerokim spektrum rodzajów ryzyka związanych z jego działalnością. Proces zarządzania ryzykiem jest realizowany w różnych jednostkach i na różnych poziomach organizacji i pokrywa między innymi: ryzyko kredytowe (włączając ryzyko kredytowe kontrahenta, ryzyko rezydualne związane z przyjmowanymi zabezpieczeniami i ryzyko koncentracji ekspozycji), ryzyko płynności, ryzyko rynkowe oraz ryzyko operacyjne.

W zakresie zarządzania ryzykiem Rada Nadzorcza Banku jest upoważniona do podejmowania uchwał w sprawie:

- zatwierdzania strategii działalności Banku oraz zasad ostrożnego i stabilnego zarządzania ryzykiem,
- zatwierdzania ogólnego, akceptowalnego poziomu ryzyka w Banku („apetytu na ryzyko”) w ramach dokumentu podsumowującego proces szacowania i alokacji kapitału wewnętrznego w kolejnych latach (ICAAP),
- zatwierdzania podstawowej struktury organizacyjnej Banku ustalonej przez Zarząd, dostosowanej do zakresu i profilu podejmowanego ryzyka.

Zarząd Banku zatwierdza w drodze uchwał:

- strukturę organizacyjną Banku dostosowaną do zakresu i profilu podejmowanego ryzyka oraz definiuje role i obowiązki w obszarze zarządzania ryzykiem, zapewniając oddzielenie funkcji pomiaru, monitorowania i kontroli ryzyka od jednostek prowadzących działania wymagające podejmowania ryzyka,
- zasady ostrożnego i stabilnego zarządzania ryzykiem w Banku,
- ogólny akceptowalny poziom ryzyka w Banku w ramach dokumentu podsumowującego proces szacowania i alokacji kapitału wewnętrznego w kolejnych latach (ICAAP).

Ponadto Zarząd Banku zapewnia istnienie procesów zarządzania istotnymi kategoriami ryzyka zidentyfikowanymi w procesie ICAAP.

Zarząd Banku powołał niezależnego Szefa Sektora Zarządzania Ryzykiem (ang. Chief Risk Officer), podlegającego bezpośrednio Prezesowi Zarządu i odpowiedzialnego za zarządzanie i kontrolę ryzyka kredytowego, rynkowego, operacyjnego, a w szczególności za:

- wdrożenie systemu zarządzania ryzykiem w Banku, metod identyfikacji, pomiaru i systemu kontroli oraz sprawozdawczości ryzyka,
- kształtowanie polityki zarządzania ryzykiem i opracowanie systemów oceny i kontroli ryzyka,

- podejmowanie decyzji kredytowych zgodnie z zasadami wynikającymi z procedur kredytowych oraz dokumentów wyznaczających politykę kredytową Banku,
- zapewnienie odpowiedniego poziomu bezpieczeństwa portfela kredytowego,
- zarządzanie portfelem kredytów nieregularnych (włączając windykację i restrukturyzację wierzytelności).

Procesy zarządzania ryzykiem kredytowym, rynkowym i operacyjnym są wdrażane w Banku na podstawie pisemnych strategii i zasad dotyczących identyfikacji, pomiaru, ograniczania, monitorowania, raportowania i kontroli ryzyka zatwierdzonych przez Zarząd lub odpowiednio powołane Komitety, w tym Komitet Zarządzania Aktywami i Pasywami (ALCO), Komitet ds. Zarządzania Ryzykiem i Kapitałem oraz Komisje ds. Ryzyka Operacyjnego, Systemu Kontroli i Zgodności (BRCC).

Szef Sektora Zarządzania Ryzykiem przedstawia Zarządowi Banku do zatwierdzenia strukturę organizacyjną Sektora, która uwzględnia specyfikę zarządzania ryzykiem kredytowym, rynkowym, płynności i operacyjnym w poszczególnych segmentach klientów. Dla tego celu w ramach Sektora Zarządzania Ryzykiem zostały wyodrębnione jednostki organizacyjne odpowiedzialne za:

- zarządzanie ryzykiem kredytowym Bankowości Korporacyjnej,
- zarządzanie ryzykiem kredytowym Bankowości Przedsiębiorstw,
- zarządzanie ryzykiem kredytowym Bankowości Detalicznej,
- zarządzanie należnościami z utratą wartości,
- zarządzanie ryzykiem rynkowym,
- zarządzanie ryzykiem płynności,
- zarządzanie ryzykiem operacyjnym,
- wsparcie zarządzania ryzykiem w wyżej wymienionych obszarach, w tym w ramach funkcji kontrolnych.

Niezależni menedżerowie ryzyka są odpowiedzialni za ustalanie i wdrażanie polityki i praktyki zarządzania ryzykiem w odpowiednich jednostkach biznesowych, nadzór nad ryzykiem w tych jednostkach oraz reagowanie na potrzeby i problemy w nich występujące.

Zarządzanie ryzykiem w Banku wspierane jest przez szereg systemów informatycznych w zakresie:

- oceny ryzyka kredytowego klienta i ekspozycji,
- pomiaru, raportowania i monitoringu ryzyka kredytowego, rynkowego i operacyjnego,
- monitorowania i raportowania zabezpieczeń,
- kalkulacji i raportowania odpisów z tytułu utraty wartości,
- wsparcia realizacji wymagań Nowej Umowy Kapitałowej.

Kluczowe rodzaje ryzyka

Ryzyko kredytowe, obejmujące również ryzyko kredytowe kontrahenta, wynika z zaangażowania kredytowego lub związanego z zawieraniem i rozliczaniem niżej wymienionych transakcji, i jest to ewentualność wystąpienia strat finansowych w wyniku niedopełnienia zobowiązań finansowych lub umownych przez kredytobiorcę lub kontrahenta. Ryzyko kredytowe jest elementem wielu aspektów działalności Banku zwanych dalej produktami, takich jak:

- kredyty i pożyczki,
- transakcje walutowe oraz na instrumentach pochodnych,
- transakcje na papierach wartościowych,
- finansowanie i obsługa rozliczeń, w tym handlowych (krajowych i zagranicznych),
- transakcje, w których Bank występuje w charakterze pośrednika wobec klientów lub innych osób trzecich.

Zasady opisane w sekcji „Ryzyko kredytowe” niniejszego dokumentu dotyczą różnych rodzajów ekspozycji, które zostały zdefiniowane w odpowiednich Politykach Kredytowych Banku.

Dodatkowo w ramach systemu zarządzania ryzykiem Bank stosuje również zasady ograniczania ryzyka kredytowego (w tym poprzez przyjmowanie zabezpieczeń, ograniczając związane z tym **ryzyko rezydualne**) oraz zarządza **ryzykiem koncentracji zaangażowań**.

Ryzyko płynności to ryzyko, że Bank może być niezdolny do wypełnienia w określonym terminie swoich zobowiązań finansowych wobec klienta, kredytodawcy lub inwestora. Pomiar ryzyka płynności opiera się o standardy wyznaczone przez regulatora (regulacyjne miary płynności) oraz o wewnętrzne miary ułatwiające zarządzanie tym ryzykiem.

Ryzyko rynkowe to ryzyko utraty zysków wskutek zmian stóp procentowych, kursów wymiany walut i cen towarów oraz ich wahań. Ryzyko rynkowe jest związane z portfelem bankowym oraz handlowym. Pomiar ryzyka rynkowego jest prowadzony zgodnie z ustalonymi standardami w celu zapewnienia spójności pomiarów we wszystkich jednostkach oraz możliwości agregacji ryzyka.

Ryzyko operacyjne definiowane jest jako ryzyko poniesienia strat w wyniku niewłaściwych lub zawodnych procesów wewnętrznych, czynników ludzkich, systemów technicznych lub zdarzeń zewnętrznych.

Ryzyko operacyjne obejmuje ryzyko utraty reputacji, związane z praktykami biznesowymi oraz rynkowymi. Ryzyko operacyjne obejmuje również ryzyko prawne i ryzyko braku zgodności z wymogami prawnymi i regulacyjnymi.

Ryzyko operacyjne nie obejmuje ryzyka strategicznego i ryzyka potencjalnych strat wynikających z decyzji związanych z podejmowaniem ryzyka kredytowego, rynkowego, ryzyka płynności lub ryzyka związanego z działalnością ubezpieczeniową.

Ryzyko wyniku finansowego definiowane jest jako zmienność wyniku finansowego, której nie da się przypisać jednoznacznie do innych ryzyk, identyfikowanych przez Bank i pokrytych w ramach kalkulacji wymogu kapitałowego lub kapitału wewnętrznego.

RYZYO KREDYTOWE

Głównym celem zarządzania ryzykiem kredytowym w Banku jest zapewnienie wysokiej jakości portfela kredytowego oraz stabilności prowadzonej działalności poprzez minimalizację ryzyka poniesienia strat kredytowych. Służą temu obowiązujące w Banku regulacje i wdrożone procesy kontrolne.

Zasady polityki zarządzania ryzykiem kredytowym

Za ustalanie Polityki Kredytowej Bankowości Korporacyjnej i Polityki Kredytowej Bankowości Przedsiębiorstw, zatwierdzanie pozostałych polityk i procedur, monitorowanie wyników zarządzania ryzykiem kredytowym, bieżącą ocenę ryzyka kredytowego portfela oraz zatwierdzanie indywidualnie znaczących limitów ryzyka kredytowego odpowiedzialne są niezależne służby zarządzania ryzykiem. Zasady akceptacji ryzyka są dostosowywane do strategii Banku, wyników portfela kredytowego oraz wyników audytu wewnętrznego.

W przypadku klientów Bankowości Korporacyjnej i Bankowości Przedsiębiorstw oraz działalności w zakresie bankowości inwestycyjnej w skali całej organizacji, proces kredytowy opiera się na szeregu fundamentalnych zasad, takich jak:

- wspólna odpowiedzialność obszaru biznesu i niezależnych służb zarządzania ryzykiem za jakość portfela i procesu kredytowego oraz ponoszone straty kredytowe,
- postępowanie zgodnie z wytycznymi dotyczącymi portfela w celu zapewnienia jego dywersyfikacji i zachowania równowagi pomiędzy ryzykiem i kapitałem,
- wymóg podejmowania decyzji kredytowej przez co najmniej dwóch upoważnionych pracowników Banku posiadających stosowne limity kompetencyjne dla wszystkich istotnych ekspozycji,
- uzależnienie szczebla akceptacji od ponoszonego ryzyka – ekspozycje związane z większym ryzykiem (uwzględniające wielkość i ocenę ryzyka) wymagają zatwierdzenia na wyższym szczeblu decyzyjnym,
- stosowanie zróżnicowanych i adekwatnych standardów oceny ryzyka do każdego kredytobiorcy i zaangażowania, w tym w ramach działań naprawczych,

- określenie ratingu ryzyka dla każdego dłużnika i ekspozycji w spójnym procesie ratingowym w oparciu m.in. o wyniki modeli ratingowych lub scoringowych,
- okresowe monitorowanie wyników z działalności klientów oraz identyfikowanie negatywnych zmian w ich sytuacji, które wymagają podjęcia natychmiastowych działań klasyfikujących należność lub działań naprawczych,
- wymóg zatwierdzania odstępstw od zasad Polityki Kredytowej na wyższych szczeblach organizacyjnych w celu zapewnienia kontroli realizacji jej zasad przez kierownictwo wyższego szczebla.

W Sektorze Bankowości Detalicznej (SBD) Bank posiada zatwierdzone przez Zarząd polityki kredytowe dla poszczególnych produktów kredytowych oferowanych przez SBD.

Ryzyko kredytowe w tym obszarze zarządzane jest przy pomocy:

- szczegółowych polityk kredytowych określających zasady badania zdolności kredytowej i wiarygodności kredytowej,
- systemu przyznawania kompetencji kredytowych oraz niezależnego nadzorowania jakości pracy analityków kredytowych,
- systemu monitorowania jakości narzędzi informatycznych wspomagających analizę zdolności i wiarygodności kredytowej,
- systemu pomiaru i kontroli ryzyka w portfelach kredytowych, na które składają się m.in.: szczegółowy system informacji zarządczej o jakości portfela kredytowego oraz czynności windykacyjnych, identyfikacja ekspozycji z utratą wartości, monitorowanie przeterminowań, monitorowanie benchmarków itp., zatwierdzonych przez Zarząd limitów wewnętrznych określających parametry portfela kredytowego,
- zatwierdzonych przez Zarząd zasad polityki windykacyjnej oraz politykę ochrony przed nadużyciami oraz politykę autoryzacji transakcji dokonanych na kartach kredytowych i debetowych,
- sprawozdań, informacji na temat jakości portfela kredytowego na Komitecie ds. Ryzyka Sektora Bankowości Detalicznej, Komitecie Zarządzania Ryzykiem i Kapitałem oraz Komitecie ds. Ryzyka i Kapitału przy Radzie Nadzorczej,
- zasad przeprowadzania testów warunków skrajnych,
- monitoringu działania modeli scoringowych oraz pomiaru i identyfikacji ekspozycji z utratą wartości,
- monitoringu zachowań klientów Banku w Biurze Informacji Kredytowej (BIK),
- polityki wyceny zabezpieczeń kredytów zabezpieczonych hipotecznie oferowanych przez SBD.

Każdy portfel jest poddawany minimum raz w roku testom warunków skrajnych.

Ocena i pomiar ryzyka kredytowego

Bank stosuje system spójnych ocen ratingowych w stosunku do całego portfela kredytów w Bankowości Korporacyjnej i Bankowości Przedsiębiorstw, co ułatwia porównanie zaangażowania kredytowego w ramach wszystkich sektorów działalności, regionów geograficznych i produktów.

Rating ryzyka dłużnika i rating limitu dłużnika są elementami oceny ryzyka kredytowego związanego z udzielonymi produktami. Rating ryzyka dłużnika odzwierciedla szacunkowe prawdopodobieństwo niewypłacalności dłużnika w ciągu 1 roku i jest obliczany zazwyczaj przy wykorzystaniu modeli statystycznych, ocen zewnętrznych agencji ratingowych lub modeli scoringowych.

Rating limitu dłużnika, jako miara oceny ryzyka w horyzoncie średnio i długoterminowym, uwzględnia również w ocenie szczegółowe parametry jakościowe, uwzględniające między innymi: cykliczność branży, jakość zarządu, strategię, ryzyko niekorzystnych zmian regulacyjnych, jawność i jakość procesów kontroli.

Do każdego limitu kredytowego jest przypisany rating ryzyka limitu, który uwzględnia rating ryzyka dłużnika i parametry transakcji np. zabezpieczenie prawne, pomniejszające straty poniesione w wyniku niewypłacalności bądź rodzaj produktu. W ten sposób rating ryzyka limitu określa potencjalną oczekiwaną stratę z tytułu transakcji.

Pomiar ryzyka kredytowego jest dokonywany na wielu poziomach, w tym:

- na poziomie limitu, który może obejmować jeden lub więcej kontraktów, dyspozycji lub transakcji,
- na poziomie dłużnika, w przypadku przyznania dłużnikowi kilku limitów gdy można ocenić ryzyko braku spłaty zobowiązań przez dłużnika,
- na poziomie grupy dłużników powiązanych kapitałowo lub organizacyjnie,
- na poziomie portfela, przy czym rating ryzyka portfela jest obliczany jako średnia indywidualnych ratingów ekspozycji ważonych wielkością ekspozycji.

W przypadku kwoty zaangażowania metody pomiaru rozpoczynają się od tych najprostszych, takich jak wartość aktywów, a kończą na skomplikowanych, takich jak ocena potencjalnych kosztów zastąpienia aktywa przy transakcji na instrumentach pochodnych. Procesy zastosowane do pomiarów także są różne, począwszy od prostego obliczania sald, a skończywszy na złożonej wielokrotnej symulacji. Na przykład w odniesieniu do zaangażowań wynikających z ryzyka kredytowego kontrahenta (przedrozliczeniowego) Bank na potrzeby zarządzania ryzykiem stosuje miarę PSE (Pre-Settlement Exposure - Zaangażowanie Przedrozliczeniowe), odzwierciedlającą przyszłą potencjalną ekspozycję danego kontrahenta. PSE odzwierciedla maksymalne oczekiwane zaangażowanie kontrahenta w trakcie trwania transakcji (lub portfela transakcji) przy określonym poziomie ufności.

Rozkład wartości mark-to-market oraz wartość PSE uzależniona jest od rozkładów czynników rynkowych decydujących o wartości poszczególnych transakcji w portfelu klienta. Przy braku wystarczającej ilości danych dla symulacji wartości portfela transakcji stosowane są bardziej uproszczone metody, podobnie jak w przypadku pomiaru zaangażowania dla celów rachunku kapitałowego.

W zakresie detalicznych ekspozycji kredytowych Bank wykorzystuje modele oceny punktowej, opracowane na podstawie historii zachowania własnych klientów. Modele te analizują zachowanie klienta w Biurze Informacji Kredytowej oraz cechy demograficzne klientów. Jakość działania modeli scoringowych podlega ocenie bieżącej oraz monitorowaniu rocznemu. W jej wyniku wprowadzane są zmiany w modelu lub polityce kredytowej.

Pomiar ryzyka kredytowego portfela detalicznego opiera się o dedykowane modele scoringowe oraz techniki raportowania obejmujące analizę wskaźników dotyczących nowych klientów oraz istniejących portfeli bez utraty wartości i z utratą wartości.

Skuteczność modeli scoringowych stosowanych w procesie oceny ryzyka jest regularnie monitorowana za pomocą raportów badających stabilności populacji, raportów KS (Kolmogorowa-Smirnowa) i sprawozdań dotyczących jakości portfela (wskaźniki przeterminowań i strat). Każdy model scoringowy podlega corocznej walidacji.

Monitoring ryzyka kredytowego

Prawdopodobieństwo nie wywiązania się z umowy przez dłużnika jest monitorowane przez wyznaczonych pracowników ryzyka lub biznesu odpowiadających za współpracę z klientem.

Monitorowanie i zarządzanie ekspozycją na ryzyko kredytowe jest dokonywane na dwóch poziomach: (a) na poziomie klienta, (b) na poziomie portfela.

Monitorowanie i zarządzanie ekspozycją na poziomie klienta odbywa się m.in. poprzez okresowe raporty kontrolne, proces wczesnego ostrzegania, okresowe analizy sytuacji klienta.

Monitorowanie wyników portfela i identyfikowanie trendów w portfelu realizowane jest przy pomocy regularnej informacji zarządczej i raportów kontrolnych, które umożliwiają także aktywne reagowanie w przypadku niepokojących sygnałów lub trendów.

Oprócz opracowywania różnych sprawozdań kredytowych, menedżerowie ryzyka prowadzą regularne spotkania dotyczące portfela z udziałem przedstawicieli jednostek biznesowych w celu dokonania przeglądu potencjalnych transakcji i przeanalizowania kwestii kredytowych.

W Sektorze Bankowości Detalicznej monitoringowi podlegają modele ocen scoringowych, pomiaru utraty wartości, poziom przeterminowań, efektywność działań windykacyjnych, limity wewnętrzne, zachowania klientów w BIK, benchmarki itp.

Ograniczanie ryzyka

Ograniczanie ryzyka jest stałym i kluczowym elementem procesu zarządzania ryzykiem w Banku. Jest prowadzone poprzez:

- wyznaczanie rynku docelowego oraz kryteriów doboru klientów,
- wyznaczanie maksymalnych, dopuszczalnych limitów zaangażowania kredytowego poprzez limity dla określonych ratingów ryzyka lub poprzez kryteria akceptacji ryzyka,
- ustanowienie i monitorowanie odpowiednich limitów w celu ograniczania ryzyka koncentracji zaangażowań,
- wyznaczanie i utrzymywanie wysokich standardów pozyskiwania i analizy informacji o kredytobiorcy (due diligence),
- ustanawianie standardów w zakresie procesu kredytowego w celu zapewnienia spójnego podejścia do danych segmentów,
- stosowanie minimalnych standardów dokumentacji,
- stosowanie zabezpieczeń celem ograniczenia ryzyka i zarządzanie ryzykiem rezydualnym,
- określanie oczekiwanej struktury zabezpieczeń lub relacji wartości kredytu do wartości zabezpieczenia,
- wycena rzeczowych zabezpieczeń przez dedykowane i wyspecjalizowane służby w Banku z wykorzystaniem wycen zewnętrznych, tam gdzie zachodzi taka potrzeba,
- monitorowanie kredytów i system wczesnego ostrzegania,
- aktywne zarządzanie portfelem poprzez wdrażanie odpowiednich zmian w strategii kredytowej w oparciu o przeglądy portfela lub testy warunków skrajnych.

Polityka stosowania zabezpieczeń

Poza ogólnymi zasadami ograniczania ryzyka kredytowego, Bank posiada zdefiniowane zasady, specyficzne dla obszaru korporacyjnego i detalicznego, przyjmowania różnych rodzajów zabezpieczeń, w tym przyjmowania gwarancji, poręczeń i podobnych instrumentów wsparcia (zwane dalej łącznie: zabezpieczeniami). Zasady te służą minimalizowaniu ryzyka rezydualnego związanego z przyjmowaniem zabezpieczeń.

Dodatkowym czynnikiem ograniczającym to ryzyko jest fakt, że w odniesieniu do finansowania przedsiębiorstw i osób prowadzących działalność gospodarczą podstawowym źródłem spłaty wierzytelności Banku są przychody z bieżącej działalności klientów, będące kluczowym elementem oceny zdolności kredytowej potencjalnych kredytobiorców.

W celu zdywersyfikowania ryzyka związanego z zabezpieczeniami Bank przyjmuje różne rodzaje zabezpieczeń:

- w obszarze Bankowości Detalicznej są to przede wszystkim nieruchomości mieszkalne,
- w obszarze Bankowości Korporacyjnej i Bankowości Przedsiębiorstw przyjmowane są przede wszystkim:
 - gwarancje i poręczenia,
 - zabezpieczenia gotówkowe,
 - papiery wartościowe,
 - należności,
 - zapasy,
 - nieruchomości,
 - maszyny i urządzenia (w tym pojazdy mechaniczne).

Szczegółowe procedury określające rodzaje akceptowanych przez Bank zabezpieczeń i zasady ich ustanowienia i określania ich wartości oraz wydzielenie specjalistycznej jednostki ryzyka odpowiedzialnej za proces zarządzania zabezpieczeniami pozwoliło na wypracowanie odpowiednich standardów dla tego procesu, obejmujących m.in.:

- kryteria akceptacji i wyceny zabezpieczeń,
- standardy dokumentacji,

- zasady monitoringu zabezpieczeń (w tym inspekcji).

Ponadto w regulacjach kredytowych Bankowości Przedsiębiorstw określone są takie parametry jak:

- wymagana struktura zabezpieczeń dla poszczególnych rodzajów wierzytelności kredytowych,
- relacje wartości kredytu do wartości zabezpieczenia dla poszczególnych typów zabezpieczeń,
- pożądana struktura poszczególnych rodzajów zabezpieczeń w portfelu wierzytelności kredytowych.

Bank okresowo kontroluje, czy bieżąca struktura portfela zabezpieczeń w Bankowości Przedsiębiorstw jest zgodna z założeniami oraz czy wartość zabezpieczeń jest wystarczająca.

W ramach Bankowości Korporacyjnej oczekiwane wartości kredytu do wartości zabezpieczenia określana jest każdorazowo w decyzji kredytowej. Relacja ta jest również przedmiotem okresowej kontroli/monitorowania.

Podstawowym zabezpieczeniem w przypadku Sektora Bankowości Detalicznej jest wpis w księdze wieczystej uzyskiwany dla kredytów zabezpieczonych hipotecznie. Bank stosuje również ubezpieczenie pomostowe chroniące od ryzyka zaprzestania obsługi zadłużenia przez dłużnika w okresie od wypłaty kredytu do ustanowienia zabezpieczenia w postaci wpisu w księdze wieczystej. Ocena wartości zabezpieczenia dokonywana jest każdorazowo na podstawie operatu szacunkowego nieruchomości, zleconego przez Bank. Operaty szacunkowe są weryfikowane przez niezależny zespół wycen, zgodnie z wytycznymi w zakresie wycen nieruchomości stanowiących zabezpieczenie kredytów na nieruchomości dla Klientów Indywidualnych Sektora Bankowości Detalicznej. Jakość pracy zespołu wycen podlega monitorowaniu.

W Banku na dzień 31 grudnia 2012 roku finansowy efekt uwzględnienia odzysku z przyjętych zabezpieczeń dla należności od klientów z rozpoznaną utratą wartości w analizie indywidualnej wyniósł 129 084 tys. zł (31 grudnia 2011 roku: 119 251 tys. zł). Jest to kwota, o którą poziom wymaganych odpisów z tytułu utraty wartości przypisanych do tego portfela byłby wyższy, gdyby przy szacowaniu odpisu nie zostały uwzględnione przepływy z tych zabezpieczeń.

Koncentracja zaangażowania

Bank ustanawia limity i zarządza wielkością ekspozycji tak, aby zapewnić odpowiednie rozproszenie ryzyka w portfelu. W ramach zarządzania ryzykiem kredytowym Bank określa limity koncentracji zaangażowań w odniesieniu do maksymalnej sumy ekspozycji (według wewnętrznej sprawozdawczości):

- wobec jednego podmiotu lub grupy podmiotów powiązanych kapitałowo lub organizacyjnie (dłużnika),
- w ramach branż według wewnętrznej klasyfikacji Banku,
- w walutach obcych,
- z tytułu transakcji generujących ryzyko kredytowe kontrahenta (przedrozdliczeniowe),
- wobec grupy kapitałowej podmiotu dominującego dla Banku,
- progi koncentracji z tytułu zaangażowań zabezpieczonych hipotecznie oraz zaangażowań na finansowanie nieruchomości,
- z tytułu detalicznych ekspozycji kredytowych Pionu Ryzyka Bankowości Detalicznej.

Pierwsze dwie koncentracje (wobec dłużników i branż) dotyczące w szczególności portfeli Bankowości Korporacyjnej i Bankowości Przedsiębiorstw są koncentracjami uznanymi za najistotniejsze z punktu widzenia zarządzania tym ryzykiem w Banku.

Wyznaczone portfelowe limity koncentracji zatwierdzane są na poziomie Banku i monitorowane zgodnie z zasadami odpowiedniej Polityki, głównie przez Komitet ds. Zarządzania Ryzykiem i Kapitałem. Menedżerowie poszczególnych jednostek zarządzania ryzykiem kredytowym i jednostek biznesowych określają (o ile jest to adekwatne) szczegółowe wewnętrzne limity koncentracji oraz częstotliwość ich kontroli i raportowania jak również zasady akceptacji przekroczeń tych limitów wraz z planem działania. Przekroczenia limitów określonych na poziomie Banku są raportowane do akceptacji odpowiednich osób lub Komitetu ds. Zarządzania Ryzykiem i Kapitałem.

W ramach zarządzania ekspozycjami wobec dłużników Bank monitoruje również limity określone

ustawą Prawo Bankowe i innymi Uchwałami nadzorczymi oraz zapewnia ich przestrzeganie, w tym wyznaczenie dodatkowego wymogu kapitałowego z tytułu tych ekspozycji w razie potrzeby.

Ryzyko koncentracji zaangażowań wobec dłużnika

Bank dąży do ograniczenia koncentracji zaangażowania wobec pojedynczych klientów lub klientów powiązanych kapitałowo i organizacyjnie. Według danych z dnia 31 grudnia 2012 roku zaangażowanie Banku w transakcje z grupami klientów dotyczące portfela bankowego, wobec których łączne zaangażowanie przekracza 10% funduszy własnych Banku (zdefiniowanych w dalszej części sprawozdania), wynosi 6 165 674 tys. zł, czyli 134,7% tych funduszy (31 grudnia 2011 roku: 4 161 782 tys. zł, tj. 102,2%).

Koncentracja zaangażowań wobec poszczególnych 10 największych niebankowych kredytobiorców Banku:

w tys. zł	31.12.2012			31.12.2011		
	Zaangażowanie bilansowe*	Zaangażowanie z tytułu udzielonych zobowiązań finansowych i gwarancyjnych	Łączne zaangażowanie	Zaangażowanie bilansowe*	Zaangażowanie z tytułu udzielonych zobowiązań finansowych i gwarancyjnych	Łączne zaangażowanie
GRUPA 1	295 507	660 984	956 491	6	533 350	533 356
GRUPA 2	773 688	161 095	934 783	365 220	337 648	702 868
KLIENT 3	716 500	200 050	916 550	691 400	75 150	766 550
GRUPA 4	217 657	499 661	717 318	328 489	419 451	747 940
GRUPA 5	443 147	168 222	611 369	272 859	160 435	433 294
KLIENT 6	399 883	163 637	563 520	199 556	165 924	365 480
GRUPA 7	440 436	60 233	500 669	-	-	-
GRUPA 8	318 113	175 675	493 788	266 619	61 608	328 227
GRUPA 9	303 686	167 502	471 188	187 823	20 539	208 362
GRUPA 10	198 076	253 359	451 435	5	200 930	200 935
Razem 10	4 106 693	2 510 418	6 617 111	2 311 977	1 975 035	4 287 012

*Nie obejmuje zaangażowań z tytułu posiadanych akcji i innych papierów wartościowych

Ustawa z dnia 29 sierpnia 1997 r. - Prawo bankowe oraz wydane na jej podstawie akty wykonawcze Komisji Nadzoru Finansowego określają limity maksymalnego zaangażowania Banku. Przy zachowaniu warunków określonych przepisami uchwały nr 76/2010 Komisji Nadzoru Finansowego z dnia 10 marca 2010 r. w sprawie zakresu i szczegółowych zasad wyznaczania wymogów kapitałowych z tytułu poszczególnych rodzajów ryzyka oraz uchwały nr 208/2011 Komisji Nadzoru Finansowego z dnia 22 sierpnia 2011 r. w sprawie szczegółowych zasad i warunków uwzględniania zaangażowań przy ustalaniu przestrzegania limitu koncentracji zaangażowań i limitu dużych zaangażowań dopuszcza się utrzymywanie przez Bank przekroczenia limitów koncentracji wierzytelności ponad limity określone w art. 71 ustawy – Prawo bankowe wyłącznie w zakresie wierzytelności wynikających z operacji zaliczanych do portfela handlowego. Fundusze własne dla celów wyznaczania limitów zaangażowania określonych w ustawie Prawo Bankowe ustalone zostały zgodnie z uchwałą nr 325/2011 Komisji Nadzoru Finansowego z dnia 20 grudnia 2011 r. w sprawie innych pomniejszych funduszy podstawowych, ich wysokości, zakresu i warunków pomniejszania o nie funduszy podstawowych banku (...).

Według stanu na dzień 31 grudnia 2012 roku Bank posiadał zaangażowanie wobec jednego podmiotu przekraczające ustawowe limity koncentracji zaangażowań. Przekroczenie limitu dotyczyło zaangażowania wynikającego z transakcji instrumentami pochodnymi. Z tytułu przekroczenia limitu koncentracji zaangażowań wyznaczony został dodatkowy wymóg kapitałowy, który włączony został do rachunku całkowitego wymogu kapitałowego na dzień 31 grudnia 2012 roku.

Ryzyko koncentracji zaangażowania wobec branży

Ze względu na duże zróżnicowanie klientów reprezentujących poszczególne sektory gospodarki, w poniższej tabeli przedstawiono zagregowane dane w zakresie zaangażowania (brutto) Banku w

dwudziestu największych branżach gospodarki oraz w podziale na typ prowadzonej działalności według stanu na porównawcze okresy.

Branża gospodarki według PKD*	31.12.2012		31.12.2011	
	w tys. zł	w %	w tys. zł	w %
Handel hurtowy, z wyłączeniem handlu pojazdami samochodowymi	4 285 518	20,7%	3 666 012	20,2%
Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną, gorącą wodę i powietrze do układów klimatyzacyjnych	2 733 355	13,2%	1 504 309	8,3%
Finansowa działalność usługowa, z wyłączeniem ubezpieczeń i funduszy emerytalnych	2 108 363	10,2%	1 961 942	10,8%
Handel detaliczny, z wyłączeniem handlu detalicznego pojazdami samochodowymi	1 226 034	5,9%	1 216 060	6,7%
Produkcja artykułów spożywczych	1 038 106	5,0%	996 792	5,5%
Handel hurtowy i detaliczny pojazdami samochodowymi; naprawa pojazdów samochodowych	832 465	4,0%	689 224	3,8%
Produkcja pojazdów samochodowych, przyczep i naczep, z wyłączeniem motocykli	791 205	3,8%	585 434	3,2%
Wytwarzanie i przetwarzanie koksu i produktów rafinacji ropy naftowej	715 034	3,4%	750 022	4,1%
Produkcja podstawowych substancji farmaceutycznych oraz leków i pozostałych wyrobów farmaceutycznych	681 676	3,3%	510 935	2,8%
Górnictwo rud metali	500 584	2,4%	-	-
Pierwsze "10" branż gospodarki	14 912 340	71,9%	11 880 730	65,3%
Produkcja urządzeń elektrycznych	453 766	2,2%	470 948	2,6%
Produkcja metalowych wyrobów gotowych, z wyłączeniem maszyn i urządzeń	424 532	2,0%	380 510	2,1%
Roboty budowlane związane ze wznoszeniem budynków	346 996	1,7%	400 201	2,2%
Produkcja chemikaliów i wyrobów chemicznych	288 537	1,4%	356 961	2,0%
Produkcja wyrobów z gumy i tworzyw sztucznych	280 816	1,4%	267 054	1,5%
Produkcja napojów	255 236	1,2%	237 375	1,3%
Telekomunikacja	253 754	1,2%	263 904	1,5%
Produkcja mebli	240 335	1,2%	228 580	1,3%
Działalność firm centralnych (head offices); doradztwo związane z zarządzaniem	234 640	1,1%	191 107	1,1%
Produkcja mebli	218 472	1,1%	202 083	1,1%
Pierwsze "20" branż gospodarki	17 909 424	86,4%	14 879 453	81,8%
Pozostałe branże	2 832 128	13,6%	3 305 506	18,2%
Razem	20 741 552	100,0%	18 184 959	100,0%

*Zaangażowanie bilansowe i pozabilansowe brutto wobec klientów instytucjonalnych (w tym banków).

Pomimo, że w stosunku do końca 2011 roku koncentracja w wybranych branżach zmieniła się, ogólny poziom koncentracji portfela pozostał na podobnym poziomie.

Należności brutto od klientów i banków w podziale na typ prowadzonej działalności

w tys. zł	31.12.2012	31.12.2011
Należności brutto od podmiotów gospodarczych i banków		
finansowa	2 338 002	1 998 189
produkcyjna	3 518 112	2 878 911
usługowa	328 309	315 286
pozostała	6 182 158	4 715 553
	12 366 581	9 907 939
Należności brutto od osób fizycznych	5 920 964	5 861 747
(patrz nota 18, 22)	18 287 545	15 769 686

Poza monitorowaniem aktualnych poziomów koncentracji w odniesieniu do ustanowionych limitów, Bank monitoruje również inne potencjalne koncentracje – geograficzną i zabezpieczeń – jednak ze względu na charakterystykę portfela Banku nie zostały wyznaczone limity dla tych rodzajów koncentracji (z wyjątkiem progów dla ekspozycji zabezpieczonych hipotecznie).

Zarządzanie ekspozycjami z rozpoznaną utratą wartości

Proces aktywnego zarządzania jakością portfela obejmuje nadawanie ekspozycjom nie tylko odpowiedniego ratingu, ale również nadawanie ekspozycjom właściwej wewnętrznej klasyfikacji rozpoznawania utraty ich wartości oraz zastosowanie odpowiednich działań naprawczych bądź windykacyjnych. Bank posiada jednolity wewnętrzny system klasyfikacji należności na podstawie ustalonych kryteriów.

Ekspozycje kredytowe, dla których rozpoznana została utrata wartości są podzielone na dwie grupy. Wyodrębnia się portfel ekspozycji zarządzanych na podstawie indywidualnej klasyfikacji (klienci oceniani indywidualnie) oraz portfel ekspozycji zarządzanych na bazie dni zaległości w spłacie (klienci oceniani portfelowo). Przypisanie do określonego portfela zależy od całkowitej kwoty zaangażowania danego klienta i stosowanego procesu zarządzania zaangażowaniem.

Dla klientów ocenianych indywidualnie ekspozycje z rozpoznaną utratą wartości to te, w przypadku których zaistniały obiektywne przesłanki wystąpienia utraty wartości ekspozycji kredytowych obejmujące, między innymi:

- pojawienie się istotnych trudności finansowych dłużnika,
- niedotrzymywanie warunków umowy, np. opóźnienia w spłacie rat kapitałowych lub odsetkowych,
- pojawienie się przyczyn ekonomicznych lub prawnych związanych z trudnościami finansowymi kredytobiorcy wraz z wyrażeniem zgody przez Bank na warunki finansowe wobec kredytobiorcy, których kredytodawca nie brałby pod uwagę w innym przypadku,
- wysokie prawdopodobieństwo upadłości kontrahenta lub uzyskanie informacji o wszczęciu postępowania upadłościowego,
- krajowa lub lokalna sytuacja gospodarcza, która może mieć związek z niespłaceniem ekspozycji,
- opóźnienie w spłacie powyżej 60 dni,
- znaczące pogorszenie oceny ratingowej klienta,
- wniosek Banku o wszczęcie postępowania egzekucyjnego wobec kontrahenta,
- obniżenie ratingu kontrahenta przez uznaną i akceptowaną przez Bank zewnętrzną instytucję oceny wiarygodności kredytowej,

Dla klientów ocenianych na podstawie zaległości obiektywnym dowodem utraty wartości ekspozycji kredytowych jest przede wszystkim przekroczenie określonych progów dni zaległości.

Kadra zarządzająca ryzykiem regularnie ocenia adekwatność ustanowionych odpisów na ekspozycjach z rozpoznaną utratą wartości.

Klienci zarządzani na bazie klasyfikacji (oceniani indywidualnie)

Utrata wartości jest określana przez szacowanie straty na ekspozycji, odrębnie dla każdej ekspozycji, uwzględniając:

- łączne zaangażowanie klienta,
- szanse do utrzymania się na rynku modelu biznesowego klienta i zdolność do pomyślnego rozwiązania problemów finansowych,
- generowanie przepływów pieniężnych wystarczających do obsługi zobowiązań,
- kwoty i terminy oczekiwanych spłat należności,
- prawdopodobieństwo realizacji udzielonych zobowiązań warunkowych,
- możliwa do odzyskania wartość zabezpieczenia i prawdopodobieństwo udanego przejęcia zabezpieczenia (z uwzględnieniem wszystkich ryzyk prawnych oraz kosztów utrzymywania zabezpieczenia do momentu zbycia),
- oczekiwane wpływy środków z tytułu prowadzonego postępowania egzekucyjnego, upadłościowego lub likwidacji,
- oszacowane prawdopodobne koszty związane z dochodzeniem zaległych płatności,
- w niektórych przypadkach również cena rynkowa wierzytelności.

Wymagane jest, aby poziom odpisów na znaczących zaangażowaniach zarządzanych na bazie klasyfikacji był przeglądany, co najmniej raz na kwartał. Przegląd obejmuje posiadane zabezpieczenia oraz weryfikację dokonanych i oczekiwanych spłat.

Klienci zarządzani na bazie dni zaległości (oceniani portfelowo)

Dla ekspozycji, które nie są uznane za znaczące, utrata wartości jest obliczana na bazie portfelowej, zasadniczo w oparciu o zaległości w spłacie. Stosowane jest podejście sformalizowane, które przypisuje progresywnie tym wyższy odpis, im dłużej klient zalega ze spłatą kredytu.

Poniżej został zaprezentowany portfel Banku, pogrupowany na należności klientów ze stwierdzoną utratą oraz należności bez utraty wartości. Zaprezentowano również szczegóły odpisów z tytułu utraty wartości. W ramach należności ze stwierdzoną utratą wartości wyodrębnia się portfel zarządzany na podstawie indywidualnej klasyfikacji (należności oceniane indywidualnie) oraz portfel zarządzany na bazie dni zaległości w spłacie (należności oceniane portfelowo). Ekspozycje bez rozpoznanej utraty wartości klasyfikowane są na podstawie wewnętrznych ratingów ryzyka przyjmujących wartości od 1 do 7, przy czym kategoria ryzyka 1 jest ratingiem najlepszym.

W przypadku klientów Sektora Bankowości Detalicznej podstawowym kryterium rozpoznania utraty wartości jest wystąpienie opóźnień w spłacie rat kapitałowo-odsetkowych, minimalnej kwoty do zapłaty, prowizji lub przekroczenia dozwolonego salda. Na potrzeby wyliczenia odpisów z tytułu utraty wartości przyjmuje się, że kryterium to spełnione jest w przypadku wystąpienia opóźnienia w spłacie równego lub przekraczającego 90 dni na moment wyliczania utraty wartości.

Niezależnie od dnia przeterminowania, za ekspozycje z utratą wartości uznawane są ekspozycje, w przypadku których Bank, ze względów ekonomicznych lub prawnych wynikających z trudności finansowych klienta, zgodził się na udogodnienie w spłacie (restrukturyzację należności), którego w innym wypadku by nie udzielił, przy czym Bank nie otrzymuje w zamian odpowiedniej rekompensaty. Przez odpowiednią rekompensatę rozumie się otrzymanie dodatkowych przychodów, w rezultacie których wartość bieżąca przepływów pieniężnych nie spada poniżej wartości księgowej sprzed restrukturyzacji.

Za dodatkowe przesłanki utraty wartości uznawane są:

- śmierć, trwałe kalectwo lub poważna choroba;
- oszustwo;
- uzyskanie informacji o wszczęciu postępowania upadłościowego klienta lub ogłoszenie przez klienta upadłości;
- utrata wartości lub zagrożenie utraty wartości zabezpieczenia;
- pobyt klienta w areszcie lub więzieniu;
- częściowe umorzenie kapitału;
- wypowiedzenie umowy;
- wniosek Banku o wszczęcie postępowania egzekucyjnego wobec klienta.

Poniżej zaprezentowano zestawienie określające maksymalną ekspozycję Banku na ryzyko kredytowe

<i>w tys. zł</i>	<i>Nota</i>	31.12.2012	31.12.2011
Należności kredytowe (banków i klientów) brutto	18, 22	18 287 545	15 769 686
Aktywa finansowe przeznaczone do obrotu	19	6 838 483	5 801 713
Dłużne papiery wartościowe dostępne do sprzedaży	20	15 003 003	17 625 355
Inne aktywa	27	214 788	193 676
Zobowiązania warunkowe udzielone	38	14 530 367	13 830 846
		54 874 186	53 221 276

w tys. zł	31.12.2012		31.12.2011	
	Należności od klientów	Należności od banków	Należności od klientów	Należności od banków
Należności z rozpoznaną utratą wartości				
Należności oceniane indywidualnie				
Wartość brutto	543 823	-	548 699	-
Odpisy z tytułu utraty wartości	373 816	-	345 318	-
Wartość netto	170 007	-	203 381	-
Należności oceniane portfelowo				
od klientów i banków (bez osób fizycznych)				
wg dni zaległości w spłacie				
0-90 dni	4 892	-	1 254	-
91-180 dni	2 722	-	224	-
181-360 dni	2 875	-	2 337	-
ponad 361	19 148	-	56 645	-
od osób fizycznych, w tym:				
portfel restrukturyzowany	742 893	-	842 662	-
Wartość brutto	134 959	-	145 932	-
Odpisy z tytułu utraty wartości	772 530	-	903 122	-
Wartość netto	578 099	-	684 275	-
Wartość netto	194 431	-	218 847	-
Należności bez utraty wartości				
od klientów i banków (bez osób fizycznych) wg ratingu ryzyka				
rating ryzyka 1-4-	6 589 652	1 443 604	5 734 062	539 288
rating ryzyka +5-6-	3 625 080	7 892	2 716 631	8 952
rating ryzyka +7 i powyżej	132 821	-	303 458	5
od osób fizycznych wg przeterminowania należności				
bez opóźnień w spłacie	4 827 677	-	4 658 929	-
1-30 dni	255 525	-	241 540	-
31-90 dni	88 941	-	115 000	-
Wartość brutto	15 519 696	1 451 496	13 769 620	548 245
Odpisy z tytułu utraty wartości	115 212	126	142 607	63
Wartość netto	15 404 484	1 451 370	13 627 013	548 182
Łączna wartość netto	15 768 922	1 451 370	14 049 241	548 182

w tys. zł	31.12.2012		31.12.2011	
	Należności od klientów	Należności od banków	Należności od klientów	Należności od banków
Odpisy z tytułu utraty wartości na należności z rozpoznaną utratą wartości				
Odpisy z tytułu utraty wartości na należności oceniane indywidualnie				
	373 816	-	345 318	-
Odpisy z tytułu utraty wartości na należności oceniane portfelowo				
na należności od klientów i banków (bez osób fizycznych) wg dni zaległości w spłacie				
0-90 dni	1 715	-	623	-
91-180 dni	954	-	556	-
181-360 dni	1 294	-	25 105	-
ponad 361	9 708	-	20 931	-
na należności od osób fizycznych, w tym:				
portfel restrukturyzowany	564 428	-	637 060	-
	99 344	-	109 452	-
	578 099	-	684 275	-
Odpis na poniesione niezidentyfikowane straty na należności od klientów i banków (bez osób fizycznych) wg ratingu ryzyka				
rating ryzyka 1-4-	1 468	86	1 713	29
rating ryzyka +5-6-	14 936	40	16 489	34
rating ryzyka +7 i powyżej	4 767	-	11 547	-

<i>w tys. zł</i>	31.12.2012		31.12.2011	
	Należności od klientów	Należności od banków	Należności od klientów	Należności od banków
na należności od osób fizycznych wg przeterminowania należności				
bez opóźnień w spłacie	32 058	-	29 956	-
1-30 dni	24 250	-	26 784	-
31-90 dni	37 733	-	56 118	-
	115 212	126	142 607	63
Łączne odpisy z tytułu utraty wartości	1 067 127	126	1 172 200	63

<i>w tys. zł</i>	31.12.2012	31.12.2011
Należności objęte odpisem na poniesione niezidentyfikowane straty		
Należności nieprzeterminowane		
bez opóźnień w spłacie	16 617 555	13 229 946
1-30 dni	260 259	953 408
Należności przeterminowane		
31-90 dni	92 921	115 922
91-180 dni	269	70
181-365 dni	23	1 295
ponad 365 dni	165	17 224
Wartość brutto	16 971 192	14 317 865

Poziom pokrycia rezerwami należności Banku przedstawia poniższa tabela:

<i>w tys. zł</i>	31.12.2012	31.12.2011
Wartość brutto		
Należności z rozpoznaną utratą wartości, z tego:	1 316 353	1 451 821
Należności oceniane indywidualnie	543 823	548 699
Należności oceniane portfelowo	772 530	903 122
Należności bez rozpoznaney utraty wartości	16 971 192	14 317 865
Łączna wartość brutto	18 287 545	15 769 686
Odpisy z tytułu utraty wartości		
Należności z rozpoznaną utratą wartości, z tego:	951 915	1 029 593
Należności oceniane indywidualnie	373 816	345 318
Należności oceniane portfelowo	578 099	684 275
Należności bez rozpoznaney utraty wartości	115 338	142 670
Łączne odpisy z tytułu utraty wartości	1 067 253	1 172 263
Wartość netto		
Należności z rozpoznaną utratą wartości, z tego:	364 438	422 228
Należności oceniane indywidualnie	170 007	203 381
Należności oceniane portfelowo	194 431	218 847
Należności bez rozpoznaney utraty wartości	16 855 854	14 175 195
Łączna wartość netto	17 220 292	14 597 423
Wskaźnik pokrycia rezerwami należności z rozpoznaną utratą wartości	72,3%	70,9%

RYZIKO PŁYNNOŚCI

Procesy i organizacja zarządzania ryzykiem płynności

Ryzyko płynności jest definiowane jako niebezpieczeństwo nie wywiązania się Banku z wykonania wymagalnych zobowiązań finansowych wobec klientów i kontrahentów.

Celem zarządzania ryzykiem płynności jest terminowe wywiązanie się Banku z wszystkich zobowiązań wobec swoich klientów oraz zabezpieczenie środków w celu terminowego rozliczenia wszystkich transakcji na rynku pieniężnym.

Zarządzanie ryzykiem płynności opiera się na:

- wymaganiach polskich instytucji regulacyjnych, a zwłaszcza na uchwałach Komisji Nadzoru Finansowego,
- zasadach ostrożnego i stabilnego zarządzania Bankiem oraz ogólnym poziomie ryzyka zaakceptowanym przez Radę Nadzorczą Banku,

z uwzględnieniem najlepszych praktyk stosownych na rynku.

Ostateczna odpowiedzialność za przestrzeganie ustalonych poziomów ekspozycji na ryzyko płynności w Banku spoczywa na Zarządzie Banku, natomiast bieżące zarządzanie ryzykiem rynkowym jest prowadzone przez:

- Członka Zarządu – Szefa Sektora Zarządzania Ryzykiem,
- Komitet Zarządzania Aktywami i Pasywami (ALCO),
- Szefa jednostki Ryzyka Rynkowego.

Zarządzanie płynnością

Celem zarządzania płynnością jest zapewnienie Bankowi dostępu do środków płynnych w celu wypełnienia swoich zobowiązań w terminie, także w ekstremalnych, lecz prawdopodobnych sytuacjach kryzysowych.

Bank analizuje i zarządza ryzykiem płynności w różnych horyzontach czasowych, przy czym rozróżnia się płynność bieżącą, krótko-, średnio- i długoterminową, stosując adekwatne metody pomiaru i limitowania ryzyka.

Zarządzanie płynnością długoterminową należy do zadań ALCO i jest określone w strategii Banku. Jest ono prowadzone w oparciu o monitorowanie relacji strukturalnych bilansu oraz o regulacyjne miary płynności długookresowej i obejmuje analizę luk płynności, a także możliwości pozyskania w przyszłości wystarczających źródeł finansowania oraz kosztu pozyskania środków w kontekście wpływu na rentowność prowadzonej działalności.

Zarządzanie płynnością średnioterminową, w horyzoncie do 1 roku, należy do zadań ALCO i odbywa się w oparciu o przygotowywany w cyklu rocznym plan finansowania, określający poziomy limitów wewnętrznych oraz przygotowywane przez jednostki biznesowe Banku plany w zakresie zmiany aktywów i pasywów, opracowywane w ramach planów finansowych na kolejny rok budżetowy.

Zarządzanie płynnością krótkoterminową, w horyzoncie do 3 miesięcy, należy do zadań Pionu Skarbu i odbywa się w oparciu o regulacyjne miary płynności krótkookresowej oraz limity wewnętrzne. Bank analizuje także poziom płynności w sytuacjach kryzysowych, przyjmując jako warunek konieczny brak ujemnej luki we wszystkich przedziałach czasowych w horyzoncie 3 miesięcy.

Zarządzanie płynnością bieżącą należy do zadań Pionu Skarbu i prowadzone jest w oparciu o rachunki nostro Banku, w tym w szczególności rachunek rezerwy obowiązkowej w NBP, przy użyciu dostępnych produktów oferowanych przez rynek pieniężny oraz bank centralny.

Plan finansowania i zabezpieczania płynności

Roczny Plan Finansowania i Płynności (Plan) jest przygotowywany dla Banku przez Szefa Pionu Skarbu. Odpowiada on również za uzyskanie aprobaty ALCO dla tego Planu. Plan powinien obejmować wszystkie istotne elementy dotyczące finansowania i płynności wynikające z planów biznesowych, a w szczególności w obszarze depozytów i kredytów dla klientów, tak jak to zostało określone w budżetach rocznych poszczególnych jednostek biznesowych, a także istotnych zmian otoczenia regulacyjnego oraz sytuacji rynkowej.

Narzędzia zarządzania ryzykiem płynności

Bank dokonuje pomiaru i zarządza ryzykiem płynności poprzez zastosowanie zarówno zewnętrznych miar nadzorczych, jak i miar dodatkowych wypracowanych wewnętrznie.

Wewnętrzne narzędzia zarządzania ryzykiem płynności

W uzupełnieniu do nadzorczych miar płynności Bank stosuje zestaw narzędzi zarządzania ryzykiem płynności obejmujący:

- Analizę luk – Raport Dostępu do Rynku (MAR),
- Scenariusze kryzysowe,
- Strukturalne wskaźniki płynności,
- Rynkowe czynniki ostrzegawcze,
- Znaczące źródła finansowania,
- Awaryjny plan finansowania.

Scenariusze kryzysowe

Testy warunków kryzysowych są przeprowadzane w celu zbadania potencjalnego wpływu określonego zdarzenia na bilans Banku oraz skumulowaną lukę w horyzoncie 3 miesięcy, a także określenia, jakie dodatkowe finansowanie działalności jest konieczne w każdym z określonych scenariuszy. Scenariusze te są przygotowywane przez Pion Skarbu i Ryzyko Rynkowe Banku oraz zatwierdzane przez ALCO.

Bank przeprowadza testy warunków kryzysowych w cyklu miesięcznym. Scenariusze te zakładają istotne zmiany w podstawowych parametrach finansowania, takie jak:

- Koncentracja bazy funduszej,
- Obniżenie ratingu długoterminowego,
- Obniżenie ratingu krótkoterminowego,
- Kryzys finansowy na rynku krajowym.

Awaryjny plan finansowania

Pion Skarbu przygotowuje oraz aktualizuje w cyklu rocznym „Plan pozyskania funduszy i utrzymania płynności w sytuacji zagrożenia płynności” (Plan awaryjny), który określa sposób działania Banku w sytuacji kryzysowej, w tym szczególnie w przypadkach zakładanych w scenariuszach kryzysowych i opisanych w „Rocznym planie finansowania i zabezpieczenia płynności”. Awaryjny plan finansowania jest zatwierdzany przez ALCO.

Plan awaryjny określa:

- Warunki/symptomy wskazujące na wystąpienie sytuacji kryzysowej,
- Kompetencje do podejmowania działań w ramach realizacji planu,
- Źródła pozyskania funduszy, a w szczególności zasady utrzymywania portfela aktywów płynnych do użycia w przypadku wystąpienia problemów płynnościowych,
- Zasady przeprowadzania sprzedaży aktywów i zmiany struktury bilansu,
- Zasady postępowania w celu przywrócenia zaufania klientów do instytucji.

Wielkości zmodyfikowanej luki przepływów finansowych oraz poziom aktywów płynnych na dzień 31 grudnia 2012 roku i 31 grudnia 2011 roku przedstawione są w poniższych tabelach.

Skumulowana urealniona luka płynności na dzień 31 grudnia 2012 roku:

<i>w tys. zł</i>	Do 1 miesiąca	Powyżej 1 miesiąca do 3 miesięcy	Powyżej 3 miesięcy do 1 roku	Powyżej 1 roku do 2 lat	Powyżej 2 lat
Aktywa	9 765 848	-	-	-	33 107 940
Pasywa	10 506 745	15 653	170 881	35 614	32 144 895
Luka bilansowa w danym okresie	(740 897)	(15 653)	(170 881)	(35 614)	963 045
Transakcje warunkowe z tytułu instrumentów pochodnych – wpływy	13 145 218	3 934 663	17 757 422	8 030 165	11 529 551

<i>w tys. zł</i>	Do 1 miesiąca	Powyżej 1 miesiąca do 3 miesięcy	Powyżej 3 miesiący do 1 roku	Powyżej 1 roku do 2 lat	Powyżej 2 lat
Transakcje warunkowe z tytułu instrumentów pochodnych – wpływy	13 144 474	4 051 952	17 951 240	8 079 727	11 726 748
Luka pozabilansowa w danym okresie	744	(117 289)	(193 818)	(49 562)	(197 197)
Luka skumulowana	(740 153)	(873 095)	(1 237 794)	(1 322 970)	(557 122)

Skumulowana urealniona luka płynności na dzień 31 grudnia 2011 roku:

<i>w tys. zł</i>	Do 1 miesiąca	Powyżej 1 miesiąca do 3 miesięcy	Powyżej 3 miesiący do 1 roku	Powyżej 1 roku do 2 lat	Powyżej 2 lat
Aktywa	9 308 489	-	-	-	32 233 525
Pasywa	10 033 990	954 300	29 505	30 305	30 493 914
Luka bilansowa w danym okresie	(725 501)	(954 300)	(29 505)	(30 305)	1 739 611
Transakcje warunkowe z tytułu instrumentów pochodnych – wpływy	17 755 312	5 764 197	10 506 750	4 035 349	11 147 650
Transakcje warunkowe z tytułu instrumentów pochodnych – wpływy	17 725 185	5 744 585	10 370 845	4 168 451	11 086 524
Luka pozabilansowa w danym okresie	30 127	19 612	135 905	(133 102)	61 126
Luka skumulowana	(695 374)	(1 630 062)	(1 523 662)	(1 687 069)	113 668

Aktywa płynne i skumulowana luka płynności do 1 roku:

<i>w tys. zł</i>	31.12.2012	31.12.2011	Zmiana
Aktywa płynne, z tego:	18 588 543	19 877 179	(1 288 636)
rachunek nostro w NBP i stabilna część gotówki	1 053 485	310 037	743 448
dłużne papiery wartościowe przeznaczone do obrotu	2 532 055	1 941 787	590 268
dłużne papiery wartościowe dostępne do sprzedaży	15 003 003	17 625 355	(2 622 352)
Skumulowana luka płynności do 1 roku	(1 237 794)	(1 523 662)	285 868
Wskaźnik pokrycia luki przez aktywa płynne	1502%	1305%	197 p.p.

Poniżej przedstawione zostały zobowiązania finansowe Banku według umownych terminów wymagalności. Prezentowane kwoty nie uwzględniają wpływu stopy efektywnej na wartości zobowiązań z tytułu odsetek.

Na dzień 31 grudnia 2012 roku

<i>w tys. zł</i>	Nota	Razem	Do 1 miesiąca	Od 1 do 3 miesięcy	Od 3 miesięcy do 1 roku	Od 1 roku do 5 lat	Ponad 5 lat	Odsetki
Zobowiązania wobec banków	29	2 097 042	1 999 727	-	29 476	64 727	-	3 112
Zobowiązania finansowe przeznaczone do obrotu								
Zobowiązania z tytułu krótkiej sprzedaży papierów wartościowych	19	1 027 729	1 027 729	-	-	-	-	-
Zobowiązania wobec klientów, z tego:	30	26 882 244	25 855 049	450 119	536 328	18 326	-	22 422
Depozyty podmiotów sektora finansowego	30	2 847 006	2 661 348	5 534	160 762	16 006	-	3 356
Depozyty podmiotów sektora niefinansowego	30	20 812 792	20 017 036	419 496	358 093	1 857	-	16 310
Pozostałe zobowiązania	30	3 222 446	3 176 665	25 089	17 473	463	-	2 756
Zobowiązania finansowe przeznaczone do obrotu								
Instrumenty pochodne	19	3 809 270	124 324	178 255	305 514	2 345 351	855 826	-

w tys. zł	Nota	Razem	Do 1 miesiąca	Od 1 do 3 miesięcy	Od 3 miesięcy do 1 roku	Od 1 roku do 5 lat	Ponad 5 lat	Odsetki
Zobowiązania z tytułu niewykorzystanych linii kredytowych	38	11 402 324	10 510 284	17 086	314 945	412 329	147 680	-
Zobowiązania z tytułu udzielonych gwarancji	38	1 764 624	129 721	180 430	825 770	556 805	71 898	-
		46 983 233	39 646 834	825 890	2 012 033	3 397 538	1 075 404	25 534
Instrumenty pochodne rozliczane brutto								
Wpływy		53 149 747	13 303 983	3 980 278	17 088 166	15 970 616	2 806 704	
Wyprawy		53 662 203	13 325 688	4 091 598	17 221 173	16 198 015	2 825 729	
		(512 456)	(21 705)	(111 320)	(133 007)	(227 399)	(19 025)	

Na dzień 31 grudnia 2011 roku

w tys. zł	Nota	Razem	Do 1 miesiąca	Od 1 do 3 miesięcy	Od 3 miesięcy do 1 roku	Od 1 roku do 5 lat	Ponad 5 lat	Odsetki
Zobowiązania wobec banków	29	5 543 915	4 542 385	873 480	30 957	49 280	40 573	7 240
Zobowiązania finansowe przeznaczone do obrotu								
Zobowiązania z tytułu krótkiej sprzedaży papierów wartościowych	19	679 529	679 529	-	-	-	-	-
Zobowiązania wobec klientów, z tego:	30	24 130 286	22 965 635	622 635	467 236	52 947	674	21 159
Depozyty podmiotów sektora finansowego	30	2 314 613	2 238 523	69 651	4 643	17	663	1 116
Depozyty podmiotów sektora niefinansowego	30	21 641 827	20 605 674	525 214	439 414	52 227	11	19 287
Pozostałe zobowiązania	30	173 846	121 438	27 770	23 179	703	-	756
Zobowiązania z tytułu emisji dłużnych papierów wartościowych	31	25 336	673	-	24 652	-	-	11
Zobowiązania finansowe przeznaczone do obrotu								
Instrumenty pochodne	19	3 381 573	106 334	194 817	598 626	1 982 155	499 641	-
Zobowiązania z tytułu niewykorzystanych linii kredytowych	38	11 069 687	10 355 136	51 395	95 927	502 423	64 806	-
Zobowiązania z tytułu udzielonych gwarancji	38	2 054 187	39 087	181 198	927 449	830 038	76 415	-
		46 884 513	38 688 779	1 923 525	2 144 847	3 416 843	682 109	28 410
Instrumenty pochodne rozliczane brutto								
Wpływy		47 931 696	18 299 699	5 319 162	10 463 682	10 649 324	3 199 829	
Wyprawy		47 834 756	18 313 618	5 321 701	10 333 228	10 561 080	3 305 129	
		96 940	(13 919)	(2 539)	130 454	88 244	(105 300)	

RYZIKO RYNKOWE

Procesy i organizacja zarządzania ryzykiem rynkowym

Ryzyko rynkowe określone jest jako ryzyko negatywnego wpływu na wynik finansowy oraz wartość funduszy własnych Banku zmiany rynkowych stóp procentowych, kursów walutowych, kursów akcji, cen towarów oraz wszelkich parametrów zmienności tych stóp, kursów i cen.

Celem zarządzania ryzykiem rynkowym jest zapewnienie, że rozmiary ponoszonego ryzyka w ramach Banku odpowiadają poziomowi akceptowalnemu przez akcjonariuszy oraz instytucje nadzoru bankowego, jak również zapewnienie, że wszystkie ekspozycje na ryzyko rynkowe są właściwie odzwierciedlone w kalkulowanych miarach ryzyka przekazywanych do wiadomości odpowiednim osobom i organom zarządzającym.

Zarządzanie ryzykiem rynkowym w Banku opiera się na:

- wymaganiach polskich instytucji regulacyjnych, a zwłaszcza na uchwałach Komisji Nadzoru Finansowego,
 - zasadach ostrożnego i stabilnego zarządzania Bankiem oraz ogólnym poziomie ryzyka zaakceptowanym przez Radę Nadzorczą Banku,
- z uwzględnieniem najlepszych praktyk stosownych na rynku.

Ostateczna odpowiedzialność za przestrzeganie ustalonych poziomów ekspozycji na ryzyko rynkowe w Banku spoczywa na Zarządzie Banku, natomiast bieżące zarządzanie ryzykiem rynkowym jest prowadzone przez:

- Członka Zarządu – Szefa Sektora Zarządzania Ryzykiem,
- Komitet Zarządzania Aktywami i Pasywami (ALCO),
- Szefa jednostki Ryzyka Rynkowego,
- Szefów jednostek biznesowych podejmujących ryzyko.
- osoby oddelegowane do zarządzania ryzykiem w jednostkach Grupy.

Zarządzanie ryzykiem rynkowym

Zakres ryzyka

Zarządzanie ryzykiem rynkowym dotyczy wszystkich portfeli, z których dochody narażone są na negatywny wpływ czynników rynkowych, takich jak stopy procentowe, kursy walutowe, ceny akcji, ceny towarów masowych oraz parametrów zmienności tych czynników. W zarządzaniu ryzykiem rynkowym wyodrębniono dwa rodzaje portfeli: handlowe i bankowe.

Portfele handlowe obejmują transakcje na instrumentach finansowych (bilansowych i pozabilansowych), których celem jest osiągnięcie dochodu związanego ze zmianą parametrów rynkowych w krótkim okresie. Portfele handlowe obejmują pozycje bilansowe takie, jak: dłużne papiery wartościowe kwalifikowane jako przeznaczone do obrotu, tzn. nabywane w celach handlowych i spełniające określone kryteria płynności, oraz wszystkie pozycje w instrumentach pochodnych, przy czym w tym przypadku dokonuje się rozróżnienia portfeli nabywanych w celach czysto handlowych oraz tych, które są zawierane w celu zabezpieczenia ryzyka pozycji w portfelu bankowym – tzw. zabezpieczenia ekonomiczne (economic hedge). Wycena portfeli handlowych dokonywana jest bezpośrednio na podstawie cen rynkowych lub za pomocą modeli wyceny przy zastosowaniu parametrów cenowych notowanych na rynku. Działalność na portfelach handlowych prowadzona jest przez Departament Skarbu Banku w zakresie portfeli obejmujących ryzyko stopy procentowej oraz ryzyko kursu walutowego. Portfel handlowy obejmuje również opcje, w tym przede wszystkim walutowe transakcje opcyjne oraz opcje na stopy procentowe. Działalność Banku w tym zakresie jest prowadzona w sposób zapewniający jednoczesne (każdorazowe i natychmiastowe) zawarcie transakcji przeciwstawnej o takich samych parametrach, w związku z czym portfel transakcji opcyjnych jest wyłączony z kalkulacji i monitoringu ryzyka rynkowego. Jedyną wielkością związaną z zawieraniem transakcji opcyjnych uwzględnianą w pomiarze ryzyka rynkowego, a konkretnie ryzyka walutowego, jest wielkość premii płaconej/otrzymywanej w walucie zagranicznej.

Portfele bankowe obejmują wszystkie pozostałe, niezaliczone do portfeli handlowych, pozycje bilansowe oraz pozabilansowe. Celem zawierania tych transakcji jest realizacja wyniku w całym, kontraktowym okresie transakcji. Departament Skarbu Banku przejmuje pozycje ryzyka stóp procentowych z portfeli bankowych z wszystkich innych jednostek organizacyjnych Banku. Mechanizm przekazywania pozycji ryzyka stóp procentowych opiera się na systemie transferowej ceny funduszy.

Pomiar ryzyka rynkowego portfeli bankowych

Do portfeli bankowych zastosowanie mają następujące metody pomiaru ryzyka:

- analiza luki stopy procentowej,
- metoda kosztów zamknięcia otwartych pozycji odsetkowych (Value-at-Close)/całkowitego zwrotu z portfela (Total Return),
- metoda dochodów odsetkowych narażonych na ryzyko (Interest Rate Exposure, IRE),
- testy warunków skrajnych.

Analiza luki stopy procentowej wykorzystuje harmonogram zapadalności lub przeszacowania pozycji bilansowych oraz instrumentów pochodnych ujmowanych w ramach rachunkowości zabezpieczeń lub zakwalifikowanych jako zabezpieczenia ekonomiczne w celu ustalenia różnic pomiędzy pozycjami, których termin zapadalności lub aktualizacji oprocentowania przypada na dany przedział czasowy.

Generalną zasadą w analizie luki oprocentowania jest klasyfikacja transakcji do poszczególnych pasm przeszacowania pozycji z portfeli bankowych wg kontraktowych lub zakładanych terminów zmian

oprocentowania transakcji.

Przyjmuje się, że:

- transakcje ze stałą stopą oprocentowania (takie jak: depozyty terminowe, lokaty międzybankowe, portfel dłużnych papierów wartościowych dostępnych do sprzedaży o oprocentowaniu stałym, kredyty udzielone zarówno spłacane w całości w dniu zapadalności, jak i spłacane w ratach) klasyfikuje się do odpowiednich pasm przeszacowania na podstawie daty zapadalności lub wymagalności,
- transakcje ze stopą zmienną, aktualizowaną w cyklicznych stałych okresach (głównie kredyty udzielone z oprocentowaniem ustalonym w oparciu o stopę np. WIBOR 1M) klasyfikuje się do odpowiednich pasm przeszacowania na podstawie daty najbliższej aktualizacji oprocentowania,
- transakcje o oprocentowaniu zmiennym administrowanym (tzn. zmiana wysokości oprocentowania oraz jej termin zastrzeżona jest do wyłącznej decyzji Banku), bądź o niezdefiniowanym terminie zapadalności lub aktualizacji oprocentowania klasyfikuje się do odpowiednich pasm przeszacowania na podstawie historycznie zaobserwowanych lub ekspercko przyjętych przesunień momentu i wielkości zmiany oprocentowania danej pozycji w stosunku do zmiany rynkowych stóp procentowych (model minimalizacji zmienności marży na produkcie). W Banku do tych transakcji/pozycji bilansu zalicza się m.in: rachunki bieżące, kredyty kartowe, kredyty w rachunku bieżącym. Dodatkowo uwzględnia się wcześniejsze spłaty kredytów w oparciu o analizę faktycznych spłat dokonywanych przez klientów przed terminem i na tej podstawie ustalany jest profil aktualizacji oprocentowania produktu, dotyczy to w szczególności kredytów ratalnych,
- transakcje niewrażliwe na zmiany stóp procentowych, do których zalicza się gotówkę, majątek trwały, kapitał, pozostałe aktywa/pasywa, zalicza się do najdłuższego pasma przeszacowania,
- transakcje bezpośrednio zawierane przez Departament Skarbu na potrzeby zarządzania ryzykiem stóp procentowych oraz płynności (portfel własny Departamentu Skarbu) klasyfikowane są do odpowiednich pasm przeszacowania zawsze na podstawie dat zawartych w kontrakcie.

Metoda wartości zamknięcia luki stóp procentowych (*Value-at-Close*) określa wartość ekonomiczną lub „godziwą” pozycji, analogiczną do wyceny rynkowej portfela handlowego. Całkowity zwrot na portfelu to suma zmian wartości zamknięcia luki stóp procentowych, naliczonych odsetek oraz zysków/strat ze sprzedaży aktywów lub anulowania zobowiązań.

Metoda dochodów odsetkowych narażonych na ryzyko (IRE) służy do pomiaru potencjalnego wpływu określonego przesunięcia równoległego krzywych stóp procentowych na dochód odsetkowy z księgi bankowej przed opodatkowaniem, który może być uzyskany w określonym przedziale czasu. Jest to miara prospektywna, analogiczna do wskaźnika czynników wrażliwości (*Factor Sensitivity*) w przypadku portfeli handlowych. Przy czym przyjmuje się, że w standardowych warunkach przesunięcie stóp procentowych jest identyczne dla każdej waluty i wynosi 100 pkt bazowych w górę. Miara IRE jest kalkulowana dla pozycji w każdej walucie odrębnie w horyzoncie dziesięciu lat, przy czym do bieżącego monitorowania oraz limitowania pozycji ryzyka stóp procentowych portfeli bankowych stosowane są zasadniczo miary IRE w horyzoncie jednego roku i pięciu lat.

Poniżej przedstawione są miary IRE dla Banku na dzień 31 grudnia 2012 roku oraz na dzień 31 grudnia 2011 roku. Zestawienie prezentowane jest odrębnie dla głównych walut PLN, USD i EUR, stanowiących łącznie ponad 90% bilansu Banku.

w tys. zł	31.12.2012		31.12.2011	
	IRE 12M	IRE 5L	IRE 12M	IRE 5L
PLN	39 957	164 132	35 063	157 265
USD	5 872	21 540	1 822	(12 875)
EUR	11 789	42 146	(6 059)	(32 340)

Testy warunków skrajnych mierzą potencjalny wpływ istotnych zmian w poziomie lub kształcie krzywych stóp procentowych na pozycje otwierane w portfelu bankowym.

Bank dokonuje testów warunków skrajnych dla zdefiniowanych scenariuszy ruchów stóp procentowych stanowiących kombinacje ruchów czynników rynkowych zdefiniowanych jako zmiany znaczące (large move) i kryzysowe (stress move) występujących zarówno w kraju, jak i zagranicą. Wielkości zakładanych przesunień czynników rynkowych rewidowane są co najmniej raz do roku i

odpowiednio dostosowywane do zmian rynkowych warunków działania Banku.

Biuro Zarządzania Aktywami i Pasywami w Pionie Skarbu prowadzi działalność w zakresie papierów wartościowych dostępnych do sprzedaży. Określa się trzy podstawowe cele działalności w ramach portfela papierów wartościowych dostępnych do sprzedaży:

- zarządzanie płynnością finansową,
- zabezpieczenie przed ryzykiem przejmowanym przez Pion Skarbu z innych jednostek organizacyjnych Banku,
- otwieranie własnych pozycji ryzyka stóp procentowych w portfelach Banku przez Pion Skarbu.

Poziom ryzyka określonego miarą DV01 dla portfela papierów wartościowych dostępnych do sprzedaży w podziale na portfele w poszczególnych walutach przedstawione są w tabeli poniżej:

w tys. zł	31.12.2012	31.12.2011	Ogółem w okresie 01.01.2012 – 31.12.2012		
			Średnia	Maksimum	Minimum
PLN	(2 975)	(1 613)	(2 211)	(998)	(3 266)
USD	(56)	(739)	(181)	(42)	(759)
EUR	(110)	(937)	(321)	(110)	(1 070)

Działalność Banku w zakresie inwestycji w dłużne papiery wartościowe dostępne do sprzedaży była głównym czynnikiem wpływającym także na zmiany poziomu ryzyka niedopasowania terminów przeszacowania wyrażonych miarą IRE.

Pomiar ryzyka rynkowego portfeli handlowych

Do portfeli handlowych zastosowanie mają następujące metody pomiaru ryzyka:

- metoda czynników wrażliwości (Factor Sensitivity),
- metoda wartości narażonej na ryzyko (VaR),
- testy warunków skrajnych.

Czynniki wrażliwości mierzą zmianę wartości pozycji w danym instrumencie bazowym w przypadku określonej zmiany czynnika ryzyka rynkowego (np. zmiana o 1 punkt bazowy w oprocentowaniu w danym punkcie na krzywej stopy procentowej, zmiana o 1% w kursie walutowym lub cenie akcji).

W przypadku stóp procentowych miarą wrażliwości jest DV01 (Dollar Value of 1 basis point), która określa potencjalną zmianę wartości pozycji ryzyka dla danej krzywej stóp procentowych w określonym punkcie węzłowym krzywej, (do którego sprowadzane są wszystkie przepływy pieniężne w ustalonym przedziale czasowym) spowodowaną przesunięciem rynkowej stopy procentowej o jeden punkt bazowy w górę.

W odniesieniu do ryzyka walutowego wielkość współczynnika wrażliwości jest równa co do wartości wielkości pozycji walutowej w danej walucie.

W przypadku pozycji w kapitałowych papierach wartościowych wielkość współczynnika wrażliwości jest równa co do wartości wielkości pozycji netto w danym instrumencie (akcji, indeksie, jednostce udziałowej).

Miarą zintegrowaną ryzyka rynkowego portfeli handlowych, łączącą wpływ pozycji w poszczególnych czynnikach ryzyka i uwzględniającą efekt korelacji pomiędzy zmiennościami poszczególnych czynników, jest wartość narażona na ryzyko (VaR). Miara VaR jest stosowana do oszacowania potencjalnego spadku wartości pozycji lub portfela w normalnych warunkach rynkowych, przy ustalonym poziomie ufności i w określonym czasie. W przypadku pozycji otwieranych w portfelu handlowym Banku wartość VaR jest obliczana przy zastosowaniu 99% poziomu ufności i jednodniowego okresu utrzymania.

Zarówno wskaźnik DV01, jak i wskaźnik VaR dla portfela handlowego są obliczane jako kwota netto bez zabezpieczenia ekonomicznego portfela papierów wartościowych dostępnych do sprzedaży, tzn. bez instrumentów pochodnych mających zabezpieczyć wartość godziwą portfela. Ekspozycja na

ryzyko takich transakcji jest kontrolowana poprzez odpowiednie metody pomiaru ryzyka i ograniczana za pomocą limitów ryzyka portfeli bankowych.

W cyklu dziennym dokonywana jest analiza scenariuszy warunków skrajnych (stress test), przy założeniu większych niż przyjęte w pomiarze wartości zagrożonej, zmian czynników ryzyka oraz pominięciu historycznie obserwowanych korelacji pomiędzy tymi czynnikami.

Bank notuje ekspozycje ryzyka rynkowego portfeli handlowych w dwudziestu jeden walutach zarówno w przypadku pozycji walutowych jak i ekspozycji na ryzyko stóp procentowych, przy czym tylko w przypadku kilku walut ekspozycje są znaczące. Dla dużej grupy walut ekspozycje wynikają z niepełnego dopasowania transakcji zawartych na zlecenie klienta i transakcji domykających z innymi kontrahentami rynków hurtowych. Znaczące ekspozycje na ryzyko rynkowe otwierane są w przypadku PLN, walut rynków wysokorozwiniętych (przede wszystkim USD oraz EUR; rzadziej GBP, CHF, JPY) oraz walut krajów Europy Środkowej.

Wartości znaczących ekspozycji na ryzyko stóp procentowych portfeli handlowych w ujęciu miary DV01 w 2012 roku prezentuje poniższa tabela:

w tys. zł	31.12.2012	31.12.2011	w okresie 01.01.2012 – 31.12.2012		
			Średnia	Maksimum	Minimum
PLN	279	144	102	494	(464)
EUR	24	199	36	266	(190)
USD	(72)	41	(14)	151	(214)

W 2012 roku średnie wielkości ekspozycji na ryzyko stóp procentowych w walucie krajowej i USD były niższe w porównaniu z rokiem 2011 (np. DV01 w PLN było średnio niższe o 12% i wyniosło 102 tys. zł) podczas gdy ekspozycja w walucie EUR była wyższa od średniego poziomu z roku ubiegłego i wynosiła 36 tys. zł (w ubiegłym roku było to -14 tys. zł). Jeśli chodzi o największe wielkości ekspozycji przyjmowanych przez Departament Skarbu to były w większości przypadków wyższe niż w roku ubiegłym. Maksymalna ekspozycja w PLN wyniosła 494 tys. zł w porównaniu do 353 tys. zł w roku 2011, a pozycja w EUR osiągnęła wielkość 266 tys. zł w porównaniu z 199 tys. zł w roku ubiegłym.

Pion Skarbu, prowadzący w ramach Banku działalność handlową na instrumentach finansowych, kontynuował strategię bardzo aktywnego zarządzania ekspozycjami narażonymi na ryzyko walutowe i stopy procentowej dostosowując wielkość i kierunek tych ekspozycji w zależności od zmieniających się warunków rynkowych, co obrazuje przedział wahań tych ekspozycji (wartości minimum i maksimum w powyższej tabeli).

Poziom ryzyka określonego miarą VaR (bez uwzględnienia zabezpieczeń ekonomicznych portfela papierów wartościowych dostępnych do sprzedaży) w podziale na pozycje ryzyka walutowego i ryzyka stopy procentowej w 2012 roku prezentuje poniższa tabela:

w tys. zł	31.12.2012	31.12.2011	w okresie 1.01.2012 – 31.12.2012		
			Średnia	Maksimum	Minimum
Ryzyko walutowe	1 036	260	1 797	5 814	73
Ryzyko stóp procentowych	7 762	8 201	8 789	13 759	5 032
Ryzyko spreadu	10 970	737	9 667	11 922	705
Ryzyko ogółem	13 026	8 202	13 479	17 046	8 066

Ogólny średni poziom ryzyka rynkowego portfeli handlowych w roku 2012 był o prawie 60% wyższy od średniego poziomu zanotowanego w roku 2011, w ujęciu kwotowym to ponad 5 mln zł, głównie jako wynik zwiększonych poziomów ekspozycji na zmianę spreadów w transakcjach dwuwalutowych (basis spreads) i pozycji na stopie procentowej w walucie krajowej oraz wyższej zmienności głównych czynników rynkowych. Maksymalny poziom ryzyka cenowego osiągnął wartość 17,04 mln zł, podczas gdy w 2011 roku był na poziomie 16,6 mln zł.

Ryzyko instrumentów kapitałowych

Bank nie ponosi ryzyka zmiany cen instrumentów kapitałowych w ramach prowadzonej działalności handlowej. Posiadany przez Bank portfel inwestycji kapitałowych ma charakter niehandlowy.

Ekspozycja walutowa Banku

Ekspozycję walutową Banku według podstawowych walut przedstawia poniższa tabela:

31.12.2012

w tys. zł	Operacje bilansowe		Transakcje warunkowe z tytułu instrumentów pochodnych		Pozycja netto
	Aktywa	Pasywa	Aktywa	Pasywa	
EUR	3 505 244	5 170 979	3 984 868	2 178 249	140 884
USD	3 310 557	3 748 608	2 720 592	2 322 573	(40 032)
GBP	744 325	778 407	36 073	705	1 286
CHF	718 844	312 613	160 835	556 935	10 131
Pozostałe waluty	409 669	642 996	714 354	505 067	(24 040)
	8 688 639	10 653 603	7 616 722	5 563 529	88 229

31.12.2011

w tys. zł	Operacje bilansowe		Transakcje warunkowe z tytułu instrumentów pochodnych		Pozycja netto
	Aktywa	Pasywa	Aktywa	Pasywa	
EUR	5 555 072	5 510 718	14 295 578	14 271 000	68 932
USD	3 689 746	6 941 684	15 393 092	12 159 887	(18 733)
GBP	665 292	787 704	126 654	34	4 208
CHF	314 283	225 706	78 209	159 865	6 921
Pozostałe waluty	371 205	406 167	950 148	930 863	(15 677)
	10 595 598	13 871 979	30 843 681	27 521 649	45 651

RYZIKO OPERACYJNE

Ryzyko operacyjne definiowane jest jako ryzyko poniesienia strat w wyniku niewłaściwych lub zawodnych procesów wewnętrznych, czynników ludzkich, systemów technicznych lub zdarzeń zewnętrznych.

Ryzyko operacyjne obejmuje ryzyko utraty reputacji, związane z praktykami biznesowymi oraz rynkowymi. Ryzyko operacyjne obejmuje również ryzyko prawne i ryzyko braku zgodności z wymogami prawnymi i regulacyjnymi.

Ryzyko operacyjne nie obejmuje ryzyka strategicznego i ryzyka potencjalnych strat wynikających z decyzji związanych z podejmowaniem ryzyka kredytowego, rynkowego, ryzyka płynności lub ryzyka związanego z działalnością ubezpieczeniową.

Struktury zarządzania ryzykiem operacyjnym

- Rada Nadzorcza
 - Rada Nadzorcza zatwierdza opracowaną przez Zarząd strategię działania Banku oraz zasady ostrożnego i stabilnego zarządzania ryzykiem w Grupie Kapitałowej Banku Handlowego w Warszawie S.A., uwzględniające występowanie ryzyka operacyjnego wynikającego z działalności Banku, a w szczególności ogólne zasady zarządzania ryzykiem operacyjnym;
 - Na podstawie syntetycznych raportów przedkładanych przez Zarząd, określających skalę i rodzaje ryzyka operacyjnego, na które narażony jest Bank, prawdopodobieństwo jego występowania, jego skutki i metody zarządzania ryzykiem operacyjnym, jak też profil ryzyka operacyjnego, Rada Nadzorcza dokonuje okresowej oceny realizacji przez Zarząd założeń strategii;
 - Rada Nadzorcza sprawuje nadzór nad systemem zarządzania ryzykiem operacyjnym oraz ocenia jego adekwatność i skuteczność. Rada Nadzorcza jest wspierana przez Komitety Rady Nadzorczej - Komitet ds. Audytu oraz Komitet ds. Ryzyka i Kapitału.

- Zarząd Banku
 - Zarząd Banku odpowiada za opracowanie i wdrożenie strategii zarządzania ryzykiem, w tym za zorganizowanie i efektywne funkcjonowanie systemu zarządzania ryzykiem operacyjnym. Zarząd ustala politykę, zasady i procedury zarządzania ryzykiem operacyjnym, obejmujące pełny zakres działalności Banku. Zarząd Banku, przy wsparciu powołanych Komitetów, podejmuje decyzje w zakresie planowania kapitałowego i monitorowania adekwatności kapitałowej oraz niezbędnych korekt, w celu usprawnienia systemów i procesów, w przypadku znaczących zmian poziomu ryzyka w działalności banku, czynników otoczenia gospodarczego lub zidentyfikowanych istotnych nieprawidłowości;
 - Zarząd Banku odpowiada za powoływanie struktur organizacyjnych Banku oraz za ich zmiany w celu dostosowania do strategii, profilu ryzyka oraz otoczenia rynkowego i regulacyjnego;
 - Zarząd Banku odpowiada za przygotowanie i przedstawianie Radzie Nadzorczej syntetycznych raportów dotyczących ryzyka operacyjnego;
 - Zarząd Banku zapewnia ujawnianie otoczeniu rynkowemu informacji umożliwiających dokonanie oceny podejścia Banku do zarządzania ryzykiem operacyjnym.
- Zarząd Banku wspierany jest w procesie zarządzania ryzykiem operacyjnym przez powołane Komitety oraz wyodrębnioną niezależną jednostkę, odpowiedzialną za zarządzanie ryzykiem operacyjnym.

Główne zasady i podejście Banku do zarządzania ryzykiem operacyjnym (włączając identyfikację, pomiar, ograniczanie, kontrolę, monitorowanie i raportowanie ryzyka) opisane są w dokumencie „Zasady ostrożnego i stabilnego zarządzania ryzykiem w Grupie Kapitałowej Banku Handlowego w Warszawie S.A.”, przyjętym i zaaprobowanym przez Zarząd i Radę Nadzorczą Banku.

Proces zarządzania ryzykiem operacyjnym opisany jest w „Polityce zarządzania ryzykiem operacyjnym oraz Procedurze samooceny”. Celem tej polityki jest zapewnienie spójnego i efektywnego procesu identyfikacji, kontroli, oceny, monitorowania, pomiaru i raportowania ryzyka operacyjnego oraz ogólnej skuteczności środowiska kontroli wewnętrznej w całym Banku. Każdy główny segment biznesu oraz każdy podmiot Grupy Kapitałowej Banku musi wdrożyć i utrzymywać proces zarządzania ryzykiem operacyjnym zgodny z wymogami polityki.

Z uwagi na ograniczony apetyt na rezydualne ryzyko operacyjne, rodzina ryzyk operacyjnych (włączając ryzyko technologiczne i techniczne, outsourcingu, nadużyć/defraudacji, prania pieniędzy, bezpieczeństwa informacji, zdarzeń zewnętrznych (ciągłości działania), podatkowe i rachunkowe, produktu, modeli, kadrowe, braku zgodności, prawne, utraty reputacji itd.) zarządzana jest poprzez efektywne środowisko kontroli.

Proces zarządzania Ryzykiem Operacyjnym w Banku regulują następujące zasady:

- Wyższe Kierownictwo Banku jest odpowiedzialne za zarządzanie ryzykiem operacyjnym w oparciu o zasady Polityki Zarządzania Ryzykiem Operacyjnym;
- Zarządzanie ryzykiem operacyjnym składa się z 6 kluczowych elementów:
 - identyfikacja ryzyka,
 - ograniczanie ryzyka,
 - samoocena,
 - monitorowanie,
 - pomiar,
 - raportowanie;
- Procesy identyfikacji ryzyka, samooceny, pomiaru, monitorowania oraz raportowania, w zasadniczych aspektach, są ujednolicone i ogólnie przyjęte we wszystkich jednostkach organizacyjnych Banku;
- Procesy ograniczania ryzyka są określane dla każdej jednostki organizacyjnej i mogą być różne dla poszczególnych jednostek;
- Proces kalkulacji i raportowania regulacyjnego wymogu kapitałowego z tytułu ryzyka operacyjnego oraz raportowanie regulacyjne uregulowane są w Zarządzeniu „Procedura kalkulacji wymogu kapitałowego z tytułu ryzyka operacyjnego według metody standardowej oraz raportowania danych o ryzyku operacyjnym”.

Proces samooceny umożliwia bieżącą identyfikację, kontrolę, ocenę, monitorowanie, pomiar i raportowanie oceny jakości procesów kontrolnych i potencjalnych zagrożeń. Dane na temat wpływu zdarzeń wiążących się z ryzykiem operacyjnym (strat) są zbierane i monitorowane regularnie od kilku lat.

Bank zarządza ryzykiem operacyjnym przy użyciu różnych narzędzi i technik, w tym m.in. polityk, procedur, list kontrolnych, limitów, procesu samooceny, narzędzi kontroli bezpieczeństwa informacji, planów awaryjnych, automatyzacji i centralizacji procesów, ubezpieczeń, audytów.

Pomiar ryzyka i mechanizmy kontroli

Procesy kontrolne wdrożone w Banku służą ograniczaniu przyczyn wystąpienia negatywnych skutków zdarzeń operacyjnych (włącznie ze stratami operacyjnymi), zmniejszaniu prawdopodobieństwa ich wystąpienia oraz minimalizowaniu dotkliwości potencjalnych skutków. Przykładowe mechanizmy kontrolne to: podział obowiązków, przestrzeganie polityki „Poznaj swojego klienta”, wymogi polityki regulującej obrót papierami wartościowymi przez pracowników.

Każda jednostka organizacyjna jest zobowiązana do opracowania właściwego systemu kontroli, współmiernego do poziomu ponoszonego ryzyka operacyjnego i ryzyk innego typu, łącznie z odpowiednią dokumentacją procedur kontrolnych oraz stosownym szkoleniem personelu. Również na jednostkach organizacyjnych ciąży obowiązek oceny skali ryzyka, w tym ryzyka, które jest niedopuszczalne lub przekracza granice ryzyka, jakie dana jednostka może zaakceptować oraz ryzyka, dla którego należy określić działania niezbędne w celu jego ograniczenia lub transferu.

Dodatkowo okresowo dokonywana jest ocena adekwatności i skuteczności procesów kontrolnych, polegająca na weryfikowaniu adekwatności i efektywności kluczowych kontroli z częstotliwością dostosowaną do poziomu ryzyka i częstotliwości kontroli (proces samooceny) oraz badania dokonywane przez niezależny audyt wewnętrzny. W przypadku zidentyfikowania uchybień i obszarów nieakceptowalnego ryzyka, kierownictwo odpowiedzialne jest za opracowanie planu działań naprawczych. Realizacja planów naprawczych podlega niezależnemu monitorowaniu i kontroli.

W oparciu o standardy międzynarodowe, w celu ograniczenia narażenia na ryzyko operacyjne, Bank przygotowuje plany kontynuacji procesów, zwane również CoB („Continuity of Business”). Potwierdzeniem ich jakości jest posiadanie przez Bank Handlowy w Warszawie S.A., akredytowanego przez UKAS (United Kingdom Accreditation Service) certyfikatu zgodności z normą BS 25 999.

Bank zarządza ryzykiem braku zgodności, które rozumiane jest jako skutki nieprzestrzegania przepisów prawa, z uwzględnieniem regulacji międzynarodowych lub przepisów prawa innych państw, mających wpływ na działalność Banku, regulacji wewnętrznych oraz przyjętych przez Bank standardów postępowania. Zgodność postępowania z przepisami prawa, regulacjami wewnętrznymi, regulacjami korporacyjnymi, standardami etycznymi oraz standardami dobrych praktyk jest integralnym elementem obowiązków służbowych każdego pracownika Banku. Zarząd Banku odpowiada za efektywne zarządzanie ryzykiem braku zgodności, opracowanie polityki zgodności i zapewnienie jej przestrzegania oraz podejmuje środki naprawcze lub dyscyplinujące w przypadku stwierdzenia nieprawidłowości w stosowaniu polityki zgodności. Jednostką organizacyjną, która wspiera swoim działaniem Zarząd Banku, jednostki organizacyjne Banku oraz nadzoruje spółki zależne w zakresie zapewnienia zgodności działania Banku z obowiązującymi przepisami prawa, wewnętrznymi aktami normatywnymi, regulacjami i zasadami obowiązującymi w grupie kapitałowej Citigroup, jest Departament Monitoringu Zgodności. Funkcja monitoringu zgodności (Compliance), którą realizuje Departament Monitoringu Zgodności jest niezależną funkcją obejmującą: identyfikowanie, ocenę, monitorowanie, testowanie, raportowanie i doradztwo w zakresie określenia ryzyka braku zgodności oraz zapewnienia zgodności z przepisami prawa, regulacjami wewnętrznymi Banku, zasadami postępowania oraz standardami dobrych praktyk. Departament Monitoringu Zgodności jako jednostka koordynująca i monitorująca w Banku proces zapewnienia zgodności dokonuje corocznego przeglądu i oceny procesu zarządzania ryzykiem braku zgodności, w ramach realizacji Rocznego Planu Zapewnienia Zgodności i przedkłada stosowne informacje Zarządowi i Radzie Nadzorczej Banku.

Bank na podstawie przepisów prawa może powierzyć podmiotom zewnętrznym wykonywanie w imieniu i na rzecz Banku pośrednictwa w zakresie czynności bankowych na podstawie umowy agencyjnej oraz czynności faktycznych związanych z działalnością bankową (outsourcing). Decyzje

o powierzeniu przez Bank czynności związanych z działalnością bankową zastrzeżone są dla Zarządu Banku. Korzystanie z usług podmiotów zewnętrznych umożliwia większej liczbie klientów dostęp do informacji o oferowanych przez Bank usługach i produktach oraz daje dostęp do nowych rozwiązań technologicznych. Bank zamierza korzystać z możliwości powierzenia czynności związanych z działalnością bankową szczególnie w obszarach dotyczących technologii informatycznej, a także w przypadkach, kiedy powierzenie takie jest uzasadnione potrzebami biznesowymi oraz nie zagraża bezpiecznej działalności Banku. Ponieważ outsourcing wiąże się nie tylko z korzyściami, lecz także ze zwiększonym ryzykiem, na które narażony może być Bank w zakresie prowadzonej działalności, Bank podejmuje działania mające na celu ograniczenie tego rodzaju ryzyka, w szczególności poprzez zapewnienie przestrzegania przepisów prawa i regulacji wewnętrznych, efektywny system kontroli wewnętrznej, monitorowanie współpracy z podmiotami zewnętrznymi, bezpieczeństwa przetwarzanych informacji oraz tajemnicy bankowej.

W zakresie ryzyka kadrowego monitorowane są wskaźniki rotacji pracowników, opinie pracowników oraz rynek wynagrodzeń i świadczeń. Jednym z ważnych elementów polityki kadrowej realizowanej w Banku jest proces Przeglądu Talentów (Talent Inventory Review) odbywający się raz w roku. W procesie identyfikowane są krytyczne dla poszczególnych procesów osoby wraz z potencjalnymi zastępcami, przygotowywanymi poprzez cykl szkoleń i programów rozwojowych do potencjalnego objęcia kluczowego stanowiska. Dzięki temu procesowi Bank jest w stanie zapewnić ciągłość obsady na kluczowych stanowiskach.

W celu redukcji narażenia na ryzyko operacyjne, Bank korzysta z korporacyjnego programu ubezpieczeń. W myśl tego programu zdarzenia w wysokości powyżej określonej franszyzy redukcyjnej pokrywane są przez korporacyjny program ubezpieczeniowy.

Monitoring i raportowanie

Za bieżące monitorowanie ryzyka operacyjnego odpowiada Komitet ds. Zarządzania Ryzykiem i Kapitałem oraz wspierające go Komisje.

Raporty ryzyka operacyjnego, przedstawiane regularnie odpowiednim Komitetom i zawierają dane pozwalające na monitorowanie profilu ryzyka operacyjnego Banku, takie jak:

- wyniki audytów wewnętrznych i zewnętrznych,
- wyniki samooceny,
- wskaźniki ryzyka operacyjnego (KRI-Key Risk Indicators),
- dane o stratach wewnętrznych oraz relacje strat do przychodów,
- informacje o problemach kontrolnych oraz działaniach naprawczych,
- informacje dotyczące planów utrzymania ciągłości działalności i bezpieczeństwa informacji,
- wymogi kapitałowe,
- testy warunków skrajnych.

Gromadzenie danych o stratach operacyjnych odbywa się przy użyciu systemu pozwalającego na rejestrację informacji potrzebnych do analizy, raportowania zarządczego i regulacyjnego.

W ramach nadzoru skonsolidowanego, dane o ryzyku operacyjnym Banku i spółek zależnych prezentowane są Komisjom i Komitetom, wspierającym Zarząd Banku i Radę Nadzorczą w procesie zarządzania ryzykiem operacyjnym.

Testy warunków skrajnych

Testy warunków skrajnych dla Ryzyka Operacyjnego wykonywane są w trybie rocznym, z założeniem, iż ich częstotliwość może ulec zmianie w zależności od rezultatów regularnego monitorowania ryzyka operacyjnego.

Audyt

Jakość procesu zarządzania ryzykiem operacyjnym (w tym proces samooceny) w poszczególnych jednostkach organizacyjnych Grupy są przedmiotem kontroli audytu wewnętrznego.

RYZIKO WYNIKU FINANSOWEGO

Ryzyko wyniku finansowego definiowane jest jako zmienność wyniku finansowego, której nie da się przypisać jednoznacznie do innych ryzyk, identyfikowanych przez Bank i pokrytych w ramach kalkulacji wymogu kapitałowego lub kapitału wewnętrznego.

Ryzykiem tym Bank zarządza poprzez odpowiednie planowanie uwzględniające również niekorzystne scenariusze polityczno-gospodarcze dla kraju.

Bank przeprowadza testy warunków skrajnych dla budżetu, które uwzględniają wpływ na rachunek zysków i strat wyników testów warunków skrajnych dla wszystkich ryzyk (rezerwy kredytowe, straty operacyjne, itp.) oraz wyniki testów warunków skrajnych dla przychodów Banku.

ZARZĄDZANIE KAPITAŁEM WŁASNYM

Zgodnie z obowiązującym w Polsce Prawem bankowym banki są zobligowane do utrzymywania kapitałów własnych w wielkości adekwatnej do poziomu ponoszonego ryzyka.

Na dzień 31 grudnia 2012 roku, kapitał własny Banku wynosił 7,3 mld zł (31 grudnia 2011 roku: 6,4 mld zł), zaś kapitał regulacyjny uwzględniający pozycje i pomniejszenia określone przez Komisję Nadzoru Finansowego (KNF) wynosił 4,7 mld zł (31 grudnia 2011 roku: 4,1 mld zł). Taki poziom kapitałów uznawany jest za wystarczający do prowadzenia działalności biznesowej. Poziom kapitału jest regularnie monitorowany przy wykorzystaniu do tego celu współczynnika adekwatności kapitałowej.

Od 2008 roku Bank rozpoczął proces szacowania kapitału wewnętrznego. Dokonano klasyfikacji ryzyk ze względu na kryterium istotności, dla ryzyk zidentyfikowanych jako istotne oszacowano kapitał wymagany do ich pokrycia.

W procesie zarządzania kapitałem Bank określa politykę wypłat przyszłych dywidend dla akcjonariuszy. W procesie tym uwzględnia się szereg czynników, takich jak: zyski Banku, oczekiwania Banku w zakresie przyszłych wyników finansowych, poziom wymogów kapitałowych, jak również uwarunkowania podatkowe, regulacyjne i prawne.

podpisy Członków Zarządu

14.03.2013 roku	Sławomir S. Sikora	Prezes Zarządu
.....
Data	Imię i nazwisko	Stanowisko/funkcja	Podpis

14.03.2013 roku	Brendan Carney	Wiceprezes Zarządu
.....
Data	Imię i nazwisko	Stanowisko/funkcja	Podpis

14.03.2013 roku	Robert Daniel Massey JR	Wiceprezes Zarządu
.....
Data	Imię i nazwisko	Stanowisko/funkcja	Podpis

14.03.2013 roku	Misbah Ur-Rahman-Shah	Wiceprezes Zarządu
.....
Data	Imię i nazwisko	Stanowisko/funkcja	Podpis

14.03.2013 roku	Witold Zieliński	Wiceprezes Zarządu Dyrektor Finansowy
.....
Data	Imię i nazwisko	Stanowisko/funkcja	Podpis

14.03.2013 roku	Iwona Dudzińska	Członek Zarządu
.....
Data	Imię i nazwisko	Stanowisko/funkcja	Podpis